

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Το Φαινόμενο Της Νομιμοποίησης Εσόδων Από Παράνομες
Δραστηριότητες Στις Κυπριακές Τράπεζες Και Η
Αντιμετώπιση Του.**

Κωνσταντίνος Κωνσταντινίδης

Επιβλέπων Καθηγητής

Ντάινα Νικολάου

Μάϊος 2017

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Διοίκηση Επιχειρήσεων

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Το Φαινόμενο Της Νομιμοποίησης Εσόδων Από Παράνομες
Δραστηριότητες Στις Κυπριακές Τράπεζες Και Η
Αντιμετώπιση Του.**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Επιβλέπων Καθηγητής

ΝΤΑΙΝΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών
στη Διοίκηση Επιχειρήσεων
από τη Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης
του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Μάϊος 2017

Περίληψη

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή διαφορετικά το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, αποτελούν πολύ σημαντικά προβλήματα, που απειλούν ολόκληρο τον κόσμο και πιο συγκεκριμένα τις οικονομίες των κρατών. Γίνονται τεράστιες προσπάθειες για την εξεύρεση λύσεων και την αντιμετώπιση του προβλήματος, το οποίο επηρεάζει σε πολύ μεγάλο βαθμό τις τράπεζες, αφού αποτελούν το μέσο για την διοχέτευση του βρώμικου χρήματος στον κύκλο της οικονομίας.

Με την παρούσα διατριβή γίνεται μια εισαγωγή στο θέμα και τις επιπτώσεις που έχει στην οικονομία. Ακολούθως, μέσω ερωτηματολογίου επιχειρεί να ερευνησει, το μέγεθος του φαινομένου στην Κύπρο και πιο συγκεκριμένα στον τραπεζικό κλάδο. Ο στόχος της διατριβής μου, είναι να εξάγει συμπεράσματα σχετικά με τα διάφορα προβλήματα που παρουσιάζονται στις τράπεζες σχετικά με το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Γίνεται επίσης προσπάθεια να διαπιστωθεί μεταξύ άλλων, το επίπεδο της εκπαίδευσης και των γνώσεων των τραπεζικών υπαλλήλων για το συγκεκριμένο θέμα. Ακολούθως εξετάζεται η εφαρμογή της διαδικασίας του KYC (Know your Customer) στις τράπεζες, η διαδικασία ανοίγματος λογαριασμού και η επικαιροποίηση των στοιχείων των πελατών. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο φαινόμενο της εσκεμμένης παράβλεψης (Willful Blindness) και του βαθμού που συναντάται στην Κύπρο.

Τέλος επιχειρώ να προτείνω λύσεις γι'αυτά τα προβλήματα και πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης, που θα βοηθήσουν τις τράπεζες να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο αυτο στην Κύπρο.

Summary

Money laundering and terrorist financing are very important problems that threaten the whole world, and more specific the economies of the countries. Several efforts are being made to find solutions and tackle the problem, which greatly affects banks as they being used as the channel to push the dirty money into the legal world economy.

This dissertation starts with an introduction to the main issues of the problem and its impact on the economy. Through a questionnaire I attempt to investigate the extent of the phenomenon in Cyprus and more specifically in the banking sector. The objective of my dissertation is to draw conclusions about the various problems, that the banks facing regarding money laundering. An effort is also made to find out, among other things, the level of education and knowledge of bank employees on the subject, as well as the implementation of the KYC (Know Your Customer) process in banks, the followed opening of account procedure and also the updating of customer due diligence data. Extra attention is given to the willful blindness and the degree to which it occurs in Cyprus.

Finally, I will try to propose solutions to these problems and possible ways of implementation, which will finally help banks prevent this phenomenon in Cyprus.

Ευχαριστίες

Ευχαριστίες στην καθηγήτρια μου Δρ. Νταΐνα Νικολάου, για την καθοδήγηση και την πολύ σημαντική βοήθειά της, για την εκπόνηση της διατριβής μου, αλλά και στην οικογένεια μου για την στήριξη και την υπομονή της.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – Ιστορική Αναδρομή.....	7
1.1 Ο όρος ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.....	7
1.2 Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος σήμερα	8
1.3 Στατιστικά στοιχεία που αφορούν το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.....	9
1.3 Κυριότερες Επιπτώσεις από το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 – Τα στάδια του ξεπλύματος.....	15
2.1 Το αμερικανικό μοντέλο των φάσεων.....	15
2.2 Τοποθέτηση (Placement).....	16
2.3 Διαστρωμάτωση (Layering).....	17
2.4 Ολοκλήρωση (Integration)	17
2.5 Μέθοδοι Ξεπλύματος Βρώμικου Χρήματος.....	17
2.5 Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας	24
2.5.1 Διαφορές μεταξύ Ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – Έρευνα / Ανάλυση Ερωτηματολογίου.....	27
3.1 Έρευνα.....	27
3.2 Μεθοδολογία.....	27
3.3 Ανάλυση Ερωτηματολογίου και Στατιστικά.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – Γενικά Συμπεράσματα και Εισηγήσεις.....	65
4.1 Γενικά Συμπεράσματα Ερωτηματολογίου	65
4.2 Εισηγήσεις σχετικά με το Ερωτηματολόγιο	71
4.3 Γενικά Σχόλια.....	74
Τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος και προτάσεις.....	74
Παράρτημα Α.....	79
Παράρτημα Β.....	80
Βιβλιογραφία	93

Εισαγωγή

Κύριο μέλημα αυτών που κατέχουν βρώμικο χρήμα, είναι να βρουν τρόπους να νομιμοποιήσουν τα έσοδά τους από παράνομες δραστηριότητες και εξεύρουν τρόπους να τα διοχετεύσουν στις τράπεζες, οπού αυτομάτως θα μετατραπούν σε νόμιμα χρήματα, για να μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν όπως επιθυμούν.

Σύμφωνα με την σύμβαση των Ηνωμένων εθνών κατά του διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος που έγινε στο Παλέρμο¹ ο όρος ξέπλυμα βρώμικου χρήματος ή νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες χωρίζεται σε 3 σημεία:

A) Η μετατροπή ή μεταβίβαση περιουσίας, εν γνώσει του γεγονότος ότι προήρθε από εγκληματικές ενέργειες, με σκοπό την απόκρυψη ή την συγκάλυψη της παράνομης προέλευσης της, ή την παροχή βοήθειας συνδρομής προς άλλο άτομο που εμπλέκεται σε παράνομη πράξη να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεων του.

B) Η απόκρυψη ή συγκάλυψη της αλήθειας με οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο, όσον αφορά την πραγματική φύση, προέλευση, διάθεση, διακίνηση ή χρήση περιουσίας, ή στον τόπο όπου αυτή αποκτήθηκε ή την κυριότητα επί περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες.

Γ) Η απόκτηση, κατοχή ή χρήση περιουσίας, εν γνώσει κατά τον χρόνο της κτήσης της, ότι η περιουσία προέρχεται από παράνομες πράξεις ή συμμετοχή σε εγκληματικές δραστηριότητες.

Με πιο απλά λόγια εννοούμε την διαδικασία κατά την οποία αποκρύπτεται η προέλευση των χρημάτων που αποκτήθηκαν με παράνομο τρόπο, ώστε να φαίνονται νόμιμα, με σκοπό να μετατραπούν ταυτόχρονα διαθέσιμα προς χρήση ως νόμιμα χρήματα.

Η διεθνής συνεργασία είναι το κλεδί για μια σωστή και συλλογική προσπάθεια αντιμετώπισης του ξεπλύματος και της Χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Υπάρχουν σήμερα ανά το παγκόσμιο κάποιες μονάδες και οργανώσεις που σκοπός τους είναι η αντιμετώπιση και η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Οι πιο γνωστές από αυτές είναι η FATF² (Financial Action Task Force on Money Laundering), η Basel Committee on

¹ (Palermo convention is officially known as the united nations 2000 convention against transnational organized crime)

² The Financial Action Task Force (FATF) is an inter-governmental body established in 1989 by the Ministers of its Member jurisdictions. The objectives of the FATF are to set standards and promote effective implementation of legal, regulatory and operational measures for combating money laundering, terrorist financing and other related threats to the integrity of the international financial system. The FATF is therefore a “policy-making body” which works to generate the necessary political will to bring about national legislative and regulatory reforms in these areas.

Banking Supervision³, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (International Monetary Fund)⁴, ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών μέσω του ειδικού τμήματος του (UNODC on money-laundering and countering the financing of terrorism)⁵, μια ομάδα τραπεζών γνωστή σαν το Wolfsberg Group⁶, το Egmont Group που είναι η ένωση των Μονάδων καταπολέμησης του βρώμικου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε 152 χώρες και άλλοι οργανισμοί.

Οι πλείστες από αυτές τις οργανώσεις ερμηνεύουν με πολύ παρόμοιο τρόπο την σημασία και ερμηνεία του όρου ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Παρακάτω αναφέρονται οι σημαντικότεροι οργανισμοί καθώς και η ερμηνεία όπου αυτές προσδίδουν στον όρο.

Η FATF⁷ ερμηνεύει το ξέπλυμα χρήματος σαν την διαδικασία κατά την οποία αποκρύπτεται η παράνομη προέλευσή τους. Σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο⁸ εγκληματικές δραστηριότητες όπως εμπόριο ναρκωτικών, λαθρεμπόριο, εμπορεία προσώπων, η διαφθορά και άλλα τείνουν να αποφέρουν μεγάλα ποσά ως κέρδη στα πρόσωπα και εταιρείες που διεξαγάγουν αυτές τις παράνομες πράξεις. Για να επωφεληθούν ελεύθερα από έσοδα τα πιο πάνω εγκλήματα, πρέπει να συγκαλύψουν την εγκληματική προέλευση των χρημάτων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με την ιστοσελίδα⁹ της, υποστηρίζει ότι ξέπλυμα χρήματος είναι η διαδικασία όπου τα παράνομα έσοδα (καθαρίζονται) έτσι ώστε να αποκρύπτεται η παράνομη προέλευση τους.

Τέλος ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών¹⁰ ερμηνεύει τον όρο ξέπλυμα χρήματος ότι είναι η διαδικασία της μεταμφίεσης παράνομων εσόδων, χωρίς να εκθέτει τους εγκληματίες που επιθυμούν να ωφεληθούν από τα έσοδα αυτά.

³ The Basel Committee on Banking Supervision provides a forum for regular cooperation on banking supervisory matters. Its objective is to enhance understanding of key supervisory issues and improve the quality of banking supervision worldwide.

⁴ The International Monetary Fund (IMF) is an organization of 189 countries, working to foster global monetary cooperation, secure financial stability, facilitate international trade, promote high employment and sustainable economic growth, and reduce poverty around the world. Created in 1945, the IMF is governed by and accountable to the 189 countries that make up its near-global membership.

⁵ <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/>

⁶ The **Wolfsberg Group** is an association of thirteen global banks which aims to develop frameworks and guidance for the management of financial crime risks, particularly with respect to Know Your Customer, Anti-Money Laundering and Counter Terrorist Financing policies.

⁷ (Financial Action Task Force)

⁸ (International Monetary Fund)

⁹ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/money-laundering_en

¹⁰ <http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/laundrycycle.html>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ιστορική Αναδρομή

1.1 Ο όρος ξέπλυμα βρώμικου χρήματος

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα¹¹ www.moneylaundering.ca, ο όρος ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, όπως τον γνωρίζουμε στην σημερινή του μορφή, συναντάται αρχικά στην Αμερική και συνδέεται με την Ιταλική μαφία, η οποία δρούσε στην χώρα. Πιο συγκεκριμένα συνδέεται με τον διαβόητο εγκληματία Αλ-Καπόνε. Ο Αλ Καπόνε αναγνωρίζοντας την ανάγκη για να αποκρύψει την παράνομη προέλευση των εισοδημάτων του, όπου προερχόταν κυρίως από την πορνεία, εκβιασμούς και το λαθρεμπόριο οινόπνευματων ποτών κατά την διάρκεια της ποτοαπαγόρευσης, αγόραζε διάφορες μικρές επιχειρήσεις που ήταν καταστήματα με πλυντήρια ρούχων. Στην συνέχεια και αφού αναμείγνυε τα παράνομα εισοδήματα του από μετρητά στις νόμιμες επιχειρήσεις – πλυντήρια, τα παρουσίαζε κι' αυτά ως κέρδη από τις επιχειρήσεις του. Έτσι νομιμοποιούσε τα παράνομα εισοδήματα του χωρίς κανένας να τον υποπτεύεται. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται σε μεγάλο βαθμό ακόμη και σήμερα, όπου οι συμμετέχοντες σε παράνομες δραστηριότητες νομιμοποιούν τα εισοδήματα τους, μέσω διάφορων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται και συναλλάσσονται κυρίως με μετρητά. Ο τρόπος αυτός δίνει την ευκαιρία στους εμπλεκόμενους να ξεγελούν τις τράπεζες, παρουσιάζοντας τα σαν νόμιμα κέρδη που προέρχονται από τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

Με το πέρασμα περίπου ενός αιώνα από τις αρχές του 1920 η μορφή του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, έχει αλλάξει, σε σχέση με το πως το πρωτοείδαμε στην πιο πάνω περίπτωση του Αλ Καπόνε. Σήμερα το φαινόμενο αυτό έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις, που σε πολλές περιπτώσεις χαρακτηρίζεται σαν λερναία ύδρα. Είναι δυστυχώς αποδεκτό ότι παρόλα τα μέτρα για την αντιμετώπιση και καταπολέμηση του ξεπλύματος, παρουσιάζονται διαρκώς καινούριες, πρωτοποριακές και ευφάνταστες μέθοδοι από πλευράς των εγκληματιών, που στις περισσότερες φορές βρίσκονται ένα βήμα μπροστά από τις δικωτικές αρχές, αποφεύγοντας αρχικά τον εντοπισμό τους. Αφετέρου μέχρι να γίνουν αντιληπτές οι

¹¹ https://www.moneylaundering.ca/public/law/what_is_ML.php

παράνομες ενέργειες τους, έχουν καταφέρει ήδη να νομιμοποιήσουν τεράστια ποσά από παράνομο χρήμα.

1.2 Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος σήμερα

Οι εγκληματικές πράξεις και δραστηριότητες όπως έχουν εξελιχτεί σήμερα έχουν μετατραπεί σε μια ανεξάντλητη πηγή που παράγει παράνομο χρήμα για τους εμπλεκόμενους. Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος προκύπτει συνήθως κατόπιν διάπραξης μιας εγκληματικής ή παράνομης πράξης. Το οργανωμένο έγκλημα¹² σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών απειλεί την ειρήνη και την ανθρώπινη ασφάλεια, παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα και υπονομεύει την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική, πολιτική και αστική ανάπτυξη των κοινωνιών σε ολόκληρο τον κόσμο. Μερικά παραδείγματα από παράνομες πράξεις που αποφέρουν τεράστια έσοδα για τους εγκληματίες, είναι τα κέρδη από το εμπόριο ναρκωτικών, την πορνεία και την εκμετάλλευση προσώπων, τα εισοδήματα από παράνομα στοιχήματα και προ-συνεννοημένους αγώνες, οι εκβιασμοί και εκτελέσεις συμβολαίων θανάτου από τον υπόκοσμο, αρχαιοκαπηλία, λαθρεμπόριο όπλων, η λαθρομετανάστευση και εμπορία προσώπων, η παροχή προστασίας έναντι κέρδους. Η διαφθορά επίσης μπορεί να επιφέρει μεγάλα κέρδη κυρίως σε άτομα που κατέχουν σημαντικές πολιτικές θέσεις σε κυβερνήσεις και άλλους μεγάλους οργανισμούς. Εκτενής αναφορά στα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα – PEP's (Politically Exposed Persons) θα γίνει στην συνέχεια της μελέτης.

Σημαντικό και άμεσα ενεργό ρόλο στην διαδικασία του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος παγκοσμίως, διαδραματίζουν οι διάφορες εγκληματικές οργανώσεις ή αλλιώς μαφία. Η μαφία έχει τις ρίζες της στον Ιταλικό νότο και πιο συγκεκριμένα στην Σικελία. Με την πάροδο των χρόνων και την εξάπλωση ή καλύτερα την μετανάστευση της μαφίας στην Αμερική στις αρχές του 1930, το φαινόμενο της μαφίας παίρνει εξαιρετικά μεγάλες διαστάσεις. Τα ποσά που εισπράττουν καθημερινά από τις παράνομες δραστηριότητες τους είναι ασύλληπτα μεγάλα και πολλές φορές ξεπερνούν προϋπολογισμούς ανεπτυγμένων κρατών. Η ανάγκη για το ξέπλυμα των χρημάτων αυτών είναι τεράστια αφού πρέπει να τα μετατρέψουν σε νόμιμο χρήμα για να μπορούν να το εκμεταλλευτούν όπως θέλουν.

Η μαφία όμως δεν αποτελεί χαρακτηριστικό προνόμιο της Ιταλίας αλλά σε πολλές χώρες δραστηριοποιείται όλο και μια τοπική εγκληματική οργάνωση, με ισχυρότερες και πιο γνωστές τις εγκληματικές οργανώσεις της Ρωσίας, της Κίνας, της Ιαπωνίας, της Κολομβίας και του Μεξικού. Εκκολαπτόμενες με ταυτόχρονα ανησυχητικά μεγέθη και δραστηριότητες είναι η μαφία στα Βαλκάνια και πιο συγκεκριμένα η μαφία σε χώρες όπως η Κροατία, η

¹² <https://www.unodc.org/unodc/ar/organized-crime/index.html>

Τουρκία, η Αλβανία, η Σερβία και άλλες. Ταυτόχρονα παρατηρούμε το φαινόμενο της διεθνοποίησης της μαφίας όπου οι οργανώσεις αυτές, στην προσπάθειά τους να νομιμοποιήσουν τα παράνομα χρήματά τους, δραστηριοποιούνται παγκοσμίως και σε πολλούς νόμιμους τομείς της οικονομίας. Μερικοί από τους τομείς αυτούς είναι υπεράνω κάθε υποψίας και συγκεκριμένα κερδοφόρες αγορές όπως αυτή της αγοραπωλησίας ακινήτων, του κατασκευαστικού κλάδου και την ανάπτυξη γης, στις επενδύσεις στον ξενοδοχειακό κλάδο, σε καζίνο και γενικότερα στο στοίχημα. Κυριότερη όμως δραστηριότητα και τομέας επενδύσεων των παράνομων χρημάτων, παραμένει πάντοτε η λιανική αγορά, όπου τα προϊόντα πωλούνται γρήγορα και χωρίς υποψίες καθώς και τα εστιατόρια και τα νυχτερινά κέντρα διασκέδασης όπου δικαιολογημένα συναλλάσσονται σε μετρητά.

1.3 Στατιστικά στοιχεία που αφορούν το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος

Επίσημα και ακριβή στατιστικά στοιχεία και αριθμοί σχετικά με τα μεγέθη του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος δεν έχουν δημοσιοποιηθεί, αλλά ούτε μπορούν να δοθούν με ασφάλεια. Έχουν γίνει στο παρελθόν πολλές προσπάθειες ποσοτικοποίησης ή μέτρησης του παγκόσμιου ξεπλύματος χρήματος οι οποίες τελικά δεν παρουσιάζουν επαρκή στοιχεία πού να οδηγήσουν σε ακριβή αποτελέσματα. Λόγω των πολλών μεταβλητών, της διαφοράς του τί αποτελεί παράνομο από μια χώρα σε άλλη, την διαφορά στις τιμές μεταξύ χωρών όπως για παράδειγμα πιθανόν η τιμή πώλησης μιας συγκεκριμένης ναρκωτικής ουσίας σε μια ανεπτυγμένη Ευρωπαϊκή χώρα να διαφέρει σε μεγάλο βαθμό από την τιμή πώλησης σε μια υποανάπτυκτη Αφρικάνικη χώρα, όλα συνηγορούν στο να μην μπορεί να γίνει ασφαλής μέτρηση του μεγέθους του προβλήματος.

Συνήθως οι διάφορες έρευνες που βλέπουν το φως της δημοσιότητας κατά καιρούς αποτελούν μόνο εκτιμήσεις. Σύμφωνα με στοιχεία που παρέχονται από την μη κυβερνητική οργάνωση [transparency.org](http://www.transparency.org)¹³, που βρίσκεται στο Βερολίνο, με αυξημένη δραστηριότητα στην καταπολέμηση της εθνικής και διεθνούς διαφθοράς, κάθε χρόνο ο αναπτυσσόμενος κόσμος, υπολογίζεται ότι χάνει ποσά που πλησιάζουν το ένα τρισεκατομμύριο δολάρια, από παράνομες χρηματοοικονομικές συναλλαγές. Το ποσό αυτό αναφέρεται ενδεικτικά είναι αρκετό για να βελτιώσει την ποιότητα ζωής εκατομμυρίων ανθρώπων στον κόσμο.

¹³(http://www.transparency.org/news/feature/anti_money_laundering_tougher_oversight_required)

Άλλη έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το γραφείο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών έχει καταδείξει ότι το ετήσιο ποσό που ξεπλένεται κάθε χρόνο¹⁴ κυμαίνεται μεταξύ 800 δισεκατομμυρίων και 2 τρισεκατομμυρίων δολαρίων Αμερικής.

1.3 Κυριότερες Επιπτώσεις από το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος

Οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις από το ξέπλυμα χρήματος είναι πολύ μεγάλες για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, είτε αναφερόμαστε σε τραπεζικά ιδρύματα, είτε στις επιχειρήσεις, ακόμα και για τα ίδια τα κράτη, στο έδαφος των οποίων πραγματοποιούνται τα συγκεκριμένα αδικήματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα χώρας με ευαίσθητο και εύθραυστο οικονομικό σύστημα αποτέλεσε η Κύπρος. Συγκεκριμένα όταν κατά την περίοδο του Μαρτίου του 2013 και έπειτα από την απομείωση καταθέσεων στα 2 μεγαλύτερα τραπεζικά ιδρύματα της χώρας και το κλείσιμο του ενός, η εμπιστοσύνη των πελατών και επενδυτών κλονίστηκε σε τεράστιο βαθμό, όχι μόνο για τον τραπεζικό τομέα της χώρας, αλλά γενικά για όλους τους κλάδους της οικονομίας.

Όπως αναφέρονται σε αποσπάσματα από το άρθρο των (McDowel, 2001) *The consequences of money laundering and financial crime*, μερικές από τις κυριότερες επιπτώσεις είναι:

- **Η αύξηση του εγκλήματος και της διαφθοράς**

Αν μια χώρα έχει την φήμη ότι γίνεται ξέπλυμα χρήματος, πολύ πιθανόν θα ελκύσει ακόμα περισσότερους εγκληματίες βασιζόμενοι στην λογική ότι αφού ήδη γίνεται με επιτυχία, τότε θα το κάνω και εγώ. Συνήθως οι χώρες στις οποίες υπάρχει ψηλό ποσοστό ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, είναι αυτές οι οποίες παρουσιάζουν αδυναμίες και περιορισμούς στην νομοθεσία που διέπει το ξέπλυμα, καθώς και έλλειψη αυστηρών ποινών που θα λειτουργήσουν αποτρεπτικά για όσους προτίθενται να κάνουν το ίδιο. Αναπόφευκτα στις πιο πάνω χώρες υπάρχει και μεγαλύτερη αύξηση της διαφθοράς, αφού οι εγκληματίες θα προσπαθήσουν να προσεγγίσουν και να δωροδοκήσουν υψηλά ιστάμενα πολιτικά πρόσωπα, που θα τους βοηθήσουν να επιτύχουν τον σκοπό τους.

¹⁴ <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/globalization.html>

- **Υπονομεύει τον ιδιωτικό τομέα και τις επιχειρήσεις**

Ο τρόπος με τον οποίο επηρεάζονται οι ιδιωτικές επιχειρήσεις που εμπλέκονται στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος έχει να κάνει με το ότι πολλές επιχειρήσεις, εξαγοράζονται και μετέπειτα χρησιμοποιούνται από τους εγκληματίες στο να ξεπλένουν τα παράνομα χρήματά τους. Αναμιγνύοντας τα παράνομα κέρδη τους με τις νόμιμες εισπράξεις της επιχείρησης σε μετρητά, καταφέρνουν να τα διοχετεύουν στις τράπεζες χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα, αφού ουσιαστικά μεταμφιέζονται σε εισπράξεις της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις αυτές, από τις οποίες περνούν τεράστια ποσά παράνομου χρήματος, αποκτούν ταυτόχρονα ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων επιχειρήσεων του κλάδου τους, καθώς δεν χρειάζονται να δανειστούν καθόλου χρήματα από τις τράπεζες, αφού διαθέτουν μια αστείρευτη πηγή μετρητών (ασχέτως αν είναι προϊόν παράνομων πράξεων). Επίσης οι ιδιοκτήτες αυτών των επιχειρήσεων που χρησιμοποιούνται για ξέπλυμα, οι οποίοι μπορεί να είναι σε κάποιες περιπτώσεις οι ίδιοι οι εγκληματίες ακολουθούν συχνά επιχειρηματικές πρακτικές που δεν συνάδουν με τον υγιή ανταγωνισμό, ανάμεσα σε επιχειρήσεις του ίδιου κλάδου. Είναι γεγονός πως οι εγκληματίες προκειμένου να απαλλαγούν από προϊόντα που πιθανόν να αγοράστηκαν από παράνομα χρήματα, είτε για να μπορέσουν να παρουσιάσουν αυξημένες πωλήσεις, δεν διστάζουν να μειώσουν τις τιμές των προϊόντων τους πολύ κάτω τους κόστους αγοράς. Η απώλεια κέρδους ή ακόμα και η δημιουργία ζημιάς από τις συναλλαγές αυτές, δεν τους επηρεάζει αφού ταυτόχρονα ξεπλένουν τεράστια ποσά βρώμικου χρήματος. Σαν αποτέλεσμα των υπερβολικά χαμηλών τιμών τους, οι επιχειρήσεις αυτές παρουσιάζουν αυξημένη ζήτησή και κύκλο εργασιών, ενώ ταυτόχρονα οι ανταγωνιστές στους αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα επιβίωσης. Πολλές φορές η πρακτική αυτή οδηγεί στην αποδυνάμωση του ανταγωνισμού, στο κλείσιμο πολλών επιχειρήσεων που δεν μπορούν τελικά να επιβιώσουν, στην δημιουργία μονοπωλιακού καθεστώτος, στην χειραγώγηση του κλάδου ακόμα και στον πλήρη έλεγχο της αγοράς.

- **Αποδυνάμωση του τραπεζικού κλάδου**

Στην περίπτωση αυτή τα τραπεζικά ιδρύματα μιας χώρας όπου γίνεται ξέπλυμα χρήματος, πιθανόν να επηρεαστούν αρνητικά σε πολύ μεγάλο βαθμό από το επιχειρησιακό ρίσκο και κυρίως από το ρίσκο της κακής φήμης που θα την ακολουθεί, εάν αποδειχθεί τελικά ότι εμπλέκεται σε ξέπλυμα χρήματος. Η φήμη της τράπεζας πιθανόν να επηρεαστεί αρνητικά ακόμη κι αν τελικά δεν αποδειχθεί η ενοχή της όπως αναφέρεται στο άρθρο των (McCormick Roger, 2016). Η εμπλοκή της τράπεζας στο ξέπλυμα θα επηρεάσει τις εργασίες της τράπεζας οδηγώντας την πιθανόν σε μείωση του χαρτοφυλακίου και κατά συνέπεια των κερδών της. Επίσης οδηγεί σε προβλήματα ρευστότητας, αφού οι πελάτες φοβούμενοι ακόμα και το κλείσιμο - χρεοκοπία της τράπεζας, θα σπεύσουν να αποσύρουν όλα τους τα χρήματα.

Παρόμοιο περιστατικό (μαζικής απόσυρσης κεφαλαίων) έγινε κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης στην Κύπρο τον Μάρτιο του 2013. Πιο συγκεκριμένα η Κεντρική Τράπεζα αναγκάστηκε να διατηρήσει όλες τις τράπεζες κλειστές για αρκετές μέρες και να επιβάλει περιοριστικά μέτρα στις αναλήψεις και μεταφορές κεφαλαίων, για ένα χρόνο περίπου. Παρόμοια περιοριστικά μέτρα¹⁵ είχαν παρθεί πριν αρκετούς μήνες και στην Ελλάδα, τα οποία μέτρα διατηρούνται μέχρι σήμερα. Σκοπός τους ήταν η αποτροπή της φυγής των καταθέσεων από τα τραπεζικά ιδρύματα, που θα ισοδυναμούσε με ολική κατάρρευση του τραπεζικού κλάδου, αφού θα χρειάζονταν οι τράπεζες επιπλέον στήριξη.

Το κυριότερο πρόβλημα που πιθανόν να αντιμετωπίσουν οι τράπεζες σε αυτό το σενάριο είναι οι αυστηρές ποινές από την εκάστοτε ρυθμιστική αρχή, που συνήθως είναι η Κεντρική Τράπεζα της κάθε χώρας. Οι ποινές αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν μεγάλα χρηματικά ποσά μέχρι ακόμα και την ανάκληση της άδειας λειτουργίας και διεκπεραίωσης τραπεζικών εργασιών. Επιπρόσθετα ως αποτέλεσμα της εμπλοκής κάποιας τράπεζας σε νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, αυτό θα οδηγήσει πιθανόν στην απώλεια συνεργασιών με άλλες τράπεζες κυρίως του εξωτερικού. Συνεπώς η απώλεια της συνεργασίας με ενδιαμέση ή ανταποκρίτρια τράπεζα όπως αναφέρεται στο άρθρο των (Kathleen A. Lacey, 2003) σε ξένο νόμισμα και ειδικά στο δολάριο, ισοδυναμεί με παράλυση μιας τράπεζας, αφού δεν θα μπορεί να κάνει συναλλαγές σ' αυτό το νόμισμα.

- **Απώλεια εισοδημάτων από το κράτος**

(Λόγω της μη φορολόγησης των τεράστιων αυτών ποσών που ξεπλένονται τα διάφορα κράτη έχουν σημαντική απώλεια εισοδημάτων) Σε αυτή την περίπτωση τα μεγάλα ποσά ξεπλύματος οδηγούν στην απώλεια σημαντικών εισοδημάτων από πλευράς του κράτους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για το κοινό συμφέρον και την ανάπτυξη μιας χώρας. Η απώλεια εισοδημάτων θα υποχρεώσει την κυβέρνηση να επιβάλει επιπλέον μέτρα όπως φόρους και τέλη για να μπορέσει τελικά να αναπληρώσει τα χαμένα χρήματα.

- **Οικονομική αλλοίωση και αποσταθεροποίηση**

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι οι συμμετέχοντες στο ξέπλυμα ενδιαφέρονται πρωτίστως στο να προστατέψουν και να αποκρύψουν την παράνομη φύση και προέλευση των χρημάτων τους και όχι στο πως θα επενδύσουν τα χρήματά τους στην πραγματική οικονομία της χώρας. Πολλές φορές δεν ενδιαφέρονται να τοποθετήσουν τα χρήματά τους στους τομείς της οικονομίας που παρουσιάζουν ανάπτυξη όπως αναφέρεται στο άρθρο των (Kruisbergen, 2015). Αντιθέτως επιλέγουν άσχετες επενδύσεις που τους προσφέρουν άμεση

¹⁵ <https://www.ft.com/content/ecf7012a-527e-11e6-befd-2fc0c26b3c60>

πρόσβαση στα χρήματά τους, αλλά δεν ωφελούν την οικονομία της χώρας γενικότερα και την ανάπτυξη.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα σύμφωνα με το άρθρο του (McDowel, 2001), αποτέλεσε η επένδυση από πλευράς παράνομων, στον κατασκευαστικό τομέα και συγκεκριμένα στην ανέγερση ξενοδοχείων όταν αυτό εξυπηρετούσε τα συμφέροντα τους. Όταν όμως τα πλάνα τους άλλαξαν, αυτοί εγκατέλειψαν αιφνιδιαστικά τον συγκεκριμένο τομέα δημιουργώντας κατάρρευση ολόκληρου του κλάδου, αφού τεράστια ποσά και επενδύσεις απομακρύνθηκαν. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα το κλείσιμο πολλών επιχειρήσεων που ήταν συνδεδεμένοι με τον κλάδο, έκρηξη της ανεργίας με πολλές άλλες αλυσιδωτές επιπτώσεις στην οικονομία και την κοινωνία γενικότερα.

- **Εμπόδια στις προσπάθειες ιδιωτικοποιήσεων**

Αν μια χώρα βρίσκεται σε πορεία ιδιωτικοποίησης κρατικών πόρων, η ύπαρξη ξεπλύματος θα αποτελέσει αρνητικό ακόμα και αποτρεπτικό παράγοντα στις προσπάθειες αυτές. Οι ιδιώτες επενδυτές θα προτιμήσουν πιο ασφαλής αγορές να επενδύσουν τα χρήματά τους. Εδώ να σημειωθεί ότι πολλές φορές οι εγκληματίες χρησιμοποιώντας ανυποψίαστες εταιρείες και ιδιώτες αγοράζουν μέσω αυτών λιμάνια, καζίνο, μαρίνες, πολυτελή ξενοδοχεία με σκοπό να τους βοηθήσουν να ξεπλύνουν τα βρώμικα χρήματά τους και να αποκτήσουν ένα μόνιμο (πλυντήριο).

- **Το ρίσκο της κακής φήμης για μια χώρα**

Ένα από τα χειρότερα σενάρια που θα μπορούσε να σκεφτεί κάποιος για την οικονομία μιας χώρας, είναι να διασυνδεθεί το όνομά της σαν παράδεισος ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Οι αρνητικές επιπτώσεις όπως αναφέρονται στο άρθρο του (Garvey, 2016) και οι δυσκολίες που πιθανόν να πρέπει να αντιμετωπίσει η χώρα αυτή, σε κάποιες περιπτώσεις μπορούν χωρίς υπερβολή να χαρακτηριστούν έως και καταστροφικές. Άμεσα θα επηρεαστεί η εμπιστοσύνη των υπολοίπων χωρών και κυρίως των ξένων επενδυτών που δραστηριοποιούνται στην χώρα αυτή. Αποτέλεσμα αυτού όχι μόνο θα σταματήσει την ανάπτυξη, αλλά την ίδια ώρα απομακρύνονται από την χώρα υφιστάμενες επενδύσεις. Θα πρέπει να περάσουν αρκετά χρόνια και να καταβληθούν μεγάλες προσπάθειες για την αλλαγή του αρνητικού αυτού κλίματος. Η απομόνωση και ο αποκλεισμός από τις παγκόσμιες αγορές θα έχει σαν αποτέλεσμα, την αδυναμία του ίδιου του κράτους να δανειστεί χρήματα μέσω της έκδοσης κρατικών ομολόγων από τις διεθνή αγορές, για να καλύψει δημοσιονομικές της ανάγκες. Εάν αυτό γίνει το επιτόκιο του δανεισμού θα είναι ασύμφορα ψηλό. Παρόμοιο παράδειγμα αποτέλεσε στο πρόσφατο παρελθόν η Κύπρος όπου μετά από

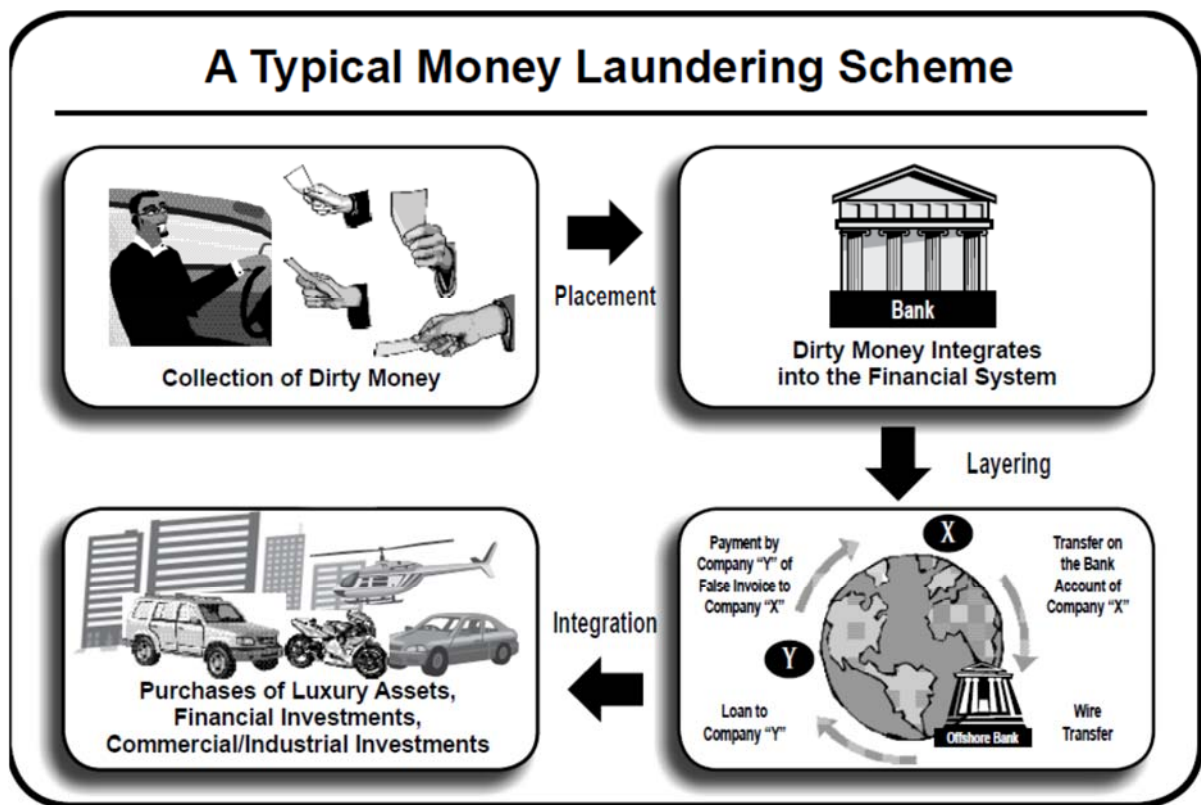
συνεχείς υποβαθμίσεις από διάφορους παγκόσμιους οίκους αξιολόγησης, η επενδυτική βαθμίδα της χώρας μας, ήταν στην κατηγορία σκουπίδι. Εύκολα αντιλαμβάνεται κάποιος ότι σημαίνει πως κανένας δεν δανείζει, ούτε επενδύει σε κράτη που η οικονομία έχει τέτοια βαθμολογία. Όπως έχουμε βιώσει δυστυχώς τους τελευταίους μήνες η εμπιστοσύνη των αγορών είναι κάτι που αποκαθίσταται πολύ αργά, δύσκολα και ιδιαίτερα επώδυνα για την χώρα, αφού θα πρέπει να ληφθούν δραστικά μέτρα. Τέλος είναι σημαντικό να αναφέρω ότι το ρίσκο της κακής φήμης, ιδιαίτερα σε αναπτυσσόμενες χώρες και χώρες με ευάλωτες οικονομίες, είναι ικανό να δημιουργήσει τεράστια προβλήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Τα στάδια του ξεπλύματος

2.1 Το αμερικανικό μοντέλο των φάσεων

Οι εμπλεκόμενοι στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος πρέπει να εφαρμόσουν τις τρεις φάσεις της διαδικασίας σύμφωνα με τους¹ Bhojnarine R. RAMBHARAT and Andrew J. TSCHIRHART, για να επιτύχουν τον αθέμιτο σκοπό τους. Κατ' αρχάς να αποκρύψουν την πραγματική παράνομη ιδιοκτησία και προέλευση των χρημάτων, να ελέγξουν το χρήμα και τέλος να αλλοιώσουν την μορφή τους ώστε να συρρικνωθεί ο μεγάλος όγκος των μετρητών. Ακολούθως ο κύκλος του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος διαμορφώνεται από τρία στάδια. Αυτά είναι η τοποθέτηση των χρημάτων στις αγορές και κυρίως στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, την διαστρωμάτωση ή στρωματοποίηση δηλαδή την συγκάλυψη της παράνομης προέλευσης των χρημάτων και τέλος την ενσωμάτωση ή ολοκλήρωση των χρημάτων στην νόμιμη οικονομία, αποκρύβοντας ταυτόχρονα την αρχική προέλευση τους. Τα πιο πάνω στάδια είναι αλληλένδετα και αναγκαία για την πλήρη ολοκλήρωση της διαδικασίας του ξεπλύματος. Αυτές οι φάσεις πιθανών να λάβουν πολλαπλές και διάφορες μορφές, αφού παρατηρείται πληθώρα επιλογών από την πλευρά των εγκληματιών. Μπορεί να παρουσιαστούν ταυτόχρονα και οι 3 μαζί, άλλοτε πιθανών χρονικά να διαφέρουν και η μια φάση να εξελίσσεται κατόπιν της παρέλευσης μεγάλου χρονικού διαστήματος, κυρίως για σκοπούς αποπροσανατολισμού των τραπεζών και των εμπλεκόμενων αρχών. Πιο κάτω θα γίνει εκτενής αναφορά στις 3 φάσεις καθώς και συνοπτική περιγραφή των τεχνικών που χρησιμοποιούνται συχνότερα από πλευράς εγκληματιών.

Source: United Nations Office on Drugs and Crime

Εικόνα 1: Το τυπικό σχήμα του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος

2.2 Τοποθέτηση (Placement)

Ο όρος τοποθέτηση στην διαδικασία ξεπλύματος βρώμικου χρήματος αποτελεί την πρώτη και πιο δύσκολη από πλευράς των εγκληματιών φάση. Σύμφωνα με τον (Παγκύπριο δικηγορικό σύλλογο) η διαδικασία της τοποθέτησης ερμηνεύεται ως η φυσική διάθεση των αρχικών εισοδημάτων που προκύπτουν από παράνομη δραστηριότητα. Όπως φανερώνει και η λέξη από μόνη της, κατά την φάση αυτή πρέπει τα χρήματα αρχικά να τοποθετηθούν σε νόμιμο οικονομικό τομέα και κατά προτίμηση τις τράπεζες. Όταν αυτό γίνει κατορθωτό ταυτόχρονα απαλλάσσει τους κατόχους παράνομου χρήματος από το να έχουν στην κατοχή τους ανεκμετάλλευτες τεράστιες ποσότητες μετρητών. Για να γίνει αυτό όπως έχω προαναφέρει πρέπει η παράνομη αρχική προέλευση των χρημάτων να συγκαλυφθεί και να μεταμφιεστούν τα χρήματα σε νόμιμα. Δεδομένου ότι καμία τράπεζα δεν αποδέχεται εν γνώση της, καταθέσεις μετρητών που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες, η διάσπαση αυτών των ποσών σε πολλά μικρότερα ποσά και η σταδιακή διοχέτευσή τους στην νόμιμη οικονομία, μαζί με άλλα χρήματα που προέρχονται από νόμιμες πηγές, είναι το κλειδί που θα τα επιτρέψει, στα παράνομα χρήματα να αλλάξουν ουσιαστικά μορφή και να

μπορούν οι ιδιοκτήτες τους στην συνέχεια, να τα χρησιμοποιήσουν και να τα μετατρέψουν σε άλλες μορφές πλούτου.

2.3 Διαστρωμάτωση (Layering)

Σε αυτό το δεύτερο στάδιο ο όρος διαστρωμάτωση ερμηνεύεται σαν τον διαχωρισμό παράνομων εισοδημάτων από την πηγή τους με τη δημιουργία πολύπλοκων στρωμάτων χρηματοοικονομικών συναλλαγών, τα οποία έχουν σχεδιαστεί με σκοπό να αποκρύψουν τα τεκμήρια ελέγχου (the audit trail) και να παρέχουν ανωνυμία σύμφωνα με τον Παγκύπριο δικηγορικό σύλλογο). Είναι ουσιαστικά η πρώτη προσπάθεια μεταμφίεσης της εγκληματικής πηγής των χρημάτων και η απόκρυψη της πραγματικής προέλευσης τους. Η απόκτηση της νομιμοφάνειας που είναι το τελικό ζητούμενο. Στόχος είναι οι πολλαπλές μεταφορές των χρημάτων μέσα από διάφορους λογαριασμούς κυρίως εταιρικούς και έτσι να καθίσταται δύσκολος ο προσδιορισμός και η προέλευση τους.

2.4 Ολοκλήρωση (Integration)

Αφού ολοκληρωθούν τα δύο προηγούμενα στάδια επιτυχώς, τότε ακολουθεί η διαδικασία της ολοκλήρωσης όπου είναι η παροχή φαινομενικής νομιμότητας σε πλούτο που έχει παραχθεί παράνομα. Αν πετύχει η διαδικασία διαστρωμάτωσης, τότε τα σχέδια ολοκλήρωσης θέτουν τα εισοδήματα από ξέπλυμα παρανόμου χρήματος πίσω στην οικονομία, με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να επανεισάγονται στο χρηματοοικονομικό σύστημα και παρουσιάζονται, ως κανονικά επιχειρηματικά κεφάλαια (Παγκύπριος δικηγορικός σύλλογος). Σε αυτή την φάση τα χρήματα έχουν πλέον αποκτήσει νομιμότητα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους κατόχους τους με τον τρόπο που επιθυμούν, έχοντας απολέσει την αρχική τους παράνομη προέλευση.

2.5 Μέθοδοι Ξεπλύματος Βρώμικου Χρήματος

Με την πάροδο των χρόνων οι εμπλεκόμενοι στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος ανακαλύπτουν και χρησιμοποιούν συνεχώς νέες ευφάνταστες μεθόδους για να επιτύχουν τους παράνομους σκοπούς τους. Πιο κάτω παραθέτω μερικές από τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται όπου αφορούν και τις 3 φάσεις του μοντέλου που έχω περιγράψει πιο πάνω. Δηλαδή άλλοτε χρησιμοποιούνται για να επιτύχουν την τοποθέτηση των παράνομων χρημάτων στις χρηματοοικονομικές αγορές, άλλοτε έχουν σκοπό την διαστρωμάτωση και

την περαιτέρω μεταμφίεση τους σε άλλα είδη χρήματος και τέλος κάποιες άλλες μέθοδοι χρησιμοποιούνται κατά την φάση της ολοκλήρωσης.

- **Structuring**

Αυτή είναι η πιο διαδεδομένη μέθοδος ξεπλύματος χρήματος και χρησιμοποιείται κατά την φάση της τοποθέτησης χρημάτων στα τραπεζικά ιδρύματα. Σύμφωνα με αυτή την διαδικασία, σκοπός είναι να γίνονται καταθέσεις μετρητών στην τράπεζα χωρίς να δημιουργούνται οποιεσδήποτε υποψίες και χωρίς να απαιτούνται οποιαδήποτε αποδεικτικά στοιχεία από τις τράπεζες και τις εποπτικές αρχές. Είναι με πιο απλά λόγια η εσκεμμένη αποφυγή προσκόμισης εγγράφων και στοιχείων, σχετικά με την πηγή προέλευσης των μετρητών. Στην Αμερική οποιοδήποτε ποσό κατάθεσης σε μετρητά πάνω από 10,000 δολάρια πρέπει να συνοδεύεται με αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν την προέλευση των χρημάτων στο IRS¹⁶ και να συμπληρώνεται το σχετικό έντυπο 8300. Η νομοθεσία προβλέπει αυστηρές και συνάμα αποτρεπτικές ποινές σε όσους δεν συμμορφώνονται με τις σχετικές νομοθεσίες.

- **Η μέθοδος του μυρμηγκιού (smurfing)**

Η μέθοδος αυτή παρατηρείται επίσης στην φάση της τοποθέτησης και είναι παρόμοια, με σκοπό να κατατεθούν μεγάλες ποσότητες μετρητών σε τραπεζικούς λογαριασμούς. Η διαδικασία αυτή ξεκινά έπειτα από την συσσώρευση τεράστιων ποσών σε μετρητά που συνήθως είναι προϊόν παράνομων δραστηριοτήτων. Σύμφωνα με την (5η έκδοση της οδηγίας της Κεντρικής τράπεζας της Κύπρου) απαγορεύεται στα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας να αποδέχονται καταθέσεις μετρητών αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των €15.000. Το ίδιο ισχύει και για άλλες χώρες. Αφού όμως οι τράπεζες δεν αποδέχονται μεγάλες καταθέσεις μετρητών χωρίς τις απαραίτητες αποδείξεις – δικαιολογητικά που να αποδεικνύουν την προέλευση τους, οι παράνομοι ανοίγουν πολλούς λογαριασμούς σε διάφορα πιστωτικά ιδρύματα. Έπειτα, χρησιμοποιώντας πολλούς (συνεργάτες) τους, προβαίνουν σε πολλαπλές καταθέσεις καθημερινά σε προσωπικούς λογαριασμούς, με ποσά μικρότερα από εκείνα που πρέπει να δηλώνονται σύμφωνα με την νομοθεσία της κάθε χώρας. Στο τέλος της διαδικασίας αυτής τα χρήματα αφού τοποθετηθούν στους πολλαπλούς λογαριασμούς, μαζεύονται μέσω ενδοτραπεζικών ή ηλεκτρονικών εμβασμάτων στον λογαριασμό του τελικού αποδέκτη. Έτσι επιτυγχάνεται η κατάθεση μεγάλων ποσών σε μετρητά σε ένα λογαριασμό.

¹⁶ (Internal Revenue System)

- **Τα Καζίνο**

Όπως περιγράφεται και στο βιβλίο Combating Money Laundering and Terrorist Financing¹⁷ τα καζίνο είναι ευάλωτα στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, για τον λόγο ότι περνούν διάμεσου τους μεγάλες ποσότητες χρημάτων και επίσης λόγω της φύσης τους να μπορούν να συναλλάσσονται σε μετρητά. Τα πλείστα μεγάλα καζίνο που λειτουργούν κυρίως στο εξωτερικό προσφέρουν στους σημαντικούς πελάτες τους, υπηρεσίες όπως αυτές που συναντούμε στις τράπεζες (ZELENOVIĆ V. V., 2015). Πιο συγκεκριμένα οι πολύτιμοι πελάτες, όπως αυτοί ορίζονται από τα ποσά που στοιχηματίζουν, έχουν την δυνατότητα να καταθέσουν μεγάλα ποσά σε μετρητά, να εξασφαλίσουν πιστώσεις με σκοπό να στοιχηματίσουν, να δέχονται και να διενεργούν ηλεκτρονικές μεταφορές στον λογαριασμό τους, να εξαργυρώνουν επιταγές, να προσφέρουν υπηρεσίες συναλλάγματος, θυρίδες ασφαλείας και άλλες πολλές υπηρεσίες. Είναι φανερό ότι τα τελευταία χρόνια οι εμπλεκόμενοι στο ξέπλυμα, χρησιμοποιούν τα καζίνο σαν μέσο για να καθαρίσουν την παράνομη προέλευση των χρημάτων τους. Σε πολλές περιπτώσεις στο παρελθόν οι παράνομοι κατάφερναν να ελέγχουν ή ακόμα να είναι οι ίδιοι ιδιοκτήτες των καζίνο. Συγκεκριμένα κάποιος που κατέχει βρώμικο χρήμα μπορεί να επισκεφτεί ένα καζίνο και να ζητήσει να ανταλλάξει τα μετρητά του με μάρκες που χρησιμοποιούν οι πελάτες. Αυτομάτως τα βρώμικα χρήματα έχουν μετατραπεί σε νόμιμα ανταλλάξιμα χρήματα αφού ο κάθε επισκέπτης μπορεί να εξαργυρώσει ανά πάσα στιγμή τις μάρκες που έχει στην κατοχή του, είτε με μετρητά, είτε με επιταγή εκδομένη από το νόμιμο καζίνο. Μπορεί επίσης να ζητήσει να του εμβάσουν τα χρήματα στον λογαριασμό του. Στις περιπτώσεις όπου οι παράνομοι ελέγχουν τις δραστηριότητες του καζίνο το ξέπλυμα είναι ακόμα πιο εύκολο. Όπως έχει παρατηρηθεί στο παρελθόν ο παίχτης του καζίνο που είναι αναμεμιγμένος στην παράνομη διαδικασία, απλά επισκέπτεται το καζίνο με σκοπό να χάσει τα χρήματα που κρατά συνειδητά, αφού δεν επιδιώκει να κερδίσει. Στη συνέχεια αυτά τα χρήματα καταλήγουν στην ιδιοκτησία του καζίνο και είναι ήδη νόμιμα.

- **Cuckoo Smurfing**

Το 2005 η FATF είχε εισαγάγει ένα νέο όρο στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος το Cuckoo Smurfing¹⁸. Ο όρος παρομοιάζεται με το γνωστό ευρωπαϊκό πουλί τον κούκο, ο οποίος έχει την ιδιότητα να γεννάει κρυφά τα αυγά του, σε ξένες φωλιές άλλων πουλιών και

¹⁷ (Combating Money Laundering and Terrorist Financing: A Model of Best Practice for the Financial Sector, the Professions and other Designated Business, Second Edition)

¹⁸ Cuckoo Smurfing

Cuckoo smurfing is a term used to describe an increasingly common ML technique associated with ARS that has been identified in the UK and elsewhere in Europe. The process involves the transfer of criminal funds through the accounts of unwitting persons who receive funds or payments from overseas.

περιμένει να τα κλωσήσουν τα άλλα πουλιά. Στη συνέχεια και αφού εκκολαφτεί το αυγό του κούκου, ο νεοσσός λόγω έμφυτου αισθήματος επιβίωσης, σπρώχνει και ρίχνει εκτός φωλιάς τα υπόλοιπα αυγά ή νεοσσούς με αποτέλεσμα να παραμένει το μοναδικό πουλί στη φωλιά και να το μεγαλώνουν ξένοι γονείς.

Κάτι παρόμοιο γίνεται και στις τράπεζες. Σε αυτή την περίπτωση οι παράνομοι έχοντας πληροφορίες ακόμα και εντός τράπεζας, χρησιμοποιούν νόμιμους λογαριασμούς για τις παράνομες συναλλαγές τους, χωρίς να το γνωρίζουν ή να ενημερώνονται οι ιδιοκτήτες των λογαριασμών. Πιο συγκεκριμένα ας υποθέσουμε ότι η εταιρεία Α αγοράζει εμπορεύματα αξίας χ ποσού από την εταιρεία Β και αποστέλλει το σχετικό έμβασμα με τα χρήματα. Ο εμπλεκόμενος τραπεζικός υπάλληλος στέλλει το συγκεκριμένο χρηματικό ποσό στους εγκληματίες και τους ενημερώνει ταυτόχρονα να προβούν σε μικρές καταθέσεις παράνομων μετρητών ανάλογες με το κόστος των προϊόντων που πωλήθηκαν. Έτσι στο τέλος η αγοράστρια εταιρεία πληρώνει κανονικά το ποσό για τα αγορασθέντα προϊόντα (άσχετα αν αυτό καταλήγει στους εγκληματίες εν αγνοία της), η πωλήτρια εταιρεία λαμβάνει ποσό ίσο με τα προϊόντα που πώλησε (σε βρώμικο χρήμα που εισήχθη στο τραπεζικό σύστημα) και ταυτόχρονα οι παράνομοι καθάρισαν το ίδιο ποσό βρώμικου χρήματος. Με αυτό το τρόπο καταφέρνουν να ξεπλένουν σημαντικά ποσά.

Σε παρόμοιες περιπτώσεις ο εμπλεκόμενος τραπεζικός υπάλληλος υποδεικνύει στους παράνομους, λογαριασμούς στο ίδρυμα που εργάζεται, όπου είναι ανενεργοί. Ακολούθως οι εγκληματίες προβαίνουν σε εμβάσματα σε αυτούς τους ανενεργούς λογαριασμούς και με την βοήθεια πάντοτε το υπάλληλου στέλλουν τα χρήματα με εμβάσματα σε τρίτους καθαρίζοντας και πάλι τα ποσά αυτά.

- **Καταστήματα συναλλάγματος και μεταφοράς χρημάτων**

Τα καταστήματα συναλλάγματος και μεταφοράς χρημάτων λειτουργούν στις περισσότερες χώρες του κόσμου. Ο σκοπός λειτουργίας των εταιρειών αυτών είναι να βοηθούν τους πελάτες τους να στείλουν χρήματα σε ενδεδειγμένους δικαιούχους που προεπιλέγονται από αυτούς. Σε πολλές περιπτώσεις αυτά τα γραφεία μεταφοράς χρημάτων γίνονται οι μεσολαβητές για να ξεπλυθούν μεγάλα ποσά βρώμικου χρήματος, κάποτε χωρίς να το γνωρίζουν και άλλοτε με το να εθελουφλούν εσκεμμένα. Συνήθως αποστέλλονται μικρά ποσά που δεν κινούν υποψίες. Πριν λίγους μήνες στην μεγαλύτερη εταιρεία μεταφοράς χρημάτων, την Western Union, είχε επιβληθεί πρόστιμο¹⁹ 586 εκατομμυρίων δολαρίων από τις Αμερικανικές αρχές, για το λόγο ότι δεν έλαβαν τα απαιτούμενα μέτρα για να ελέγξουν

¹⁹ <http://www.reuters.com/article/us-usa-western-union-settlement-idUSKBN1532RL>

τους αντιπροσώπους τους, αλλά επίσης και για το ότι εθελουφλούσαν και ξεπλύθηκαν μέσω της εταιρείας τους μεγάλα χρηματικά ποσά.

- **Διαδικτυακό στοίχημα**

Ακόμη ένας τρόπος που χρησιμοποιείται στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος είναι το στοίχημα μέσω διαδικτύου. Υπολογίζεται ότι τα έσοδα σύμφωνα με την (Farina, January 2016) από το ηλεκτρονικό στοίχημα φτάνουν τα 46 δισεκατομμύρια δολάρια κάθε χρόνο. Το πρόβλημα μεγαλώνει περισσότερο αφού υπάρχουν χιλιάδες παράνομες σελίδες που προσφέρουν διαδικτυακό τζόγο. Σύμφωνα με τον Charles McFarland ανώτερο αναλυτή της McAfee το 2011 υπήρχαν περισσότερες από 25 χιλιάδες παράνομες ιστοσελίδες διαδικτυακού στοιχήματος²⁰. Σήμερα ο αριθμός αυτός ενδέχεται να έχει μεγαλώσει κατά πολύ.

- **Bitcoin**

Το bitcoin είναι ένα ψηφιακό νόμισμα το οποίο δεν έχει μορφή και δεν παράγεται αλλά ούτε ελέγχεται από καμία κεντρική τράπεζα. Έκανε την εμφάνιση του αρχές του 2010 και η ισοτιμία του ήταν 0,14 δολάρια. Λίγους μήνες αργότερα η τιμή του έφτασε μέχρι και τα 1,400 δολάρια. Κύριο χαρακτηριστικό του Bitcoin είναι η ανωνυμία και ηλεκτρονική φύση του νομίσματος και έτσι του δίνει την τέλεια κάλυψη για τους παράνομους, που θέλουν να ξεπλύνουν μαύρο χρήμα. Το Bitcoin χρησιμοποιείται σε διαδικτυακό στοίχημα σύμφωνα με τον (Small, 2015), αφού υπάρχουν και ειδικές πλατφόρμες που συναλλάσσονται σε Bitcoin. Επίσης χρησιμοποιείται στην διαδικτυακή αγορά φαρμάκων και γενικότερα στο ξέπλυμα χρήματος εκμεταλλευόμενοι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του και κυρίως την ανωνυμία.

- **Τομέας αγοράς ακινήτων**

Παραδοσιακά ο τομέας αυτός ελκύει μεγάλο μέρος του συνολικού ποσού του βρώμικου χρήματος που ξεπλένεται κάθε χρόνο. Σύμφωνα με την έκθεση²¹ που έγινε στον Καναδά από το ειδικό τμήμα της αστυνομίας (RCMP) το 56% των υποθέσεων που ερευνήθηκαν είχαν ανάμειξη με τον τομέα των ακινήτων. Υπάρχουν διάφορες μορφές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα χρήματα από παράνομες δραστηριότητες σε τραπεζικές εργασίες, όπως σε ενυπόθηκα δάνεια τα οποία εξοφλούνται είτε αμέσως, είτε πληρώνοντας κανονικά τις δόσεις με παράνομα χρήματα, ακόμα με την αγορά ακινήτων τα οποία πωλούν αμέσως καθαρίζοντας έτσι μεγάλα ποσά. Σύμφωνα με τον οδηγό αντιμετώπισης ξέπλυματος

²⁰ <http://www.cnn.com/2014/04/25/online-gambling-the-new-home-for-money-launderers.html>

²¹ "Money Laundering in Canada: An Analysis of Royal Canadian Mounted Police (RCMP) Cases,"

βρώμικου χρήματος²², που εκδόθηκε από τον κρατικό σύνδεσμο επαγγελματιών ανάπτυξης γης στην Ουάσινγκτον, υπάρχουν κάποιες ενέργειες θα πρέπει να κρατούν τους επαγγελματίες σε επιφυλακή όπως για παράδειγμα όταν το ακίνητο πωλείται σε τιμή πολύ χαμηλότερη από την υπολογιζόμενη τιμή, όταν ο πωλητής δείχνει απρόθυμος και αδιάφορος να πετύχει καλύτερη τιμή, όταν χρησιμοποιούνται μεγάλα πόσα σε μετρητά, όταν αγοράζονται ακίνητα χωρίς υποθήκη ενώ δεν ταιριάζει στο οικονομικό προφίλ του πελάτη, όταν προσπαθούν για άμεση πώληση του ακινήτου σε μικρότερη, είτε μεγαλύτερη τιμή, η υπερβολική βιασύνη για να γίνει η αγοραπωλησία. Όλα αυτά πρέπει να κινούν τη υποψία των επαγγελματιών του κλάδου και οπού κρίνουν ότι χρειάζεται να το αναφέρουν στις αρχές.

- **Χρηματοοικονομικός Κλάδος**

Ο συγκεκριμένος κλάδος λόγω της άμεσης σχέσης του με το χρήμα γενικότερα αποτελεί πολλές φορές εργαλείο που χρησιμοποιούν οι παράνομοι για να επιτύχουν τους αθέμιτους σκοπούς τους. Οι χρηματιστηριακές εργασίες πολλές φορές είναι συνδεδεμένες με βρώμικο χρήμα. Σ' αυτό βοηθά πολύ το γεγονός ότι πλέον, οι χρηματιστηριακές αγοραπωλησίες γίνονται ηλεκτρονικά χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία. Μπορείς δηλαδή να αγοράζεις μετοχές από όποιο χρηματιστήριο επιθυμείς. Το 2002 το Nasd²³ εξέδωσε μια οδηγία προς τα μέλη του, με σκοπό να τους κρατά σε εγρήγορση σε θέματα ξεπλύματος μέσω του κλάδου τους. Οι ενέργειες που θα πρέπει να τους κινήσουν την υποψία είναι όταν ο πελάτης δρα σαν ενδιάμεσος ή αντιπρόσωπος κάποιου άλλου και ταυτόχρονα αρνείται να δώσει πληροφορίες για το άτομο ή την εταιρεία αυτή. Άλλος τρόπος να αντιληφθεί κάποιος τυχών ύποπτες ή παρόμοιες καταστάσεις είναι όταν ο πελάτης χωρίς προφανή λόγο διατηρεί πολλαπλούς λογαριασμούς, κάτω από ένα όνομα και προβαίνει σε πολλαπλές πράξεις που δεν δικαιολογούνται, από το οικονομικό προφίλ του. Ακόμα η ξαφνική δραστηριοποίηση ενός λογαριασμού και η έντονη δραστηριότητα. Επίσης όταν ο πελάτης προβαίνει σε εκτεταμένες πράξεις, μεταξύ ασχέτων λογαριασμών χωρίς εμφανή επαγγελματική σύνδεση. Χαρακτηριστικός τρόπος που χρησιμοποιείται κυρίως στο δεύτερο από τα τρία στάδια του ξεπλύματος, αυτό της διαστρωμάτωσης, είναι αφού καταφέρουν και τοποθετήσουν τα χρήματα στους λογαριασμούς τους, να προβαίνουν σε αγορές μετοχών τις οποίες δεν αγοράζουν για πραγματική επένδυση, αλλά μεταπωλούν μετά από λίγη ώρα έστω και με ζημία για να πάρουν πίσω χρήματα που να είναι νόμιμα.

²² <http://www.narfocuse.com/billdatabase/clientfiles/172/4/1695.pdf>

²³ U.S. National Association of Securities Dealers (NASD)

Οι ασφαλιστικές εταιρείες χρησιμοποιούνται κι αυτές πλέον από τους παράνομους στην διαδικασία του ξεπλύματος. Πιο συγκεκριμένα και σύμφωνα με το άρθρο (Thanasegaran & Shanmugam, 2008) οι παράνομοι επενδύουν σε ασφαλιστήρια συμβόλαια τα βρώμικα χρήματα τους και στην λήξη του συμβολαίου τους επιστρέφονται νόμιμα χρήματα. Επίσης γίνεται χρήση του όρου όπου ο πελάτης διατηρεί το δικαίωμα να υπαναχωρήσει από την αρχική του επιλογή, μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και μπορεί να πάρει πίσω το ποσό που επένδυσε αρχικά. Αυτομάτως αυτό σημαίνει ότι λαμβάνει νόμιμα χρήματα από την ασφαλιστική εταιρία σε σχέση με αυτά που έδωσε αυτός αρχικά.

- **Ηλεκτρονικά Εμβάσματα**

Με την ανάπτυξη της τεχνολογίας οι τράπεζες για να διευκολύνουν τους πελάτες τους, έχουν εισαγάγει διαφόρους τρόπους ηλεκτρονικών εμβασμάτων, που αντικαθιστούν την φυσική μεταφορά χρημάτων και ιδιαίτερα των μεγάλων ποσών. Έτσι οι πελάτες έχουν την ευκαιρία να πραγματοποιούν μεταφορές χρημάτων όποτε θέλουν γρήγορα και ασφαλισμένα. Ορισμένοι τρόποι μεταφοράς χρημάτων είναι τα εμβάσματα μέσω Swift, Chip και Fedwire, μέσω ηλεκτρονικής τραπεζικής και του διαδικτύου, ή μεταφορές μέσω κινητού τηλεφώνου. Οι τράπεζες για να προστατευτούν οι ίδιες αλλά και για να προστατέψουν τους πελάτες τους, σύμφωνα με την δημοσίευση του Acams²⁴ πρέπει να λαμβάνουν κάποια μέτρα προστασίας για να αντιμετωπίζουν τυχόν προσπάθειες για ξέπλυμα. Κάποια περιστατικά που θα πρέπει να κρατούν τους υπάλληλους σε εγρήγορση είναι όταν λαμβάνουν εμβάσματα από χώρες που ανήκουν γεωγραφικά σε ζώνες αυξημένου ρίσκου, όταν χωρίς βασική αιτιολογία και επαγγελματικό λόγο, χωρίς προηγούμενο ιστορικό συνεργασία, όταν λαμβάνονται πολλά μικρά εμβάσματα τα όποια αποστέλλονται αμέσως σε άλλο λογαριασμό, όταν το ύψος του ποσού του εμβάσματος δεν συνάδει με το οικονομικό προφίλ του πελάτη.

- **Λαχεία και τυχερές κληρώσεις**

Οι εγκληματίες στην προσπάθειά τους να αποφύγουν την τιμπίδα του νόμου προσπαθούν να βρίσκουν συνεχώς καινούργιες μεθόδους ξεπλύματος. Στις περιπτώσεις

²⁴ association of certified anti-money laundering specialists

των τυχερών λαχείων²⁵ οι παράνομοι εξασφαλίζουν με παράνομους τρόπους, πρόσβαση στα στοιχεία των τυχερών της κάθε κλήρωσης. Ακολούθως προτείνουν είτε αναγκάζουν τους τυχερούς, να ανταλλάξουν τα τυχερά τους δελτία όπως αναφέρεται στο άρθρο (ZELENOVIĆ V. N., 2015) με παράνομο χρήμα σε μετρητά, με την δικαιολογία ότι θα αποφύγουν τις ψηλές φορολογίες στα κέρδη από τυχερά παιχνίδια, που σε κάποιες χώρες φτάνει ακόμα και 50%. Οι εγκληματίες είναι διατεθειμένοι να χάσουν ακόμα και μέρος των χρημάτων τους, δεδομένου ότι θα πάρουν νόμιμα χρήματα πίσω. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στην Ελλάδα οπου το 2010 όπως περιγράφεται σε δημοσίευση της εφημερίδας Καθημερινή²⁶ ένας υπερτυχερός προσκόμισε 9,627 κερδισμένα δελτία του ΟΠΑΠ για εξαργύρωση, τοποθετημένα μέσα σε σακούλα σκουπιδιών.

2.5 Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας

Μετά από την τρομοκρατική επίθεση στους δίδυμους πύργους στην Νέα Υόρκη τον Σεπτέμβριο του 2001, έγινε πιο γνωστό το φαινόμενο της τρομοκρατίας σε ολόκληρο τον πλανήτη. Η τρομοκρατία όπως εξελίχθηκε είναι συνήθως συνώνυμη με τη χρήση, είτε την απειλή χρήσης βίας και βασίζεται κυρίως σε θρησκευτικές και ιδεολογικές πεποιθήσεις. Στις τρομοκρατικές πράξεις περιλαμβάνονται αρκετά εγκλήματα όπως δολοφονίες, αποστολές αυτοκτονίας με σκοπό να προκαλέσουν τον θάνατο σε άλλους, πειρατείες, απαγωγές, δολιοφθορές, ληστείες και ένα σωρό αλλά εγκλήματα, που γίνονται συνήθως στο όνομα του θρησκευτικού και ιδεολογικού φανατισμού.

Η επίθεση της τρομοκρατικής οργάνωσης Αλ-Κάιντα τον Σεπτέμβριο του 2001 έγινε η αφορμή για την δημιουργία της PATRIOT ACT²⁷ που είναι δημιουργία του Αμερικανικού Υπουργείου Δικαιοσύνης με την υπογραφή του κογκρέσου. Κύρια προτεραιότητα της PATRIOT ACT σύμφωνα με την ιστοσελίδα²⁸ είναι να αποτρέπει μελλοντικές τρομοκρατικές επιθέσεις. Η Κύπρος και γενικότερα η Ευρωπαϊκή Ένωση και πολλές άλλες χώρες έχουν ταχθεί στο πλευρό της Αμερικής και συνεργάζονται σε θέματα καταπολέμησης του προβλήματος.

Η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας προκύπτει από την ανάγκη πως για να εκτελεστούν αυτές οι τρομοκρατικές ενέργειες που σχεδιάζουν οι τρομοκράτες,

²⁵ <http://www.acamstoday.org/lottery-and-money-laundering-a-match-made-in-heaven/>

²⁶ <http://www.kathimerini.gr/796528/article/oikonomia/epixeirhseis/telos-sto-3eplyma-mayroy-xrhmatos-mesw-tyxerwn-paigniwn-opap>

²⁷ "Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism **Act** of 2001"

²⁸ <https://www.justice.gov/archive/ll/highlights.htm>

χρειάζονται χρήματα. Οι πηγές της χρηματοδότησης τους σε πολλές περιπτώσεις είναι συνδεδεμένες με το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος αλλά αυτό δεν αποτελεί κανόνα, αφού ταυτόχρονα μπορεί να δέχονται και νόμιμα χρήματα κυρίως σαν εισφορές και δωρεές. Σύμφωνα με το άρθρο του (Zwartjesb, 2015), η Αλ Κάιντα πριν την τρομοκρατική επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, είχε σαν πηγές χρηματοδότησης κυρίως την διατήρηση ψεύτικων ιδρυμάτων και εταιρειών, καθώς και αμφιβόλου ηθικής τραπεζίτες οι όποιοι ήταν όλοι εγκατεστημένοι σε χώρες φορολογικούς παραδείσους.

Με παρόμοιους τρόπους οι τρομοκράτες προσπαθούν να ανακαλύψουν νέες μεθόδους για την χρηματοδότηση των εγκληματικών ενεργειών τους. Οι κυριότερες μέθοδοι όπως αναφέρονται στο acams.org είναι οι εισφορές από εύπορους και οικονομικά ευκατάστατους ομοϊδεάτες δωρητές, από θρησκευτικές οργανώσεις, από τις παράνομες πράξεις τους, όπως οι ομηρίες και οι απαγωγές, από φόνους, από το εμπόριο ναρκωτικών και οπλών. Επίσης λαμβάνουν χρηματοδότηση από νόμιμα κέρδη εταιρειών πίσω από οποίες κρύβονται σαν τελικοί δικαιούχοι. Συνεπώς η χρηματοδότηση μπορεί να γίνεται και από νόμιμες αλλά και από παράνομες πηγές ταυτόχρονα. Δυο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που κάνουν την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ακόμα πιο δύσκολη να εντοπιστεί είναι ότι αυτή συνήθως περιλαμβάνει πολύ λιγότερα χρήματα στο σύνολο σε σχέση με το ξέπλυμα. Ταυτόχρονα όσον αφορά την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, μιλάμε για ένα γεγονός που πρόκειται να γίνει στο μέλλον, σε σχέση με το ξέπλυμα που έγινε και προσπαθούν να βρουν τα ίχνη του.

Στις πλείστες περιπτώσεις η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας απαιτεί πολύ μικρά πόσα που χρησιμοποιούνται για αγορά ατομικού εξοπλισμού, αεροπορικών εισιτηρίων και άλλων καθημερινών αναγκών. Δεν χρειάζονται δηλαδή τεραστία πόσα για να γίνει η προετοιμασία για τις εγκληματικές ενέργειες τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η τρομοκρατική ενέργεια στους δίδυμους πύργους, όπου το συνολικό κόστος όλων των τρομοκρατών που έλαβαν μέρος στην επίθεση ήταν σύμφωνα με το άρθρο των *New York Times*²⁹ λιγότερο από 500 χιλιάδες δολάρια και στο τέλος κατάφεραν να προκαλέσουν τον θάνατο σε χιλιάδες άμαχους. Κατάφεραν επίσης να εκτοξεύσουν το μέχρι σήμερα κόστος της προσπάθειας της Αμερικής να αντιμετωπίσει την τρομοκρατία σε 3,3 τρισεκατομμύρια δολάρια. Η πλουσιότερη τρομοκρατική οργάνωση στον κόσμο αυτή την σύμφωνα με τον (Jimmy, 2017), είναι το Ισλαμικό κράτος με ετήσιο προϋπολογισμό 2 δισεκατομμύρια δολάρια τον χρόνο και οι παράνομες

²⁹ http://www.nytimes.com/interactive/2011/09/08/us/sept-11-reckoning/cost-graphic.html?_r=0

δραστηριότητες τους απλώνονται σε αρκετές γειτονικές χώρες. Όπως εύκολα γίνεται αντιληπτό το φαινόμενο τείνει να ξεφύγει και η αντιμετώπιση του φαινομένου της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι στις μέρες μας επιβεβλημένη για όλες τις χώρες και συνεπώς για τις τράπεζες. Τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος θα προταθούν στην συνέχεια της μελέτης αυτής.

2.5.1 Διαφορές μεταξύ Ξέπλυματος βρώμικου χρήματος και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας

Συγκρίνοντας τις δυο παράνομες δραστηριότητες που είδαμε στην μελέτη αυτή, δηλαδή την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, είναι φανερό ότι προκύπτουν κάποιες διαφορές³⁰ ανάμεσα στα δυο προβλήματα. Ξεκινώντας από το κίνητρο για την κάθε κατηγορία βλέπουμε ότι το για τους εμπλεκόμενους στο ξέπλυμα είναι το χρηματικό κέρδος, ενώ στην χρηματοδότηση της τρομοκρατίας το κίνητρο είναι καθαρά ιδεολογικό, είτε θρησκευτικό. Όσον αφορά τις πηγές χρηματοδότησης των δυο κατηγοριών, στο ξέπλυμα λαμβάνουν λεφτά από το εσωτερικό, δηλαδή από τις εγκληματικές οργανώσεις στις οποίες ανήκουν, ενώ αντίθετα στην χρηματοδότηση της τρομοκρατίας λαμβάνουν τόσο από εξωτερικές πηγές δηλαδή εράνους και δωρεές, όσο και από εσωτερικές πηγές από αυτοχρηματοδοτούμενες πηγές που σχετίζονται με εγκληματικές δραστηριότητες. Μια άλλη χαρακτηριστική διάφορα είναι στα χρηματικά που πόσα που συναλλάσσονται. Στο ξέπλυμα συναντάμε μεγάλα πόσα πολύπλοκα δομημένα, για να αποφεύγουν τις υποψίες και τους ελέγχους και από την άλλη στην χρηματοδότηση της τρομοκρατίας έχουμε πολύ μικρά πόσα, συνήθως κάτω από τα ποσά που προβλέπεται να ελέγχονται και να ενημερώνονται γι' αυτά οι αρχές. Η οικονομική δραστηριότητα όσων ασχολούνται με ξέπλυμα είναι οι σύνθετες διαδικτυακές συναλλαγές, οι εταιρείες κέλυφη, οι ανώνυμες μετοχές στον κομιστή, εταιρείες με άγνωστο τελικό δικαιούχο, εμπιστεύματα και άλλες πολύπλοκες μορφές εταιρειών. Αντιθέτως από την άλλη, στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας δεν υπάρχει λειτουργικό οικονομικό προφίλ.

³⁰ <https://www.state.gov/j/inl/rls/nrcrpt/2003/vol2/html/29843.htm>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Έρευνα - Ανάλυση Ερωτηματολογίου

3.1 Έρευνα

Σκοπός του ερωτηματολογίου, ήταν η ανάλυση και εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος τόσο στις τράπεζες που εργάζονται οι υπάλληλοι, καθώς και η άποψη τους για το μέγεθος του προβλήματος στην Κύπρο αλλά και παγκόσμια. Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής.

3.2 Μεθοδολογία

Τα δεδομένα συλλέχθηκαν με τη χρήση ερωτηματολογίου (βλέπε Παράρτημα Β). Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 40 ερωτήσεις και μια επιπρόσθετη ερώτηση, όπου οι ερωτηθέντες είχαν την ευκαιρία να καταθέσουν, τα δικά τους σχόλια και διάφορες εισηγήσεις που πιθανόν να είχαν. Η επιλογή της μεθόδου του δείγματος ήταν η απλή τυχαία δειγματοληψία, καθώς το ερωτηματολόγιο έχει δοθεί αποκλειστικά σε τραπεζικούς υπάλληλους από δυο διαφορετικά πιστωτικά ιδρύματα της Κύπρου.

Με την παρούσα δειγματοληψία επιχειρείται να εξεταστεί κατά πόσο οι έλεγχοι από τις Κυπριακές εποπτικές αρχές είναι ικανοποιητικές και κατά πόσο παρατηρείται το φαινόμενο του Willful Blindness. Άλλα θέματα που επιχειρεί να εξετάσει η έρευνά μου μέσω του ερωτηματολογίου, ήταν η σημαντικότητα της εκπαίδευσης του προσωπικού σε θέματα ξεπλύματος, την διαδικασία του KYC και της επικαιροποίησης στοιχείων των πελατών. με βάση ερωτηματολόγιο στο οποίο οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

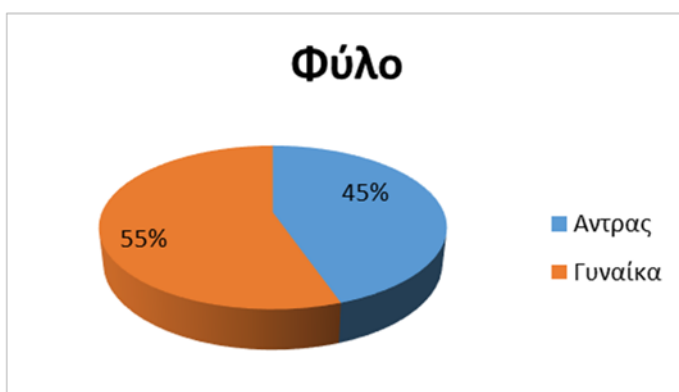
Η διανομή του ερωτηματολογίου έχει γίνει αποκλειστικά με την χρήση του διαδικτύου. Πιο συγκεκριμένα είχα αναρτήσει το ερωτηματολόγιο στην ιστοσελίδα

<https://kwiksurveys.com/s/slKuBxRq#/0> , (δείγμα του ερωτηματολογίου θα επισυναφθεί στο Παράρτημα Β) και έπειτα ζήτησα από ένα δείγμα που περιλάμβανε περίπου 200 τραπεζικούς υπαλλήλους να επισκεφτούν την σελίδα και να απαντήσουν το ερωτηματολόγιο.

3.3 Ανάλυση Ερωτηματολογίου και Στατιστικά

Ερώτηση 1.

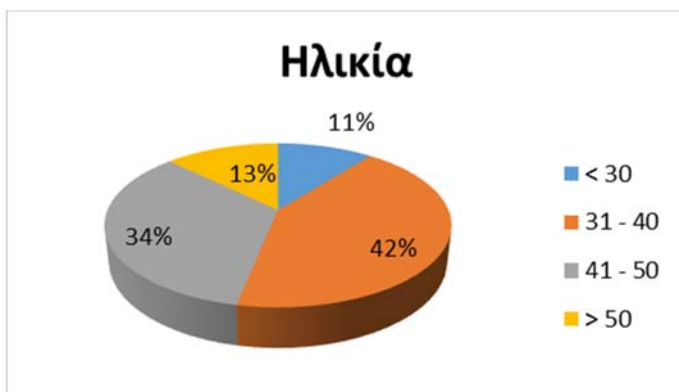
Φύλο

Από το σύνολο των απαντήσεων που έλαβα το 45% ήταν άντρες και το υπόλοιπο 55% ήταν γυναίκες. Θεωρώ πως είναι καλό για το ερωτηματολόγιο ότι τα άτομα που απάντησαν ανήκουν και στα δύο φύλα και είναι σχεδόν ισορροπημένα.

Ερώτηση 2.

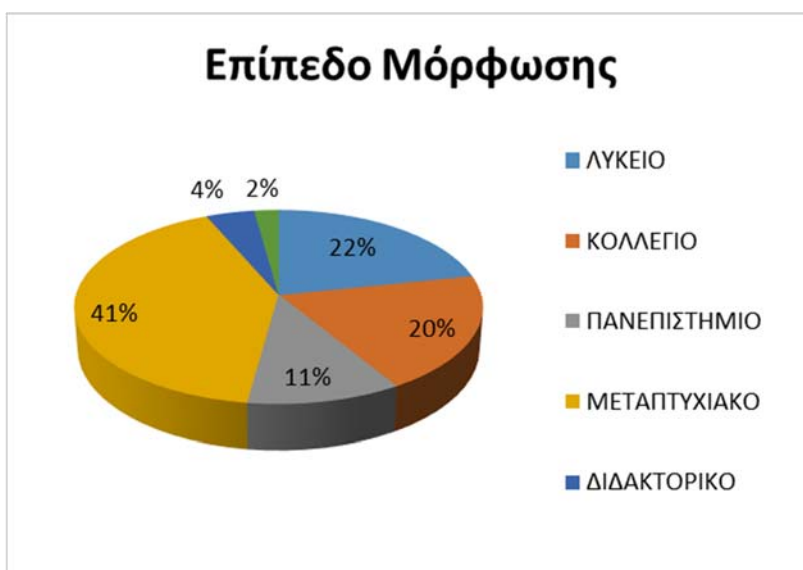
Ηλικία

Από το σύνολο των ερωτηθέντων το 11% είχαν ηλικία μικρότερη των 30 χρόνων, το 42% που ήταν και το μεγαλύτερο ποσοστό είχαν ηλικία από 31 έως 40 χρόνων, το 34% ήταν ηλικιακά μεταξύ 41 έως 50 ετών και τέλος το 13% ανήκαν ηλικιακά στην κατηγορία από 51 ετών και άνω. Είναι ενδιαφέρον το ότι οι υπάλληλοι που απάντησαν το ερωτηματολόγιο ανήκουν σε όλες τις ηλικιακές ομάδες. Θα ήταν μειονέκτημα εάν απαντούσαν άτομα που ανήκουν μόνο σε μια ή δύο ηλικιακές ομάδες. Έτσι θα είμαι σε θέση να μαζέψω υλικό τόσο από έμπειρους όσο και από λιγότερο έμπειρους υπαλλήλους.

Ερώτηση 3.

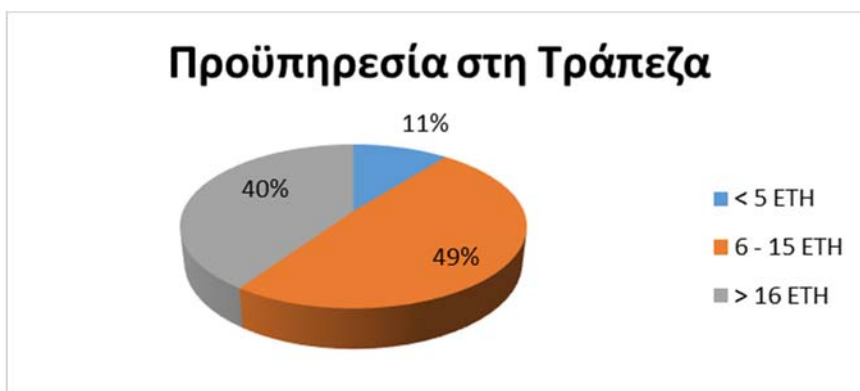
Επίπεδο μόρφωσης

Όσον αφορά την ερώτηση σχετικά με το επίπεδο μόρφωσης όσων απάντησαν την ερώτηση αυτή, το 22% έχουν λυκειακή μόρφωση, το 20% είναι απόφοιτοι κολεγίου, το 11% είναι κάτοχοι πανεπιστημιακού τίτλου, το 41% έχουν τύχει μεταπτυχιακής μόρφωσης, το 4% είναι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου και τέλος το υπόλοιπο 2% κατέχουν τον τίτλο του chartered accountant. . Φαίνεται ότι το ερωτηματολόγιο εκτός από όλες τις ηλικιακές ομάδες, απαντήθηκε και από υπαλλήλους με διαφορετικό μορφωτικό επίπεδο. Θα έχει ενδιαφέρον, καθώς η μόρφωση σε κάποιες περιπτώσεις παίζει μεγάλο ρόλο στο πως αντιλαμβάνεται κάποιος ορισμένες καταστάσεις στον εργασιακό του χώρο.

Ερώτηση 4.

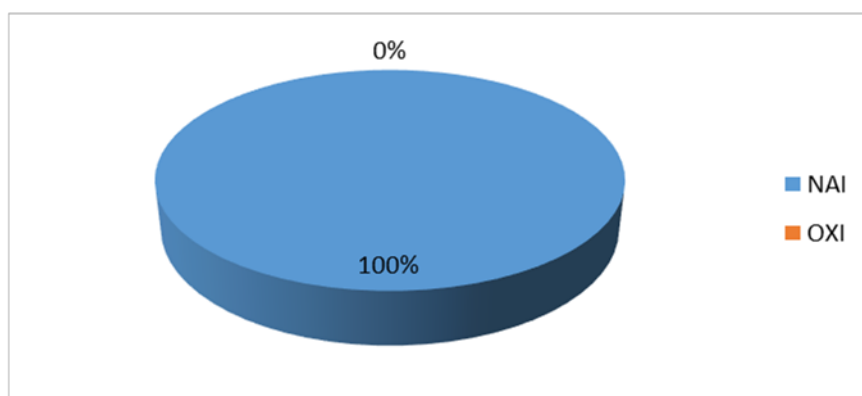
Προϋπηρεσία στην τράπεζα;

Όσον αφορά τα χρόνια υπηρεσίας στη τράπεζα, οι απαντήσεις είχαν ως ακολούθως: Το 11% είχε λιγότερο από 5 χρόνια εργασιακή εμπειρία στην τράπεζα και είναι ακριβώς το ίδιο ποσοστό με αυτό των υπαλλήλων που έχουν ηλικία μικρότερη των 30, όπως έχουμε δει στην προηγούμενη ερώτηση. Λογικά πρόκειται για τους ίδιους υπαλλήλους οι οποίοι έχουν προσληφθεί τα τελευταία 5 χρόνια και η ηλικία τους κυμαίνεται μέχρι 30 ετών. Η πλειοψηφία αυτών που απάντησαν έχουν προϋπηρεσία από 6 μέχρι 15 χρόνια και το ποσοστό φτάνει το 49%. Εξίσου ψηλό ποσοστό 40% είναι αυτό όσων ανήκουν στην κατηγορία που έχουν πάνω από 16 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στην τράπεζα. Ουσιαστικά το 89% των ερωτηθέντων είναι έμπειροι υπάλληλοι και αυτό κάνει το ερωτηματολόγιο ακόμα πιο σημαντικό, αφού θα απαντηθεί από έμπειρους επαγγελματίες που γνωρίζουν τον τραπεζικό κλάδο.

Ερώτηση 5.

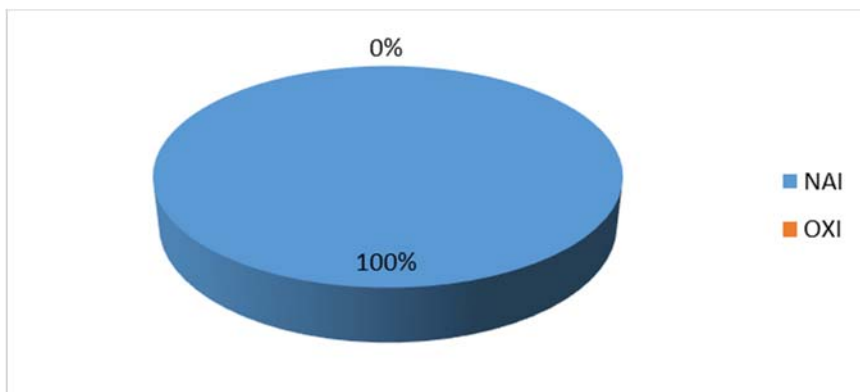
Γνωρίζετε τι είναι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Στην συγκεκριμένη ερώτηση οι απαντήσεις ήταν όλες θετικές, με τους ερωτηθέντες να απαντούν ότι γνωρίζουν τι είναι το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Το απόλυτο των απαντήσεων μπορεί να θεωρηθεί και ως αναμενόμενο, λόγω του ότι οι περισσότεροι υπάλληλοι που ερωτήθηκαν είναι έμπειροι, οπότε έχουν τύχει της αναγκαίας εκπαίδευσης για το σχετικό θέμα. Επίσης όσον αφορά τους νεοπροσληφθέντες στις τράπεζες, αυτοί θα πρέπει να έχουν παρακολουθήσει σχετικά σεμινάρια κατά την διάρκεια της περιόδου εκπαίδευσης και προσαρμογής νέων υπαλλήλων.

Ερώτηση 6.

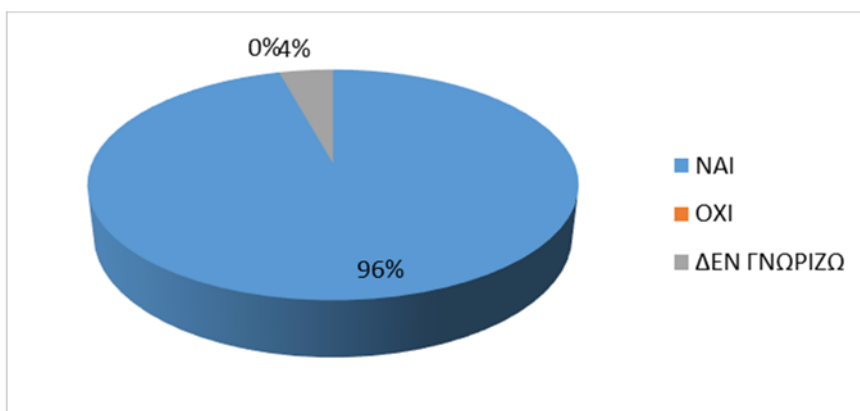
Συμφωνείτε ότι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος) αποτελεί παράνομη πράξη σύμφωνα με την Κυπριακή νομοθεσία;

Όπως και στην προηγούμενη ερώτηση έτσι και εδώ το αποτέλεσμα ήταν θεωρητικά αναμενόμενο. Όλοι οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι γνωρίζουν ότι το ξέπλυμα αποτελεί παράνομη πράξη. Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία και κάτω από προϋποθέσεις, σε περιπτώσεις καταδίκης για ξέπλυμα ο κατηγορούμενος πιθανόν να τιμωρηθεί με φυλάκιση μέχρι και 14 χρόνια, είτε με χρηματικό πρόστιμο έως και €500,000 ή και τις δυο ποινές μαζί. Το αποτέλεσμα δεν χρίζει περαιτέρω ανάλυσης, ενώ θεωρώ θετικό ότι οι εργαζόμενοι στις 2 τράπεζες συμφωνούν απόλυτα με τις 2 τελευταίες ερωτήσεις.

Ερώτηση 7.

Πιστεύετε ότι είναι πιθανόν να σας επιβληθούν ποινές (κυρώσεις) σε προσωπικό επίπεδο εάν αποδειχθεί ότι με οποιοδήποτε τρόπο είτε με ενέργειές σας συμμετείχατε στην διαδικασία ξεπλύματος βρώμικου χρήματος στην τράπεζα;

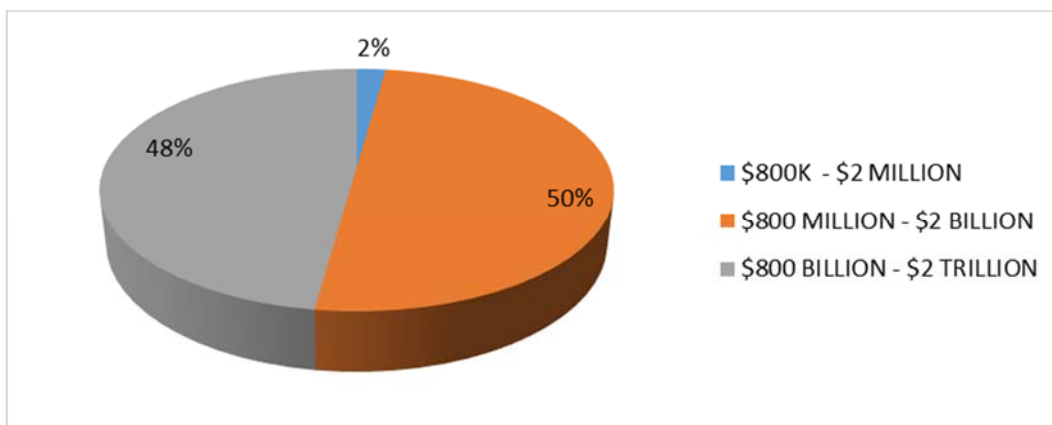

Οι απαντήσεις που δόθηκαν σε αυτή την ερώτηση δείχνουν σχεδόν απόλυτα ότι το σύνολο των ερωτηθέντων αντιλαμβάνονται και συμφωνούν ότι μπορεί να τους επιβληθούν

προσωπικές κυρώσεις, σε περίπτωση που εμπλέκονται σε ξέπλυμα. Το ποσοστό όσων συμφωνούν ανέρχεται στο 96%. Το υπόλοιπο 4% απάντησε ότι δεν γνωρίζει εάν μπορούν να επιβληθούν ποινές. Πολύ πιθανόν όσοι έδωσαν την συγκεκριμένη απάντηση να θεωρούν μάλλον ότι δεν μπορούν να διωχθούν σε προσωπικό επίπεδο και ίσως εννοούν ότι θα τιμωρηθεί η τράπεζα σαν σύνολο. Δεδομένης της σοβαρότητας του αδικήματος ακόμα και αν στο τέλος δεν γίνει κατορθωτό να ασκηθούν διώξεις προσωπικά στον ίδιο τον υπάλληλο, σίγουρα η τράπεζα στη συνέχεια θα επιβάλει εσωτερικές ποινές στον υπάλληλο της και αυτές μπορεί να κυμανθούν από αυστηρή γραπτή επίπληξη μέχρι και απόλυση.

Ερώτηση 8.

Ποιό πιστεύετε ότι είναι το υπολογιζόμενο ποσό παράνομου χρήματος που ξεπλένεται κάθε χρόνο παγκοσμίως σύμφωνα με την έκθεση του οργανισμού Ηνωμένων Εθνών;

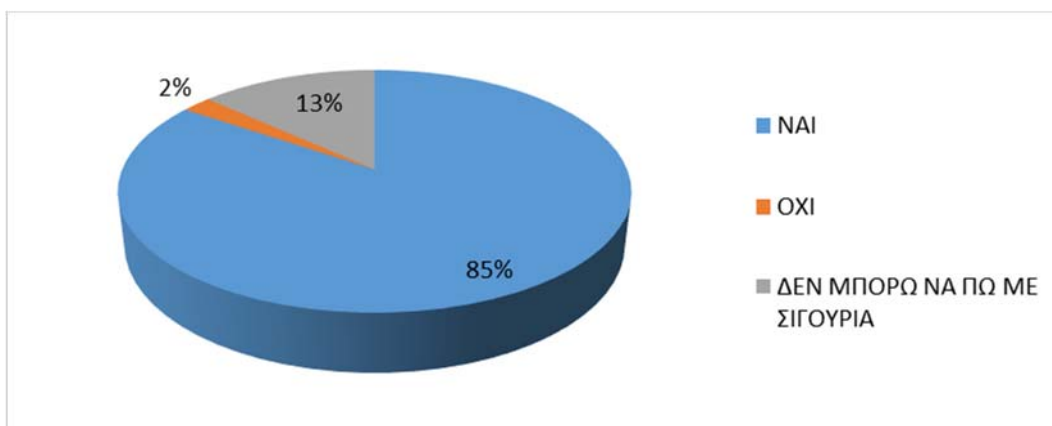
Σκοπός αυτής της ερώτησης ήταν να δείξει κατά πόσο γνωρίζουν και αντιλαμβάνονται οι υπάλληλοι, το μέγεθος περίπου του ποσού βρώμικου χρήματος που ξεπλένεται κάθε χρόνο. Η πηγή της πληροφόρησης είναι από την έκθεση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και δόθηκαν τρεις κλιμακωτές επιλογές. Η πρώτη επιλογή ήταν από \$800 χιλιάδες έως 2 εκατομμύρια δολάρια και αυτή την επιλογή απάντησε το 2%. Είναι αυτονόητο ότι το πόσο είναι πάρα πολύ μικρό για τα παγκόσμια δεδομένα. Η δεύτερη επιλογή κυμαινόταν μεταξύ 800 εκατομμύρια και 2 δισεκατομμύρια δολάρια. Αυτή την απάντηση επέλεξαν οι περισσότεροι με ποσοστό 50% και όμως η απάντηση αυτή δεν ήταν η σωστή. Η τρίτη επιλογή ήταν μεταξύ 800 δισεκατομμυρίων και 2 τρισεκατομμυρίων³¹ δολαρίων που είναι και η ορθή απάντηση, σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων εθνών. Αυτή η επιλογή επιλέχθηκε από το 48% άλλα θεωρείται ότι υπάρχει μια λάθος αντίληψη για το πόσο ακόμα και ανάμεσα στους τραπεζικούς υπαλλήλους. Οι μισοί υπάλληλοι απέτυχαν να απαντήσουν σωστά και είναι φανερό ότι χρειάζεται να γίνει ξανά ενημέρωση και υπενθύμιση για το

³¹ <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/globalization.html>

πραγματικό μέγεθος του προβλήματος. Στη έκθεση του Ο. Η. Ε υπολογίζεται φυσικά το σύνολο του ποσού που ξεπλένεται από όλες τις εγκληματικές ενέργειες. Χαρακτηριστικό όμως της δυσκολίας να αντιληφθεί κάποιος υπάλληλος το μέγεθος του προβλήματος και το πόσο εύκολα πιθανόν να ξεγελούν τα ποσά που δόθηκαν, είναι το ότι η Κύπρος το 2013 κινδύνευε με στάση πληρωμών και χρεοκοπία, εάν δεν εξασφάλιζε ένα ποσό κοντά στα 20 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ το ποσό βρώμικου χρήματος που ξεπλένεται κάθε χρόνο πλησιάζει τα 2 τρισεκατομμύρια.

Ερώτηση 9.

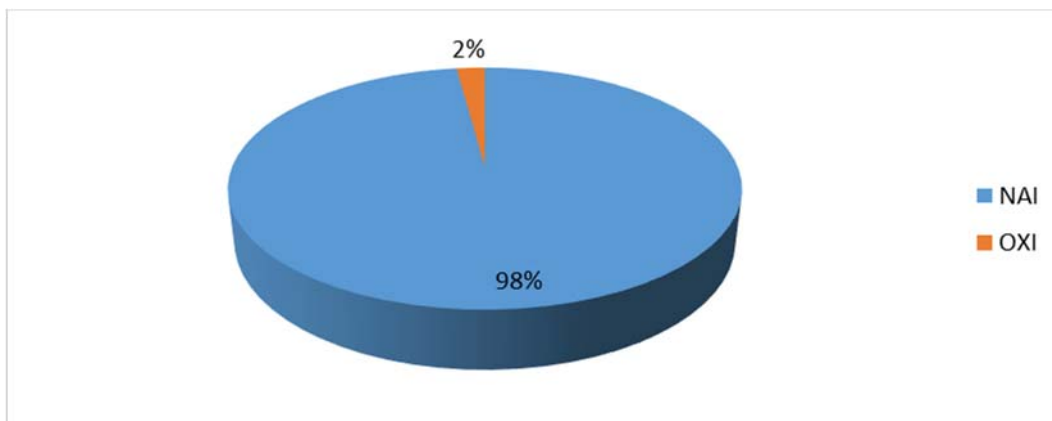
Συμφωνείτε ότι τα τραπεζικά ιδρύματα τόσο στην Κύπρο όσο και παγκοσμίως πιθανόν να χρησιμοποιούνται άμεσα είτε έμμεσα στην διαδικασία του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Θετικά απάντησε η πλειοψηφία με ποσοστό 85%. Το 2% διαφώνησε στο ότι οι τράπεζες χρησιμοποιούνται στην διαδικασία του ξεπλύματος ενώ το υπόλοιπο 13% δήλωσε ότι δεν μπορούν να απαντήσουν με σιγουριά. Είναι πολύ σημαντικό το πολύ ψηλό ποσοστό των τραπεζικών υπαλλήλων που υποστηρίζουν ότι οι τράπεζες πιθανόν να χρησιμοποιούνται στο ξέπλυμα. Σύμφωνα πάντα με το αποτέλεσμα των απαντήσεων τους σε αυτή την ερώτηση, οι τράπεζες εμπλέκονται στην διαδικασία του ξεπλύματος. Αυτό θα πρέπει να προβληματίσει και ίσως να αποτελέσει σημείο για περαιτέρω έρευνα. Είναι όμως αποδεκτό ότι οι παράνομοι προσπαθούν με αθέμιτους τρόπους να βάλουν τα χρήματα τους πρωτίστως στις τράπεζες, για να μπορούν ακολούθως να αποκρύψουν την παράνομη προέλευση τους και έπειτα να μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν όπως θέλουν, όπως είδαμε προηγουμένως στην διαδικασία της τοποθέτησης.

Ερώτηση 10.

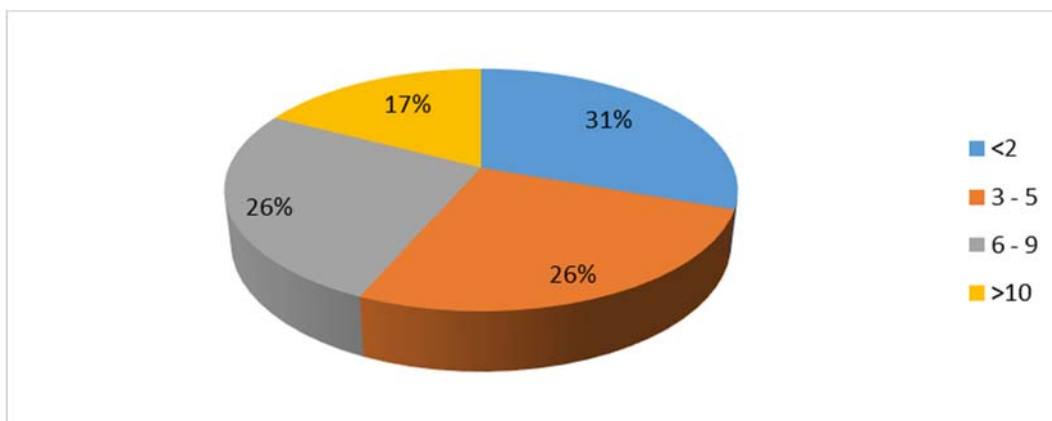
Έχετε παρακολουθήσει εκπαιδευτικά σεμινάρια σχετικά με την παρεμπόδιση ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας;

Σκοπός αυτής της ερώτησης είναι να εξαχθούν συμπεράσματα που αφορούν το επίπεδο εκπαίδευσης, που οδηγούν συνεπώς στην απόκτηση ικανοτήτων για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Οι επιλογές ήταν μόνο 2 το ναι και το όχι. Τα αποτελέσματα ήταν σχετικά ενθαρρυντικά αφού το 98% των υπαλλήλων απάντησε ότι έχει παρακολουθήσει σεμινάρια σχετικά με το θέμα, ενώ αντίθετα μόνο το 2% απάντησε αρνητικά. Τα τελευταία χρόνια οι τράπεζες δίνουν μεγάλη σημασία στην εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Το ίδιο απαιτούν και οι εποπτικές αρχές. Όλοι οι τραπεζικοί υπάλληλοι που έχουν άμεση επαφή με πελάτες και την εξυπηρέτησή τους, πρέπει υποχρεωτικά να παρακολουθούν κάθε χρόνο, τουλάχιστον ένα σεμινάριο σχετικό με την καταπολέμηση του ξεπλύματος. Τα αρμόδια τμήματα αποστέλλουν κατά διαστήματα ενημέρωση και νέο υλικό σχετικά με το θέμα.

Ερώτηση 11.

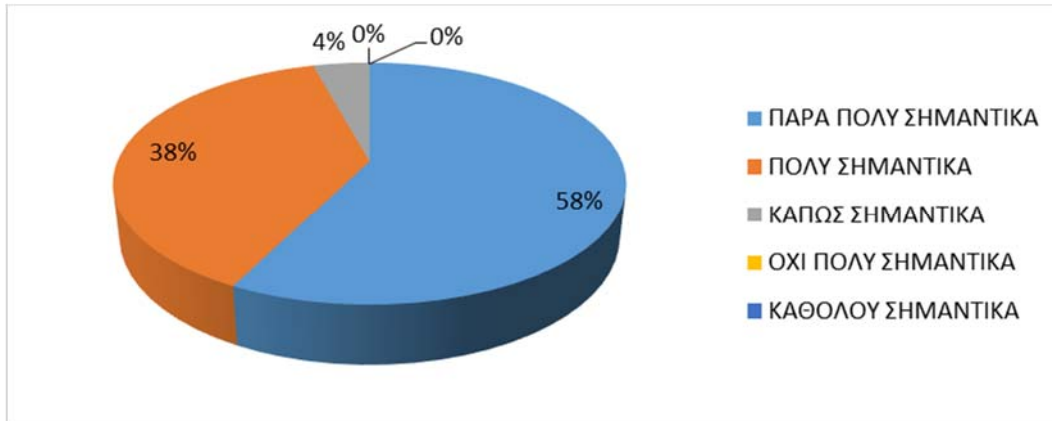
Παρακαλώ σημειώστε ποσά σεμινάρια έχετε παρακολουθήσει μέχρι σήμερα σχετικά με το θέμα;

Η παραπάνω ερώτηση αποτελεί συνέχεια της προηγούμενης και συγκεκριμένα απευθύνεται σ' αυτούς που απάντησαν θετικά στην προηγούμενη (νούμερο 10). Δίνοντας διάφορες επιλογές σχετικά με τον αριθμό των σεμιναρίων που παρακολούθησε ο κάθε υπάλληλος, σκοπός είναι να δούμε τον ακριβή αριθμό που δείχνει και το σχετικό επίπεδο γνώσεων περί του θέματος. Το ποσοστό αυτών που παρακολούθησαν λιγότερα από 2 σεμινάρια ήταν 31% και θεωρείται σχετικά μεγάλο. Αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί είτε επειδή συμπεριλαμβάνει νέους υπαλλήλους, είτε επειδή απαντήθηκε από υπαλλήλους που εργάζονται σε θέσεις που δεν απαιτούν την παρακολούθηση των σχετικών σεμιναρίων, είτε επειδή απουσίαζαν για οποιοδήποτε λόγο κατά την διάρκεια του σεμιναρίου ή ακόμα επειδή δεν κρίνεται αναγκαίο λόγω του ότι κατέχουν ήδη ικανοποιητικές γνώσεις για το σχετικό θέμα. Αναμφίβολα το ποσοστό αυτό πρέπει να προβληματίσει τις διευθύνσεις των τραπεζών και να συμπεριλάβει όλους αυτούς τους υπαλλήλους σε μελλοντικά σεμινάρια με σκοπό να καταστούν πιο έμπειροι άσχετα με την θέση που κατέχουν στη τράπεζα. Η δεύτερη επιλογή που ήταν το 3 έως 5 σεμινάρια επιλέχθηκε από το 26% ποσοστό που θεωρείται σχετικά χαμηλό έως ικανοποιητικό αναλόγως πάντα με τα χρόνια προϋπηρεσίας του κάθε υπαλλήλου και του πόστου που κατέχει. Το ίδιο ακριβώς ποσοστό δηλαδή 26% επέλεξε ότι έχει παρακολούθησε μεταξύ 6 και 9 σεμιναρίων. Τέλος το υπόλοιπο 17% δήλωσε ότι έχει παρακολουθήσει περισσότερα από 10 σεμινάρια. Σε αυτή την κατηγορία προφανώς ανήκουν υπάλληλοι που απασχολούνται στα καταστήματα, με σχετικά πολλά χρόνια προϋπηρεσίας στην τράπεζα, καθώς και υπάλληλοι που έχουν άμεση σχέση με το θέμα, όπως είναι αυτοί που εργάζονται στο τμήμα κανονιστικής συμμόρφωσης, στο νομικό τμήμα και διάφοροι υπεύθυνοι τμημάτων που σχετίζονται έμμεσα με το θέμα, όπως ο υπεύθυνος των πιστώσεων, του τμήματος εμβασμάτων, της διαχείρισης ρίσκου, της μηχανογράφησης και άλλα. Με δεδομένο ότι το 70% των όσων απάντησαν παρακολούθησαν μεταξύ 3 και περισσότερων από 10 σεμιναρίων μπορεί να θεωρηθεί ενθαρρυντικό για τις τράπεζες. Όπως έχω προαναφέρει, θα πρέπει το ποσοστό του 31% που δήλωσε ότι έχει παρακολουθήσει λιγότερα από 2 σεμινάρια σχετικά με το θέμα, να μειωθεί κατά πολύ, αφού το πρόβλημα του ξεπλύματος θεωρείται πολύ σοβαρό πρόβλημα για τις τράπεζες και όλοι οι υπάλληλοι πρέπει να είναι σε θέση να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ερώτηση 12.

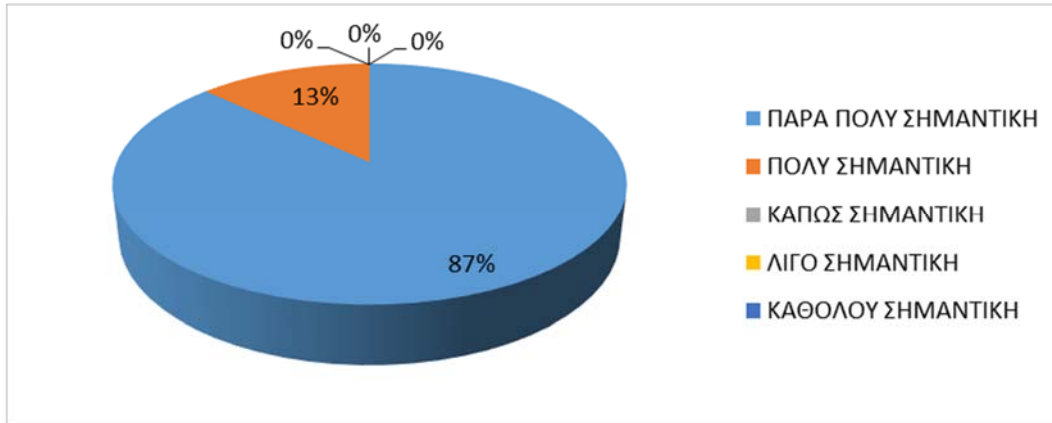
Πόσο σημαντικά θεωρείται αυτά τα σεμινάρια από πλευράς γνώσεων;

Στη συνέχεια της κατηγορίας των ερωτήσεων σχετικά με τα σεμινάρια, οι ερωτηθέντες πρέπει να τοποθετηθούν όσον αφορά την σημαντικότητα από πλευράς γνώσεων. Το 58% απάντησε ότι τα θεωρεί πάρα πολύ σημαντικά ενώ το 38% απάντησε ότι τα θεωρεί πολύ σημαντικά. Το υπόλοιπο 4% θεωρεί τα σεμινάρια αυτά κάπως σημαντικά. Με βάση τα πιο πάνω αποτελέσματα το 96% του συνόλου των απαντήσεων, θεωρεί αυτά τα σεμινάρια από πολύ έως πάρα πολύ σημαντικά όσον αφορά τις γνώσεις που προσφέρουν, γεγονός που καταδεικνύει ότι οι ίδιοι οι υπάλληλοι έχουν αντιληφθεί την σημαντικότητα τους και την σοβαρότητα του θέματος. Όσον αφορά το 4% που θεωρεί τα σεμινάρια αυτά απλά κάπως σημαντικά, αυτό ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι σε κάποιες τράπεζες να παραδίδονται κάθε χρόνο τα ίδια σεμινάρια που στο τέλος δεν κινούν την περιέργεια και το ενδιαφέρον όσων συμμετέχουν. Πρέπει το υλικό των σεμιναρίων να εμπλουτίζεται κάθε χρόνο και να καλύπτουν όλες τις πτυχές και τα επίπεδα γνώσεων. Το θετικό στην ερώτηση αυτή είναι ότι όλοι όσοι απάντησαν, θεωρούν σημαντικά τα σεμινάρια αφού κανένας δεν επέλεξε τις απαντήσεις ότι τα βρίσκει: όχι πολύ σημαντικά, είτε καθόλου σημαντικά από πλευράς γνώσεων. Οι τράπεζες πρέπει να εμπλουτίζουν τις γνώσεις των υπαλλήλων με νέο υλικό γύρω από το ξέπλυμα, αλλά ταυτόχρονα να υπενθυμίζουν και το υλικό προηγούμενων σεμιναρίων.

Ερώτηση 13

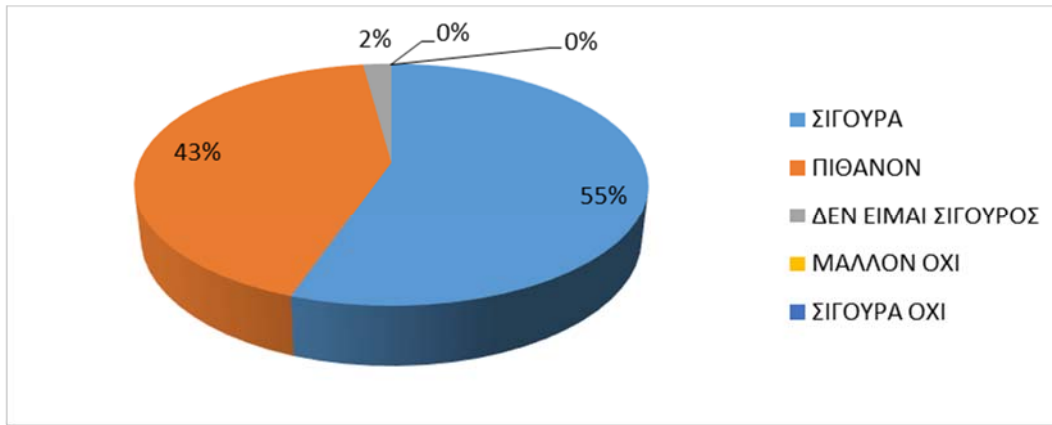
Πόσο σημαντική θεωρείται ότι είναι η εκπαίδευση του προσωπικού μιας τράπεζας σε θέματα αντιμετώπισης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Κι αυτή η ερώτηση ανήκει στην ίδια κατηγορία με τις προηγούμενες και σκοπός της αυτή την φορά είναι να δείξει την γνώμη των υπαλλήλων για την σημαντικότητα στην εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα ξεπλύματος. Οι ερωτηθέντες είχαν να επιλέξουν μέσα από 5 επιλογές οι οποίες με κλιμακωτή σειρά πήγαιναν από το πάρα πολύ που σημαντική στο καθόλου σημαντική. Εδώ οι απαντήσεις είναι κάτι παραπάνω από ξεκάθαρες. Με ποσοστό 87% οι πλείστοι υπάλληλοι απάντησαν ότι η εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα ξεπλύματος είναι πάρα πολύ σημαντική, ενώ το υπόλοιπο 13% υποστηρίζει ότι είναι πολύ σημαντική. Μέσα από τις απαντήσεις μπορεί κανείς να καταλήξει εύκολα στο συμπέρασμα ότι η εκπαίδευση του προσωπικού όλων των τραπεζών είναι πάρα πολύ σημαντική. Χαρακτηριστικό ότι κανένας δεν υποτιμά το θέμα της εκπαίδευσης προσωπικού είναι το ότι καμία απάντηση δεν έχει δοθεί για τις άλλες τρεις επιλογές που ήταν οι: κάπως σημαντική, λίγο σημαντική και καθόλου σημαντική.

Ερώτηση 14.

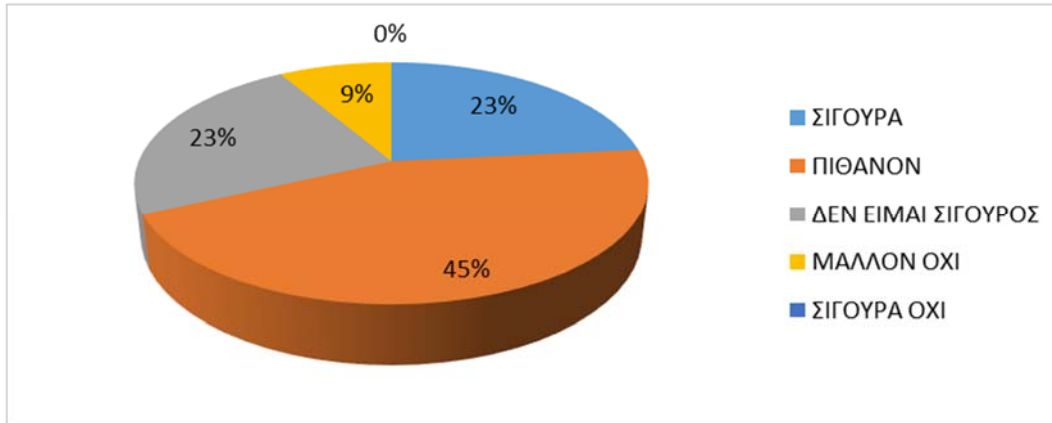
Θεωρείτε ότι το καλά εκπαιδευμένο προσωπικό μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά σε πιθανές προσπάθειες χρησιμοποίησης της τράπεζας για σκοπούς ξεπλύματος χρήματος;

Η ερώτηση έχει να κάνει καθαρά με το πρακτικό θέμα των γνώσεων που είδαμε προηγουμένως και επικεντρώνεται στο κατά πόσο οι εκπαιδευμένοι υπάλληλοι μπορούν να λειτουργήσουν αποτρεπτικά, μπροστά στις αθέμιτες βλέψεις των παράνομων να ξεπλύνουν τα χρήματά τους, μέσω των τραπεζών. Τα αποτελέσματα από τις απαντήσεις των υπαλλήλων κινούνται περίπου προς την ίδια κατεύθυνση. Το 55% των όσων απάντησαν πιστεύουν ότι σίγουρα το εκπαιδευμένο προσωπικό μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά, ενώ με ποσοστό εξίσου μεγάλο δηλαδή 43%, πιστεύουν ότι είναι πιθανόν να το πράξουν. Το υπόλοιπο 2% υποστηρίζει ότι δε είναι σίγουροι ότι μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά το εκπαιδευμένο προσωπικό. Αν προσθέσουμε τα ποσοστά που επέλεξαν τις επιλογές σίγουρα και πιθανόν έχουμε ένα άθροισμα του 98%, που δείχνει ότι οι υπάλληλοι πιστεύουν στην συντριπτική πλειοψηφία τους, ότι το εκπαιδευμένο προσωπικό μπορεί να αποτρέψει τις προσπάθειες από τους παράνομους. Είναι γεγονός ότι πέραν από τα διάφορα εργαλεία και ηλεκτρονικά συστήματα που πιθανόν να διαθέτουν οι τράπεζες, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να αποτρέψουν ουσιαστικά τις προσπάθειες των εγκληματιών να τοποθετήσουν τα βρώμικα χρήματά τους στα τραπεζικά ιδρύματα. Το μόνο που μπορεί να αποτρέψει τις κακόβουλες σκέψεις τους είναι το άριστα εκπαιδευμένο προσωπικό. Αν το προσωπικό δεν έχει τις απαιτούμενες γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες να αποτρέψει το ξέπλυμα τότε η τράπεζα πολύ πιθανόν να βρεθεί εκτεθειμένη.

Ερώτηση 15.

Αναφέρετε κατά πόσο θεωρείτε ότι είστε σε θέση να αναγνωρίσετε μια πιθανή προσπάθεια ξεπλύματος χρήματος στην καθημερινή σας εργασία;

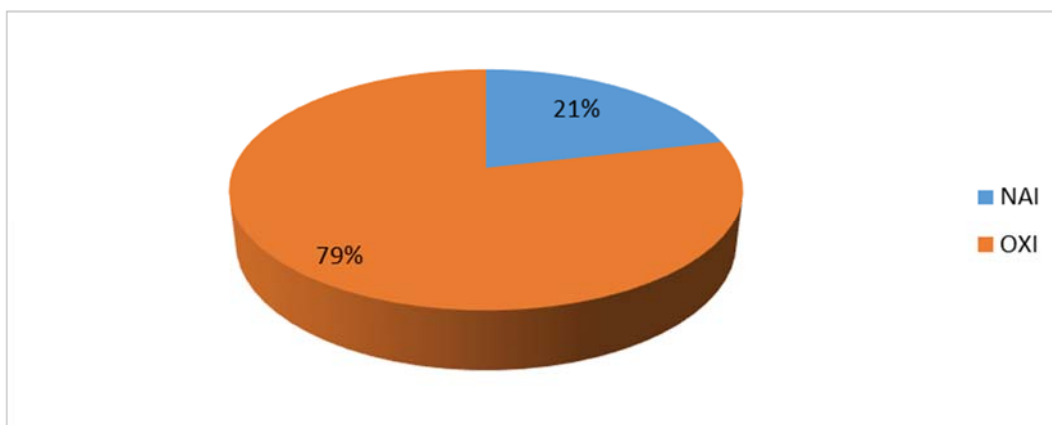

Σκοπός αυτής της ερώτησης που απευθύνεται προσωπικά στον κάθε υπάλληλο ξεχωριστά, είναι να εξετάσει κατά πόσο ο υπάλληλος με την εκπαίδευση και τις γνώσεις που έχει πάνω στο θέμα του ξεπλύματος, είναι σε θέση να αναγνωρίσει και συνεπώς να αποτρέψει πιθανές προσπάθειες ξεπλύματος. Οι υπάλληλοι είχαν και εδώ να επιλέξουν ανάμεσα από 5 επιλογές που ήταν οι ακόλουθες: σίγουρα, πιθανόν, δεν είμαι σίγουρος, μάλλον όχι και σίγουρα όχι. Τα αποτελέσματα είναι σχετικά μοιρασμένα. Το 23% απάντησε ότι σίγουρα θα αναγνώριζε μια πιθανή προσπάθεια, πράγμα που δείχνει μεγάλη αυτοπεποίθηση και βεβαιότητα, η οποία μάλλον οφείλεται στην μεγάλη εμπειρία και τις γνώσεις σχετικά με το θέμα του ξεπλύματος. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δηλαδή το 45% απάντησε ότι πιθανόν να μπορεί να αναγνωρίσει μια πιθανή προσπάθεια ξεπλύματος. Οι περισσότεροι υπάλληλοι θεωρούν ότι είναι σε θέση να το κάνουν αλλά όχι απόλυτα σίγουροι. Και εδώ η εμπειρία και οι γνώσεις είναι το κλειδί για να αντιμετωπιστεί η οποιαδήποτε προσπάθεια από πλευράς εγκληματιών. Ακολουθώντας με ποσοστό 23% οι υπάλληλοι απάντησαν ότι δεν είναι σίγουροι. Η συγκεκριμένη ουδέτερη απάντηση χρίζει μεγαλύτερης ανάλυσης και προσοχής. Η αβεβαιότητα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί θετική αλλά αντιθέτως δείχνει υπαλλήλους πιθανών με μικρή εμπειρία και περιορισμένες ίσως γνώσεις γύρω από το αντικείμενο. Βεβαίως δεν μπορεί να ειπωθεί ότι οι έμπειροι υπάλληλοι πάντοτε αναγνωρίζουν τις προσπάθειες για ξέπλυμα, αλλά εδώ πρέπει οι υπάλληλοι που έδωσαν αυτή την απάντηση να παρακολουθήσουν περισσότερα εκπαιδευτικά σεμινάρια και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους, για να αποκτήσουν και μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση. Τέλος το υπόλοιπο 9% των υπαλλήλων, απαντά στην ερώτηση με μάλλον όχι. Αυτό δηλώνει είτε μεγάλη έλλειψη

γνώσεων περί του θέματος, είτε οι υπάλληλοι δεν ασχολήθηκαν και δεν είχαν εμπλακεί ποτέ με πόστα που να απαιτούν τις συγκεκριμένες γνώσεις. Από την μια πλευρά μπορεί να χαρακτηριστεί ελπιδοφόρο το ότι το 68% των υπαλλήλων που απάντησαν θεωρούν ότι μπορούν να εντοπίσουν πιθανή απόπειρα ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, από την άλλη όμως υπάρχει ένα σοβαρό ποσοστό του 32% όπου δηλώνει ότι δεν είναι σίγουροι αν μπορούν και ότι μάλλον δεν μπορούν να αναγνωρίσουν αυτές τις προσπάθειες . Σίγουρα οι διευθύνσεις των τραπεζών θα πρέπει να δώσουν μεγαλύτερη έμφαση στην εκπαίδευση όλου του προσωπικού σε θέματα ξεπλύματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Ερώτηση 16.

Σημειώστε αν έχετε αναφέρει ποτέ στο παρελθόν ύποπτες συναλλαγές είτε πελάτες που πιθανόν να σχετίζονται με ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας;

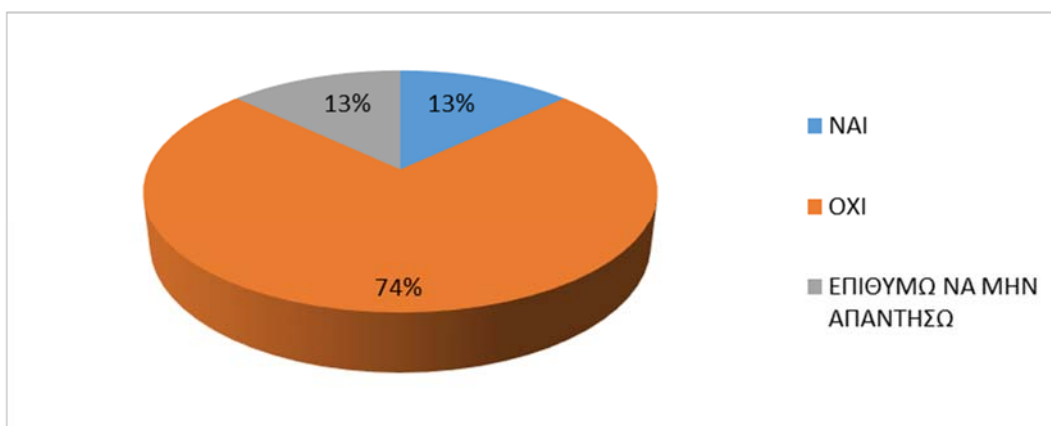
Η ερώτηση ήταν κλειστή και οι πιθανές απαντήσεις που είχαν οι υπάλληλοι να επιλέξουν ήταν μεταξύ του ναι και του όχι. Το 21% των ερωτηθέντων απάντησαν θετικά ότι είχαν αναφέρει στο παρελθόν ύποπτες συναλλαγές και πελάτες που πιθανόν να εμπλέκονταν σε ξέπλυμα. Το ποσοστό των απαντήσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί αμελητέο αφού ένας στους 5 ερωτηθέντες, ουσιαστικά είχε εμπειρία με πιθανές προσπάθειες ξεπλύματος. Από την μια θεωρείται σχετικά ψηλό το ποσοστό και θα έπρεπε να είναι ανησυχητικό λόγω του ότι γίνονται αρκετές προσπάθειες να ξεπλυθεί χρήμα μέσω των 2 τραπεζών, που οι υπάλληλοι τους απάντησαν στο ερωτηματολόγιο. Από την άλλη φυσικά η θετική πλευρά του νομίσματος είναι ότι οι υπάλληλοι αναγνώρισαν τις πιθανές προσπάθειες των παράνομων και τις ανέφεραν. Δηλαδή ήταν σε θέση μέσω των γνώσεων και της εμπειρίας τους, να αναγνωρίσουν αυτές τις ενέργειες. Εδώ αυτόματα δημιουργείται το ερώτημα πόσες άλλες περιπτώσεις είχαν συμβεί χωρίς να γίνονται αντιληπτές και χωρίς επίσης να αναφέρονται από τους υπάλληλους. Είναι σημαντική υποχρέωση των υπαλλήλων να αναφέρουν αμέσως

στην διεύθυνση της τράπεζας πιθανές προσπάθειες που γίνονται για να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα αποτροπής, να τερματιστεί άμεσα η συνεργασία με τους εμπλεκόμενους αν υπάρχει και τέλος να ληφθούν αποτρεπτικά μέτρα για την καταπολέμηση τους.

Όσον αφορά το υπόλοιπο ποσοστό του 79% που απάντησε ότι δεν έχει αναφέρει ποτέ ύποπτες για ξέπλυμα ενέργειες, θα πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω εάν αυτό έγινε επειδή πραγματικά δεν το αντιλήφθηκαν, που ίσως σε κάποιες περιπτώσεις να υπάρχει θέμα σωστής εκπαίδευσης αλλά ταυτόχρονα να εξεταστεί από πλευράς διευθύνσεων των τραπεζών αν υπάρχουν υπάλληλοι που ενώ είχαν υποπτευθεί κάτι να μην το ανέφεραν για διάφορους λόγους. Μερικοί υποθετικοί λόγοι μπορεί να είναι πως: να μην ήθελαν να χάσουν την συνεργασία με τον πελάτη, είτε να δέχθηκαν πιέσεις από ανώτερους τους να μην το αναφέρουν, ή να δέχθηκαν πιέσεις ακόμα και από τον ίδιο τον πελάτη, να μπλέχτηκαν απλά στις πολύπλοκες και γραφειοκρατικές διαδικασίες της τράπεζας, να έχουν πέσει στην παγίδα να ταυτιστούν με τον πελάτη όπως γίνεται συχνά σε περιπτώσεις υπαλλήλων που συνεργάζονται πολλά χρόνια με τους ίδιους πελάτες. Τέτοιοι υπάλληλοι συνήθως είναι οι υπάλληλοι που εργάζονται στο ίδιο πόστο πολλά χρόνια και οι αυτοί που έχουν πόστο σε υπηρεσίες όπως το τμήμα του Private banking. Υπάρχουν βέβαια και οι περιπτώσεις διαφθοράς υπαλλήλων όπου συνειδητά βοηθούν και επιτρέπουν το ξέπλυμα λαμβάνοντας τα ανάλογα ανταλλάγματα. Τέτοιες περιπτώσεις είναι καταδικαστέες και οι υπάλληλοι θα πρέπει να εντοπίζονται αμέσως και να τιμωρούνται αναλόγως. Είναι ακόμα ένας λόγος που οι τράπεζες θα πρέπει ν' αλλάζουν συχνά πόστα στους υπαλλήλους τους.

Ερώτηση 17

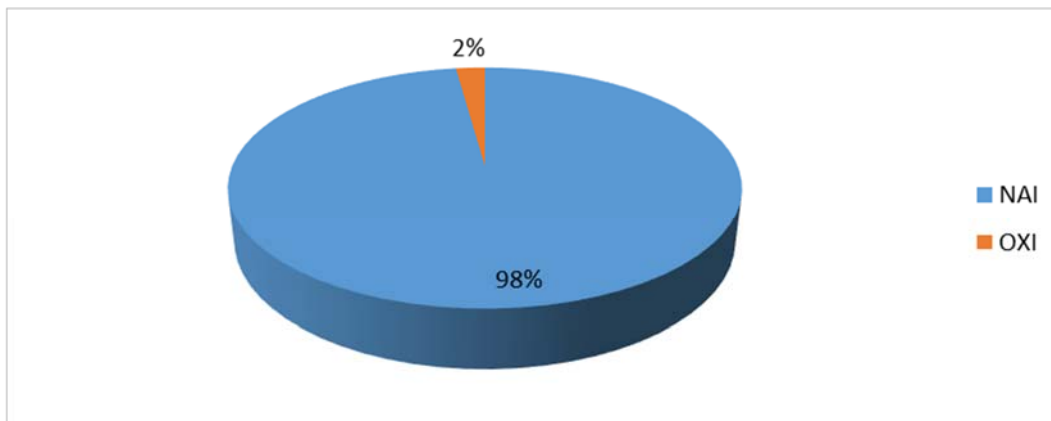
Σας έχει τύχει να σας υποδείξουν είτε να σας επιβάλουν προϊστάμενοι σας, να μην προχωρήσετε σε αναφορά περιστατικού που πιθανό να εμπλέκεται σε ξέπλυμα;

Οι επιλογές που δόθηκαν σε αυτή την ερώτηση ήταν 3 το ναι το όχι και το δεν επιθυμώ να απαντήσω. Ποσοστό 13% απάντησε ότι δέχτηκε με οποιοδήποτε τρόπο πιέσεις και υποδείξεις από ανώτερους να μην αναφέρουν ύποπτα περιστατικά. Αυτό θεωρείται απαράδεκτο και θα έπρεπε οι υπάλληλοι να αγνοούσαν τους ανωτέρους και να προχωρούσαν σε καταγγελία παρά τις υποδείξεις που είχαν να πράξουν το αντίθετο. Πέραν της παράνομης πράξης τα εμπλεκόμενα ανώτερα στελέχη θέτουν την τράπεζα σε μεγάλο κίνδυνο να τιμωρηθεί η ίδια, με πρόστιμο από τις αρχές και την κεντρική τράπεζα που σε κάποιες περιπτώσεις ισούται με ανάκληση της άδειας λειτουργίας. Εξίσου σημαντική αρνητική εξέλιξη για μια τράπεζα όπως έχουμε δει προηγουμένως, είναι να αποκτήσει η τράπεζα κακή φήμη ότι εμπλέκεται με ξέπλυμα. Και πάλι οι συνέπειες μπορεί να είναι καταστροφικές για την ίδια αφού μπορεί μετά από διάφορες συγκυρίες που προανέφερα άλλη παράγραφο ακόμα και να καταρρεύσει. Οι τράπεζες αν δεν το εφαρμόζουν ήδη, θα πρέπει να θεσπίσουν άμεσα μια ανώνυμη διαδικασία όπου οι υπάλληλοι να μπορούν να καταγγέλλουν παρόμοιες συμπεριφορές και να ενημερώνουν ανάλογα τον λειτουργό συμμόρφωσης της τράπεζας και την ανώτερη διεύθυνση. Το ίδιο ακριβώς ποσοστό δηλαδή 13% παρατηρούμε ότι απάντησε πως επιθυμεί να μην απαντήσει. Θεωρώ ότι κάποιος υπάλληλος που δεν δέχτηκε πιέσεις θα απαντούσε ευθέως, οπότε θεωρώ ότι οι πλείστοι από αυτό το 13% είχαν δεχτεί υποκίνηση από ανωτέρους τους. Άρα συνολικά το 26% είτε δέχτηκαν είτε μάλλον δέχτηκαν πιέσεις να αποκρύψουν και να μην αναφέρουν πιθανές ύποπτες συναλλαγές. Το ποσοστό αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αρκετά ψηλό και θα πρέπει να διερευνηθεί από τις διευθύνσεις των τραπεζών. Να τονίσουμε όμως εδώ πως η ερώτηση αναφερόταν απλά στο παρελθόν να αν έχουν εμπειρία από παρόμοιες καταστάσεις. Νοούμενου ότι οι αλλαγές προσωπικού μεταξύ τραπεζών είναι συχνό φαινόμενο, αυτό πιθανόν να έχει συμβεί σε άλλο τραπεζικό ίδρυμα και όχι σε αυτό που εργάζονται τώρα. Σημαντικό θα ήταν να αναφέρουμε ακόμη πως τα τελευταία χρόνια οι τράπεζες μετά από οδηγίες και υποδείξεις των εποπτικών αρχών και ευρωπαϊκών οδηγιών καλούνται να τηρούν πολύ αυστηρή γραμμή σε σχέση με το ξέπλυμα, οπότε μπορεί να ειπωθεί ότι οι εμπειρίες που είχαν οι συγκεκριμένοι υπάλληλοι να ήταν παλιές. Τέλος οι υπάλληλοι όλων των τραπεζών, θα πρέπει να αντιληφθούν την σημαντικό ρόλο που έχουν να διαδραματίσουν στην καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και να αναφέρουν αμέσως αυτά τα περιστατικά. Όσο για το υπόλοιπο ποσοστό του 74% που απάντησε ότι δεν έχει ποτέ δεχτεί πιέσεις για να μην αναφέρει ύποπτα περιστατικά, απλά θα πρέπει να εκπαιδευτεί αναλόγως ώστε να αναφέρει τις ύποπτες συναλλαγές πελατών αλλά και τους συναδέλφους τους, παρά τις οποίες πιέσεις πιθανόν να δεχτούν στο μέλλον.

Ερώτηση 18

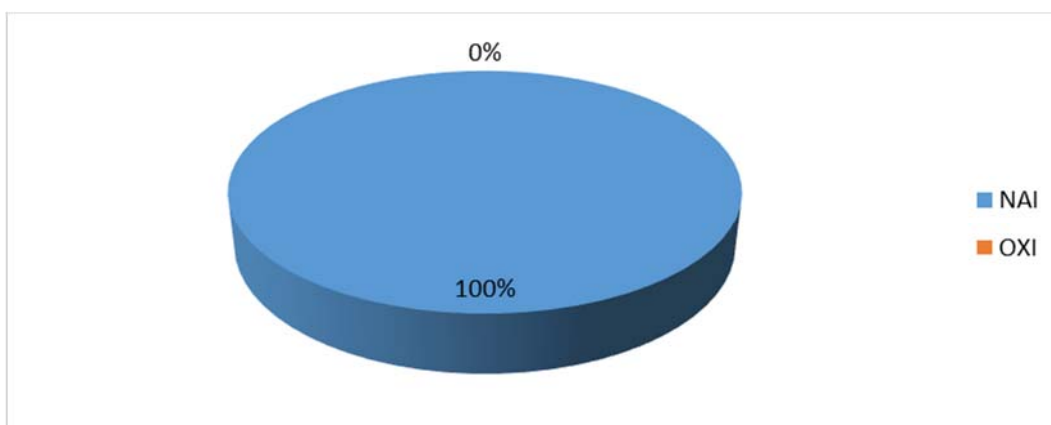
Πιστεύεις ότι η τράπεζα που εργάζεσαι τηρεί τις διαδικασίες και τους κανονισμούς περί αντιμετώπισης του ξεπλύματος και καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, όπως ορίζονται στην νομοθεσία της Κυπριακής δημοκρατίας και της Κεντρικής τράπεζας της Κύπρου;

Σ' αυτή την ερώτηση το 98% απάντησε ναι και το υπόλοιπο 2% είπε όχι. Είναι πολύ σημαντικό να τηρούνται οι νομοθεσίες και οι διαδικασίες όπως αυτές ορίζονται από τις εποπτικές αρχές και την κυβέρνηση. Κανένας δεν μπορεί να παρεκκλίνει και ειδικά σε θέματα που είναι τόσο σοβαρά όπως το ξέπλυμα και η χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Όσο για την απάντηση που δηλώνει ότι η τράπεζα στην οποία εργάζεται δεν τηρεί τις αναγκαίες διαδικασίες και νομοθεσίες θα πρέπει ίσως να εννοεί πως παρόλα τα μέτρα που λαμβάνονται υπάρχουν ακόμη κάποιοι εγκληματίες που καταφέρνουν να ξεπλένουν μαύρο χρήμα μέσω των τραπεζών.

Ερώτηση 19.

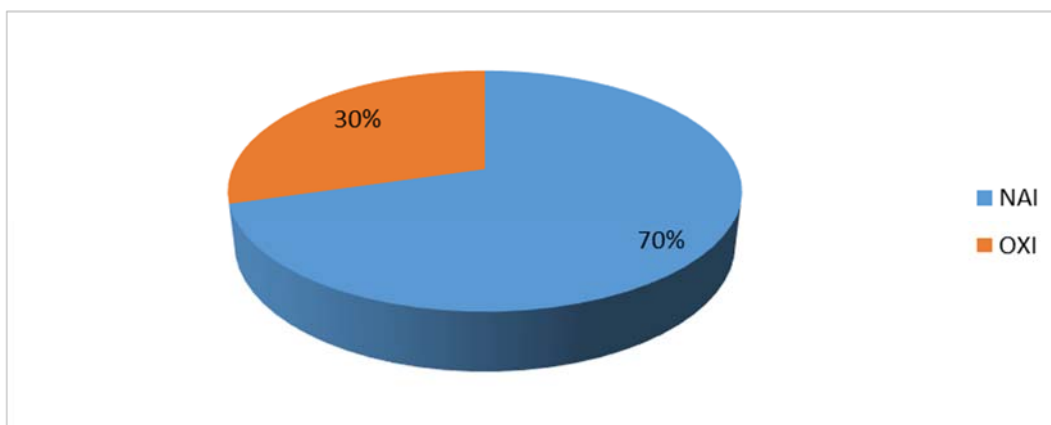
Αν η απάντηση στην πιο πάνω ερώτηση (αριθμός 18) είναι όχι, θεωρείς ότι γίνεται συνειδητά και εν γνώση της διεύθυνσης της τράπεζας.

Η πιο πάνω ερώτηση είναι συνδεδεμένη με την ερώτηση 18 και ουσιαστικά αναφέρεται μόνο στο 2% που απάντησε όχι, στην ερώτηση εάν η τράπεζα που εργάζεται τηρεί τις διαδικασίες και την νομοθεσία. Η απάντηση που δόθηκε με ποσοστό 100% ήταν πως ναι γίνεται συνειδητά και εν γνώσει της διεύθυνσης της τράπεζας. Αν και μόνο το 2% των υπαλλήλων που απάντησαν το ερωτηματολόγιο, ενστερνίζονται αυτή την άποψη, θα πρέπει να ληφθεί πολύ σοβαρά υπόψη. Αν το ερωτηματολόγιο έχει απαντηθεί ειλικρινά και προσεκτικά, όπως παραδέχονται οι συγκεκριμένοι υπάλληλοι η τράπεζα στην οποία εργάζονται παρανομεί συνειδητά και με τις ευλογίες της διεύθυνσης. Θα πρέπει άμεσα αυτοί οι υπάλληλοι αν κατέχουν στοιχεία και αποδείξεις που να ενισχύουν τους ισχυρισμούς τους να τα δώσουν άμεσα στη Κεντρική τράπεζα και στην αστυνομία.

Ερώτηση 20.

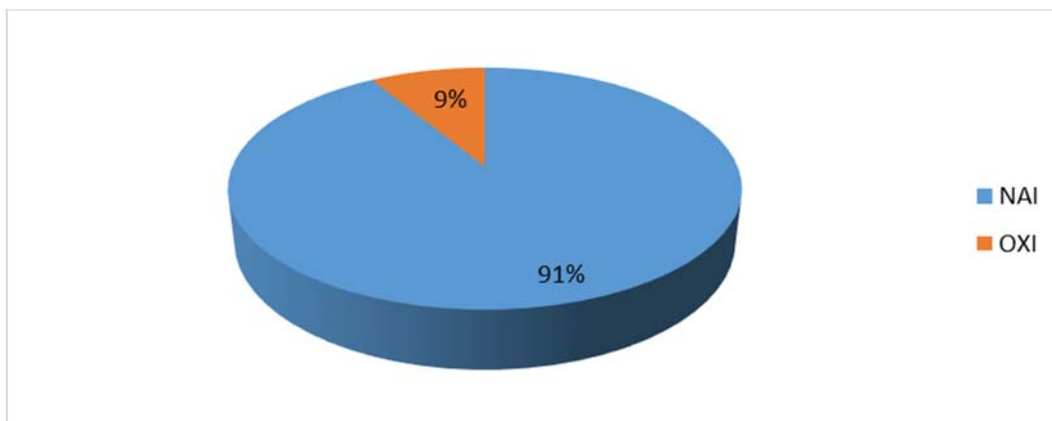
Θεωρείται πιθανόν να έχει χρησιμοποιηθεί η τράπεζά σας για σκοπούς ξεπλύματος.

Τα ποσοστά των απαντήσεων που δόθηκαν σ' αυτή την ερώτηση είναι 70% ναι και το υπόλοιπο 30% απάντησε αρνητικά. Στο σημείο αυτό προκύπτει σοβαρό θέμα για τις 2 τράπεζες στις οποίες ανήκουν οι υπάλληλοι που απάντησαν θετικά. Αν και η ερώτηση είναι θεωρητική παρόλα αυτά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό πιστεύει ότι η τράπεζα ήταν εμπλεκόμενη σε ξέπλυμα. Δεν μπορώ να γνωρίζω αν έχουν προσωπική εμπειρία αλλά η απάντηση ίσως είναι ένα πολύ σημαντικό ερώτημα για μελλοντική διερεύνηση. Σ' αυτό το σημείο θα πρέπει η διεύθυνση της κάθε τράπεζας να ερευνήσει κατά πόσο ισχύουν οι απαντήσεις και να λάβει άμεσα μέτρα. Θα ήταν όμως σωστό να ερευνηθεί κατά πόσο οι ισχυρισμοί αυτοί βασίζονται απλά και μόνο στις διάφορες κακές φήμες που διαρρέουν για την Κύπρο, οι οποίες είναι κάποιες φορές δικαιολογημένες και κάποιες άλλες απλά καθοδηγούμενες και στοχευόμενες με σκοπό να πλήξουν συγκεκριμένους τομείς της Κυπριακής οικονομίας.

Ερώτηση 21.

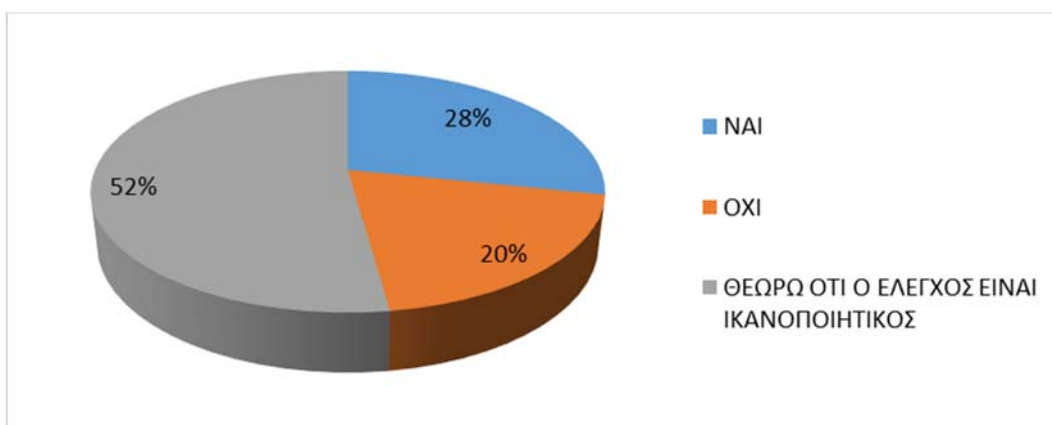
Γίνονται ικανοποιητικοί εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι στην τράπεζα που εργάζεστε, για να διασφαλιστεί το ψηλό επίπεδο εφαρμογής της νομοθεσίας;

Στην ερώτηση αυτή το 91% απάντησε ότι το επίπεδο των ελέγχων είναι ικανοποιητικό ενώ το 9% μόνο απάντησε ότι οι έλεγχοι δεν είναι ικανοποιητικοί. Είναι πολύ σημαντικό να γίνονται οι σωστοί έλεγχοι σε όλες τις τράπεζες και η συντριπτική πλειοψηφία θεωρεί ότι γίνεται ικανοποιητικά. Το ποσοστό που απάντησε αρνητικά πιθανόν να μην είναι ενημερωμένο σωστά για τους ελέγχους που μπορεί να γίνονται, είτε από εξωτερικούς ελεγκτές, από την κεντρική τράπεζα, είτε ακόμη και από το τμήμα εσωτερικού έλεγχου. Είναι φυσιολογικό πως υπάρχουν τμήματα της τράπεζας που δεν έχουν συχνή επαφή και εμπλοκή με τους ελέγχους που γίνονται στην τράπεζα και έτσι οι υπάλληλοι να νομίζουν ότι δεν συμβαίνουν ποτέ. Θεωρώ ότι το επίπεδο έλεγχου είναι πολύ ψηλό και αυτό οφείλεται στον αυστηρό έλεγχο από την Κεντρική τράπεζα μετά τα συμβάντα και το κούρεμα καταθέσεων του 2013.

Ερώτηση 22.

Πιστεύετε ότι θα έπρεπε να υπάρχει συχνότερος έλεγχος από την Κεντρική τράπεζα της Κύπρου και τις εποπτικές αρχές.

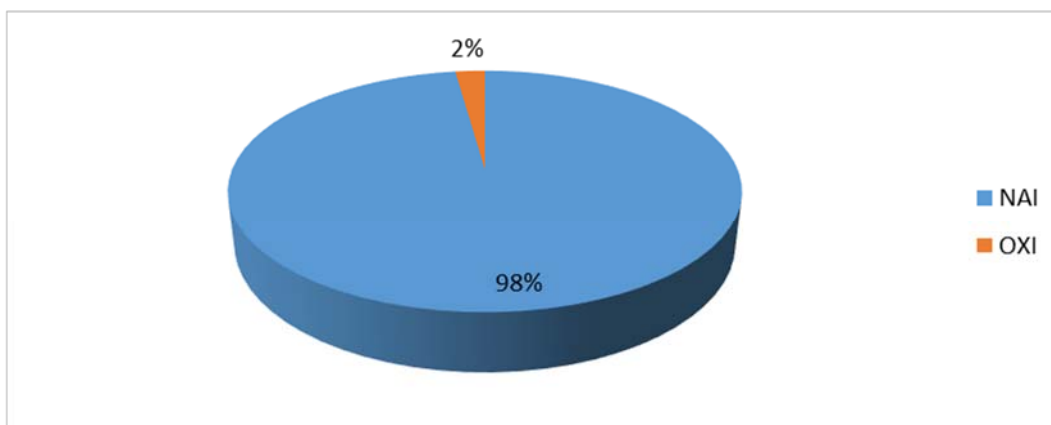

Σε συνέχεια της προηγούμενης ερώτησης που αφορούσε τους εσωτερικούς και εξωτερικούς ελέγχους, με την ερώτηση αυτή προσπαθώ να ερευνήσω αν θεωρούν οι υπάλληλοι ότι ο έλεγχος της κεντρικής τράπεζας είναι ικανοποιητικός. Το 52% θεωρεί ότι ο έλεγχος που γίνεται από την κεντρική είναι ικανοποιητικός και δεν χρειάζεται συχνότερος έλεγχος. Ένα ποσοστό του 20% απάντησε ότι δεν χρειάζεται περισσότερος έλεγχος από την κεντρική τράπεζα υποστηρίζοντας ότι ο υφιστάμενος έλεγχος είναι αρκετός. Το σύνολο των δυο ποσοστών αυτών που ανέρχεται στο 72% είναι οι υπάλληλοι που πιστεύουν ότι δεν υπάρχει λόγος για περισσότερο έλεγχο από την κεντρική τράπεζα. Το υπόλοιπο 28% που είναι ένα σημαντικό ποσοστό υποστηρίζει ότι θα πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερος έλεγχος.

Από την προσωπική μου εμπειρία στην τράπεζα διαπιστώνω ότι οι έλεγχοι από την Κεντρική τράπεζα Κύπρου είναι σχεδόν καθημερινοί. Οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να ενημερώνουν την Κεντρική για πάρα πολλά θέματα, με πλήρη εβδομαδιαίες, μηνιαίες, εξαμηνιαίες και ετήσιες αναφορές για πάρα πολλά θέματα. Η κεντρική τράπεζα της Κύπρου μετά την πληροφόρησή που λαμβάνει, επανέρχεται πίσω ανά πάσα στιγμή στα πιστωτικά ιδρύματα ζητώντας περαιτέρω εξηγήσεις και αποδεικτικά στοιχεία όπου χρειαστεί. Εάν μια τράπεζα αποτύχει να περάσει τους ελέγχους της κεντρικής τράπεζας θα πρέπει να υποστεί τις ανάλογες κυρώσεις.

Ερώτηση 23.

Θεωρείτε σημαντικό να λαμβάνονται όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα και πληροφορίες από την τράπεζα κατά την διαδικασία ανοίγματος νέου λογαριασμού.

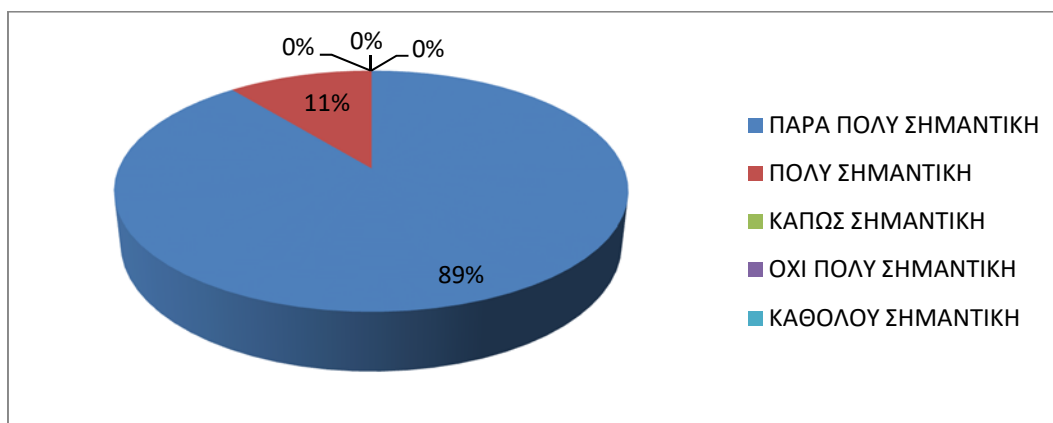

Η ερώτηση αυτή σκοπό έχει να ερευνήσει κατά πόσο οι υπάλληλοι θεωρούν σημαντικό, κατά την διάρκεια της διαδικασίας ανοίγματος ενός νέου λογαριασμού να γίνεται ενδελεχής έλεγχος, να συμπληρώνονται σωστά τα απαιτούμενα έγγραφα και να ακολουθούνται οι σωστές διαδικασίες. Σχεδόν όλοι οι υπάλληλοι με ποσοστό 98% απάντησαν ότι θεωρούν σημαντική αυτή την διαδικασία. Κατά την διαδικασία ανοίγματος νέου λογαριασμού η

τράπεζα οφείλει να ζητήσει όλα τα έγγραφα που χρειάζεται σύμφωνα με τις εσωτερικές της διαδικασίες. Η σωστή συμπλήρωση της φόρμας δέουσας επιμέλειας, θα βοηθήσει την τράπεζα και πιο συγκεκριμένα τους υπαλλήλους να αποφασίσουν αν θα εγκρίνουν το άνοιγμα του λογαριασμού, ή αν θα απορρίψουν το αίτημα του πελάτη. Οι τράπεζες πλέον καλούνται να επιλέγουν σωστά τους πελάτες τους και να διατηρούν υγιές χαρτοφυλάκια απαλλαγμένα από προβληματικούς πελάτες. Τα ελλείπει στοιχεία από τους φακέλους των πελατών είναι ένα τεράστιο πρόβλημα σήμερα για τις τράπεζες οι οποίες καλούνται να ανανεώσουν τα στοιχεία αυτά. Είναι γεγονός πως η διαδικασία ανοίγματος στις Κυπριακές τράπεζες πριν λίγα χρόνια γινόταν χωρίς να προσκομίσουν οι πελάτες τα απαραίτητα στοιχεία και ακόμη χωρίς την φυσική παρουσία και την υπογραφή του πελάτη. Ο αυστηρότερος έλεγχος μετά τα γεγονότα του 2013 τείνει να διορθώσει τα τεράστια κενά και ελλείψεις που παρουσιάζονται.

Ερώτηση 24.

Πόσο σημαντική για την τράπεζα θεωρείτε την διαδικασία του KYC (Know Your Customer);

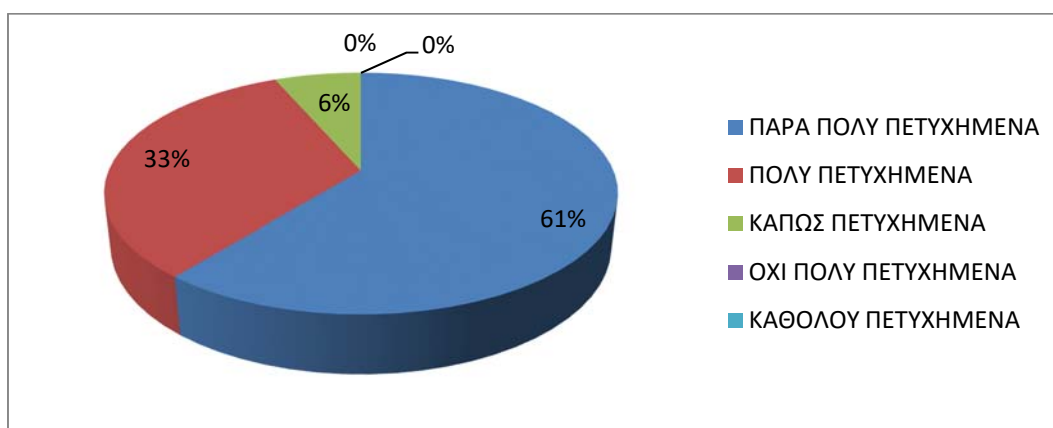

Στην ερώτηση που αφορά την σημαντικότητα της διαδικασίας του KYC οι απαντήσεις που έδωσαν οι υπάλληλοι ήταν απόλυτα ταυτισμένες με την απαίτηση της κεντρικής για εφαρμογή της διαδικασίας του KYC. Πιο συγκεκριμένα με ποσοστό 89% οι υπάλληλοι επέλεξαν την απάντηση πάρα πολύ σημαντική και το υπόλοιπο 11% δήλωσε ότι είναι πολύ σημαντική. Όλοι οι υπάλληλοι που απάντησαν αυτή την ερώτηση θεωρούν την διαδικασία του KYC απαραίτητη. Η διαδικασία του KYC είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο για κάθε τράπεζα καθ' όλη την διάρκεια της συνεργασίας της με κάποιο πελάτη και ειδικά κατά την διαδικασία του ανοίγματος λογαριασμού όπως αναφέρει και στο άρθρο του (Demetriades, 2016). Μια εις βάθος και σωστά δομημένη διαδικασία KYC προσφέρει στους υπαλλήλους των τραπεζών την ευκαιρία να μπορούν να έχουν όλες τις πληροφορίες σχετικά με τον πελάτη που θα βοηθήσουν στην απόφαση τους από την έγκριση του ανοίγματος ενός λογαριασμού και στη συνέχεια σε πιθανές χορηγήσεις δανείων είτε άλλων υπηρεσιών που

πιθανόν να προκύψουν. Το να γνωρίζουν οι τράπεζες ποιους είναι ο πελάτης τους αποτελεί πλέον αδήριτη ανάγκη και απαίτηση της. Υποστηρίζεται ότι είναι η λύση σε πολλές προσπάθειες που γίνονται για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Αν οι τράπεζες γνωρίζουν ποιους είναι ο πελάτης τους, με τι ασχολείται, ποιες είναι οι πηγές εισοδήματος του και πως προέκυψε η προσωπική και οικογενειακή του περιουσία, είναι σε θέση να αντιληφθεί και να αντικρούσει πιθανές προσπάθειες που θα γίνουν από τον συγκεκριμένο πελάτη να χρησιμοποιήσει τη τράπεζα για παράνομους σκοπούς.

Ερώτηση 25.

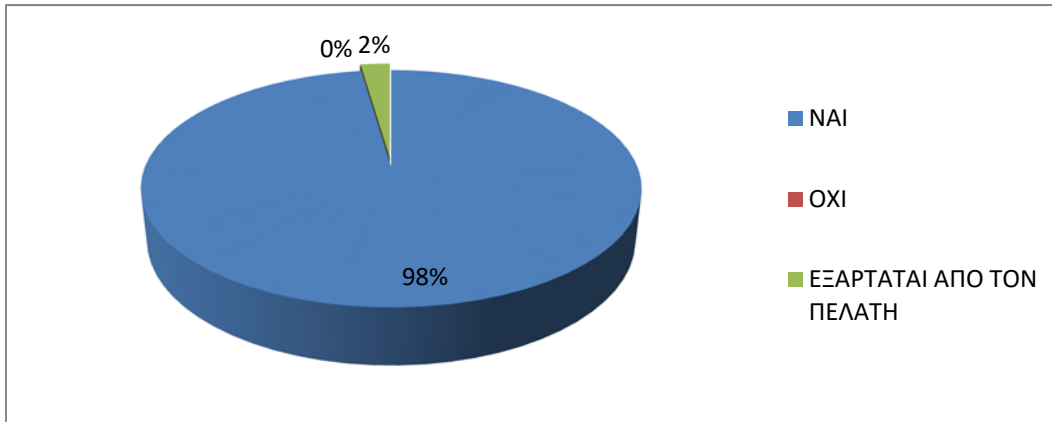
Πόσο επιτυχημένα θεωρείτε ότι εφαρμόζεται η διαδικασία του KYC (Know Your Customer) στην τράπεζα σας;

Η επόμενη ερώτηση του ερωτηματολογίου θέλει να καταδείξει τι πιστεύουν οι υπάλληλοι για το επίπεδο εφαρμογής της διαδικασίας του KYC στην τράπεζα που εργάζονται. Η πλειοψηφία με 61% απάντησε ότι η διαδικασία στην τράπεζα που εργάζονται, εφαρμόζεται πάρα πολύ πετυχημένα. Στη συνέχεια ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του 33% δηλώνει ότι το KYC εφαρμόζεται πολύ πετυχημένα και τέλος το υπόλοιπο 6% θεωρεί την εφαρμογή της διαδικασίας του KYC κάπως πετυχημένη. Είναι σημαντικό να τονίσουμε πως κανένας υπάλληλος δεν θεωρεί την διαδικασία πως δεν εφαρμόζεται σωστά στην τράπεζα που εργάζεται. Εδώ απλά να τονίσω ξανά την σημαντικότητα της εφαρμογής του KYC αλλά και της σημασίας της ανάμειξης των υπαλλήλων στην όλη διαδικασία για να εξασφαλίζεται η ορθή εφαρμογή της.

Ερώτηση 26.

Θεωρείτε ότι πρέπει να λαμβάνονται αυξημένα μέτρα δέουσας επιμέλειας για τους πελάτες υψηλού ρίσκου και τα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα;

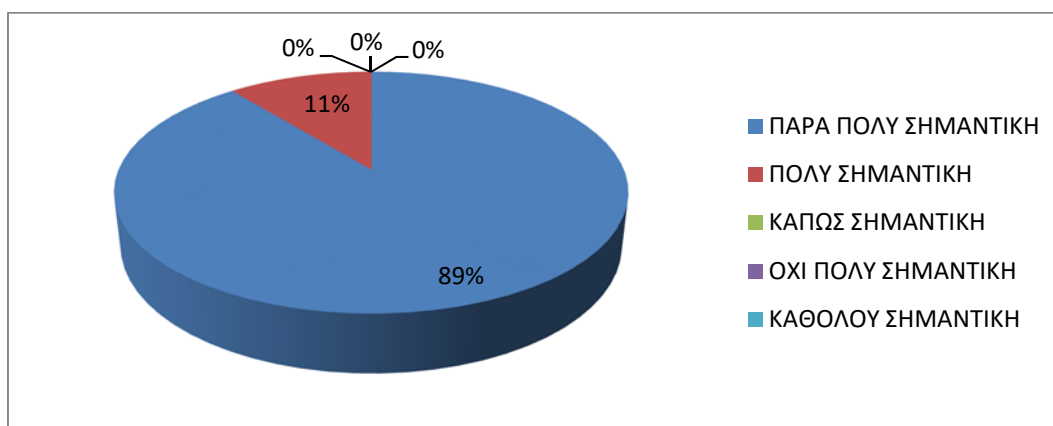

Οι πελάτες υψηλού ρίσκου και ειδικά οι πελάτες μιας τράπεζας που ανήκουν στην κατηγορία των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων πρέπει να χειρίζονται από την τράπεζα με εξαιρετικά μεγάλη προσοχή. Οι υψηλού ρίσκου πελάτες όπως αυτοί προσδιορίζονται από την τράπεζα, τυγχάνουν αυξημένης επίβλεψης και παρακολούθησης. Οι πελάτες που είναι πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα πρέπει να τυγχάνουν επίσης αυξημένης επίβλεψης και παρακολούθησης. Από την φύση τους οι ιδιοκτήτες των λογαριασμών αυτών που κατέχουν, είτε είχαν στο παρελθόν πολιτικό αξίωμα, είναι πολύ πιθανόν να εμπλέκονται σε υποθέσεις διαφθοράς. Πρέπει και αυτοί σαν πελάτες της τράπεζας, να συμπληρώνουν όλα τα ενδεικνυόμενα έγγραφα που χρειάζονται και να προσκομίζουν στην τράπεζα τα απαραίτητα υποστηρικτικά έγγραφα και αποδείξεις από τις συναλλαγές τους όταν αυτά απαιτηθούν. Σύμφωνα με την κεντρική τράπεζα της Κύπρου, οι εμπορικές τράπεζες θα πρέπει να διατηρούν ξεχωριστή λίστα που να συμπεριλαμβάνει τα άτομα αυτά και να ενημερώνει τακτικά και την ίδια. Οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να προβαίνουν σε ετήσια ανασκόπησης και ανανέωση του οικονομικού προφίλ του πελάτη. Οποιαδήποτε μεταβολή τυχόν προκύψει στις οικονομικές τους δραστηριότητες, η οποία δεν δικαιολογείται από θα πρέπει να εξετάζεται. Το άνοιγμα λογαριασμού πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων μπορεί να γίνει μόνο κατόπιν της έγκρισης της ανώτερης διεύθυνσης της τράπεζας. Σε αυτή την ερώτηση η συντριπτική πλειοψηφία των υπαλλήλων με ποσοστό 98% απάντησαν πως πρέπει να λαμβάνονται μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας. Το υπόλοιπο 2% απάντησε ότι εξαρτάται από τον πελάτη. Είναι γεγονός ότι οι υπάλληλοι φαίνονται να αντιλαμβάνονται την μεγάλη ανάγκη να γίνεται στενή παρακολούθηση και να λαμβάνονται αυξημένα μέτρα δέουσας επιμέλειας γι' αυτά τα άτομα. Είναι παγκόσμιο γεγονός ότι τα πρόσωπα που είναι

αναμεμιγμένα με την πολιτική κάποιες φορές εμπλέκονται σε υποθέσεις διαφθοράς. Οι τράπεζες καλούνται να είναι διπλά προσεκτικές. Επίσης θα πρέπει να τοποθετούνται σε αυτή την λίστα άτομα τα οποία είναι πρώτου βαθμού συγγενείς με τα πολιτικά άτομα, αφού σε αρκετές περιπτώσεις αποτέλεσαν τον δούρειο ίππο για να μην τους υποψιαστούν.

Ερώτηση 27.

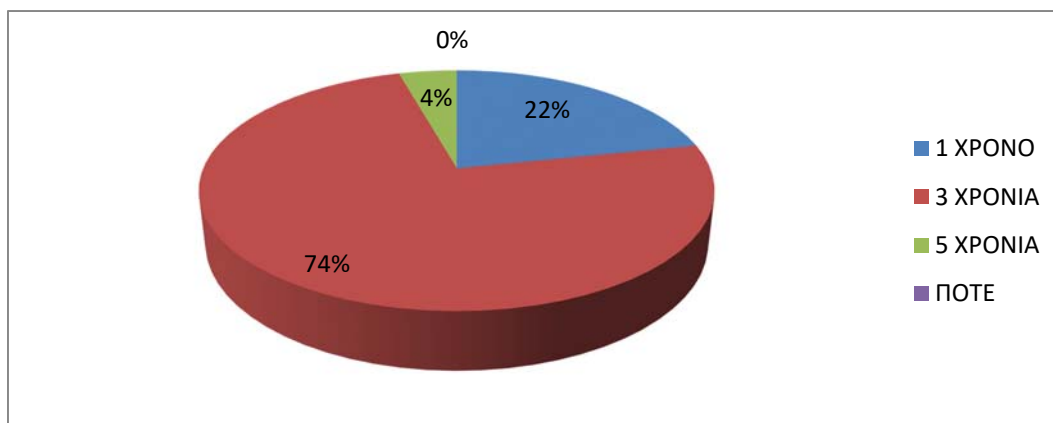
Πόσο σημαντική θεωρείτε την συνεχή διαδικασία ανανέωσης και επικαιροποίησης στοιχείων των πελατών από πλευράς τράπεζας;

Η ερώτηση αυτή έχει σκοπό να δείξει την σημαντικότητα της διαδικασίας επικαιροποίησης στοιχείων των πελατών. Οι περισσότεροι υπάλληλοι απάντησαν με ποσοστό 89% ότι την θεωρούν πάρα πολύ σημαντική και το υπόλοιπο ποσοστό του 11% θεωρεί ότι η διαδικασία είναι πολύ σημαντική. Στο σύνολο τους οι υπάλληλοι δείχνουν να συμφωνούν με την διαδικασία επικαιροποίησης στοιχείων και να την υποστηρίζουν, αφού καμία αρνητική απάντηση δεν έχει δοθεί. Η επικαιροποίηση στοιχείων των πελατών αποτελεί πολύ σημαντικό εργαλείο και απαίτηση της κεντρικής τράπεζας της Κύπρου, ειδικά μετά την τραπεζική κρίση των τελευταίων ετών. Τα στοιχεία των πελατών θα πρέπει να ανανεώνονται κάθε 3 χρόνια, ενώ αντίθετα οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να ανανεώνουν τα στοιχεία των πελατών υψηλού ρίσκου και των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων κάθε χρόνο. Είναι πολύ σημαντικοί υπάλληλοι να κατανοούν την σημαντικότητα της διαδικασίας αυτής και να εφαρμόζουν σωστά τα στάδια της ανανέωσης όποτε χρειάζονται.

Ερώτηση 28.

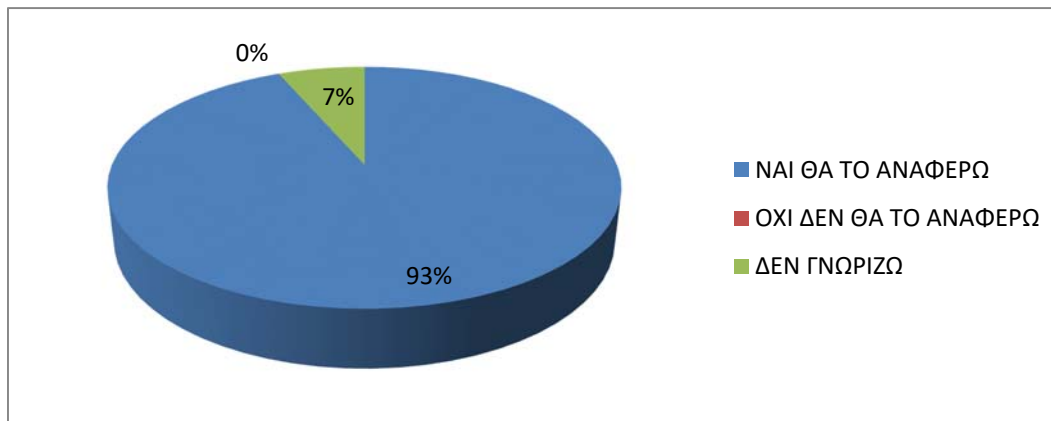
Κάθε ποσά χρόνια κατά την γνώμη σας η τράπεζα, να ανανεώνει τα στοιχεία των πελατών της, που δεν ανήκουν στην κατηγορία των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων;

Η παρούσα ερώτηση συνδέεται με τη προηγούμενη και αφού είδαμε την σημαντικότητα της επικαιροποίησης στοιχείων των πελατών, όπως την αντιλαμβάνονται οι εργαζόμενοι στις 2 τράπεζες, η ερώτηση αυτή έχει σκοπό να δείξει πως οι άμεσα εμπλεκόμενοι με την επικαιροποίηση στοιχείων αντιλαμβάνονται την συχνότητα με την οποία πρέπει να πραγματοποιείται αυτή η διαδικασία. Έτσι οι ερωτηθέντες απάντησαν με ποσοστό 74% κάθε 3 χρόνια, που είναι και η απαίτηση της κεντρικής τράπεζας για τους πελάτες. Το 22% υποστηρίζουν ότι θα πρέπει να γίνεται κάθε χρόνο ανανέωση των στοιχείων όλων των πελατών όπως ακριβώς γίνεται και με τα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα. Πέραν από την μεγάλη σημασία της ανανέωσης των στοιχείων των πελατών που είναι αδιαμφισβήτητη, για τις τράπεζες ταυτόχρονα αποτελεί μια χρονοβόρα διαδικασία. Στην περίπτωση αυτή ο πελάτης θα πρέπει να προσκομίζει κάθε χρόνο αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την διεύθυνση κατοικίας του, το εισόδημά του και ότι άλλα στοιχεία του ζητηθούν. Άρα είναι λογικό η διαδικασία να γίνεται μια φορά κάθε 3 χρόνια για να μην υπάρχει η έντονη δυσαρέσκεια εκ μέρους των πελατών. Επίσης θα πρέπει να καλλιεργηθεί η νοοτροπία στους πελάτες να δηλώνουν από μόνοι τους οποίες αλλαγές προκύψουν στα οικονομικά, στην οικογενειακή και προσωπική κατάσταση, στο εργασιακό περιβάλλον όπως προβλέπεται. Αυτό θα βοηθήσει την τράπεζα να γνωρίζει τον πελάτη της καλύτερα και κατ' επέκταση να μπορεί να τον εξυπηρετήσει καλύτερα.

Ερώτηση 29.

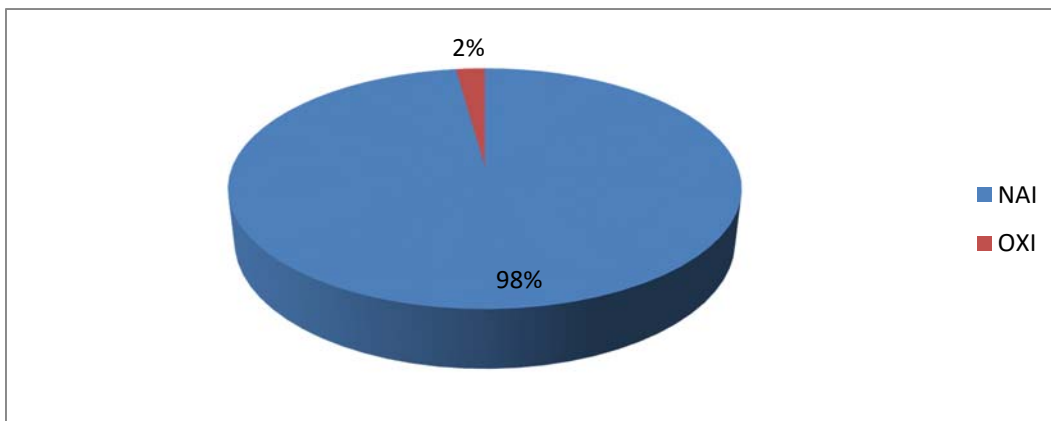
Αναφέρετε εάν είστε διατεθειμένοι να αναφέρετε πιθανές ύποπτες συναλλαγές και πελάτες αγνοώντας τις υποδείξεις και τις προτροπές των ανώτερων σας να μην το πράξετε?

Η ερώτηση αυτή θεωρείται από τις πιο σημαντικές σε σχέση με τα ερωτήματα που εξετάζονται. Σε περιπτώσεις όπου οι προϊστάμενοι παρακινούν, πιέζουν και σε κάποιες περιπτώσεις απαιτούν από τους υπαλλήλους στις τράπεζες, να μην αναφέρουν ύποπτες περιπτώσεις και συναλλαγές οι οποίες έχουν υποπέσει στην αντίληψη τους αποτελεί πολύ σοβαρό παράπτωμα από την πλευρά τους. Προσπαθώντας να εξετάσω κατά πόσο οι υπάλληλοι θα αψηφούσαν τις προτροπές και πιέσεις των ανωτέρων τους κι αν τελικά θα προχωρούσαν στην καταγγελία, οι απαντήσεις ήταν θετικές προς την σωστή κατεύθυνση. με ποσοστό που φτάνει το 93% οι υπάλληλοι απάντησαν ότι θα το αναφέρουν έως το υπόλοιπο 7% φαίνεται να είναι πιο διστακτικό και ίσως φοβισμένο ως προς τις τυχόν συνέπειες που θα πιθανόν να ακολουθήσουν. Θα πρέπει να ξεκαθαριστεί ότι οποιαδήποτε ύποπτη συναλλαγή ή πελάτης σχετικά με ξέπλυμα θα πρέπει άμεσα να αναφέρεται στην διεύθυνση. Σε περιπτώσεις που οι υπάλληλοι δέχονται πίεση να πράξουν διαφορετικά, τότε και αυτή η ενέργειά τους πρέπει να αναφέρεται γιατί είναι καταδικαστέα. Η τράπεζα πρέπει να ενθαρρύνει τους υπαλλήλους να προβαίνουν σε τέτοιου είδους καταγγελίες και από την άλλη να διασφαλίζει μέσω ανώνυμων καταγγελιών ότι θα εξετάζονται και θα τιμωρούνται ανώτεροι υπάλληλοι που προσπαθούν να επηρεάσουν μέσω της δύναμης και της εξουσίας που κατέχουν.

Ερώτηση 30.

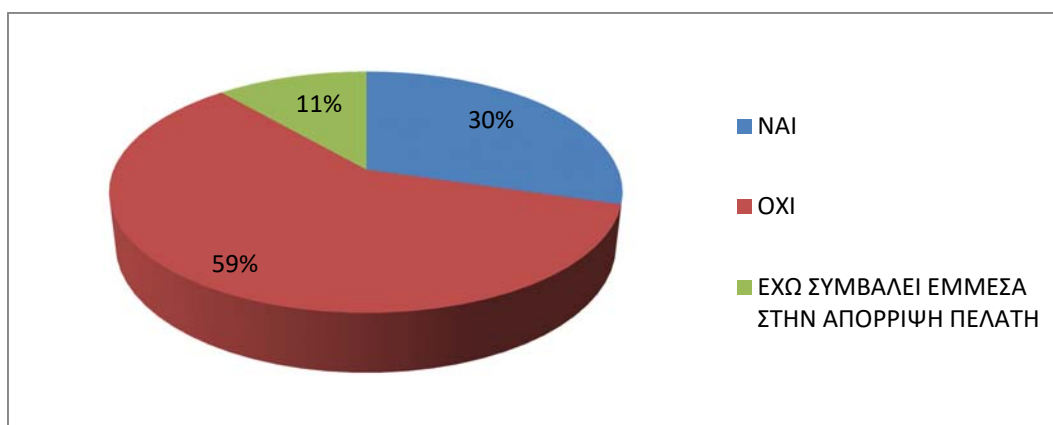
Συμφωνείτε με την απαίτηση της νέας 4^{ης} Ευρωπαϊκής οδηγίας σχετικά με την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, να έχει η τράπεζα πρόσβαση στον τελικό δικαιούχο UBO (Ultimate Beneficial Owner) των εταιρειών πελατών της;

Σύμφωνα με την 4^η οδηγία την οποία οι τράπεζες θα κλιθούν να εφαρμόσουν πολύ σύντομα, οι τράπεζες θα μπορούν να έχουν πρόσβαση στον τελικό δικαιούχο κάθε εταιρείας, πράγμα που μέχρι τώρα δεν ήταν αναγκαίο και έτσι, οι τελικοί δικαιούχοι κρύβονταν πίσω από διάφορες εταιρείες και εμπιστεύματα. Με την οδηγία αυτή, οι τελικοί δικαιούχοι των εταιρικών λογαριασμών όσο πολύπλοκη και αν είναι η δομή της εταιρείας θα πρέπει να δίνουν τα στοιχεία τους και να μπορούν οι τράπεζες να γνωρίζουν το φυσικό πρόσωπο στο οποίο ανήκει η εταιρεία. Με ποσοστό 98% όσοι υπάλληλοι απάντησαν δήλωσαν ότι συμφωνούν με την νέα οδηγία. Το υπόλοιπο 2% διαφωνεί πιθανόν γιατί αυτή η οδηγία, πέραν από τα θετικά, θα απαιτεί μεγάλο κόστος και πολύ χρόνο για την εφαρμογή της. Επίσης πολλοί τελικοί δικαιούχοι μπορεί να επιθυμούν για δικούς τους λόγους να μην αναφέρεται το όνομά τους, και αυτό να τους οδηγήσει στο κλείσιμο του λογαριασμού, επηρεάζοντας άμεσα τις εργασίες της τράπεζας.

Ερώτηση 31.

Έχετε από το πόστο οπού εργάζεστε στην τράπεζα απορρίψει αίτημα πελάτη για άνοιγμα λογαριασμού λόγω μη ορθής ή άρνησης να προσκομίσει τα απαιτούμενα στοιχεία που απαιτεί η τράπεζα;

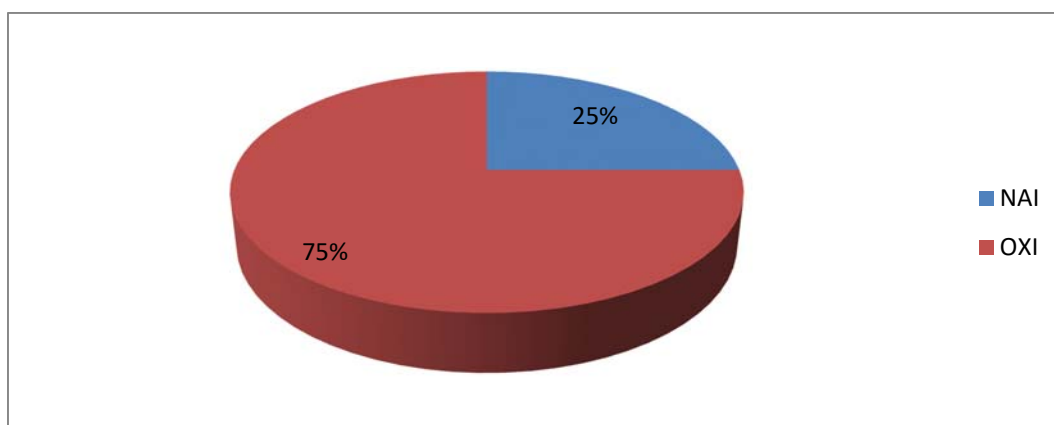

Η ερώτηση αυτή αποσκοπεί στο να τονίσει πόσο σημαντικό είναι κατά την διαδικασία ανοίγματος ενός λογαριασμού, ο πελάτης να προσκομίζει τα απαιτούμενα έγγραφα και στοιχεία που απαιτούν οι διαδικασίες της τράπεζας. Πλέον οι οδηγίες που δίνονται τόσο από την κεντρική τράπεζα αλλά και από τις διευθύνσεις των τραπεζών, απαιτούν να εφαρμόζονται σωστά και πλήρως οι διαδικασίες. Μέχρι το πρόσφατο παρελθόν και συγκεκριμένα πριν το κούρεμα καταθέσεων το άνοιγμα λογαριασμού σε εμπορική τράπεζα απαιτούσε ελάχιστα έως καθόλου έγγραφα. Οι πληροφορίες που κατείχε η τράπεζα σχετικά με τον πελάτη της ήταν λιγοστές. Η διαδικασία έχει αλλάξει, τώρα οι αιτητές για άνοιγμα νέου λογαριασμού, πρέπει να προμηθεύουν τις τράπεζες με τα έγγραφα που απαιτούνται. Όσο αφορά το ερωτηματολόγιο το 30% απάντησε ότι έχει απορρίψει αίτημα για άνοιγμα λογαριασμού, λόγω μη προσκόμισης στοιχείων. Είναι προφανές ότι οι συγκεκριμένοι υπάλληλοι είναι εμπλεκόμενοι στις διαδικασίες από διάφορα πόστα, και κυρίως είναι υπάλληλοι που εργάζονται στα καταστήματα εξυπηρέτηση. Το 59% δήλωσε πως δεν έχει απορρίψει άνοιγμα λογαριασμού. Είναι πολύ πιθανόν όσοι απάντησαν όχι να μην έχουν σχέση είτε εμπλοκή με την συγκεκριμένη διαδικασία. Καλό θα ήταν εάν ποτέ πότε βρεθούν στη θέση που πρέπει να αποφασίσουν για περιστατικά που οι υποψήφιοι πελάτες δεν έχουν τα απαιτούμενα έγγραφα, να πάρουν την σωστή απόφαση προστατεύοντας ταυτόχρονα την τράπεζα. Τέλος το 11% έχει συμβάλει έμμεσα στην απόρριψη πελάτη κάτω από τις πιο πάνω περιστάσεις. Μεγάλο ποσοστό του 41% έχει είτε απορρίψει είτε συνέβαλε έμμεσα στην

απόρριψη, γεγονός που δείχνει ότι οι υπάλληλοι έχουν ξεκινήσει να σκέφτονται και να εφαρμόζουν πιο αυστηρά τις διαδικασίες της τράπεζας.

Ερώτηση 32.

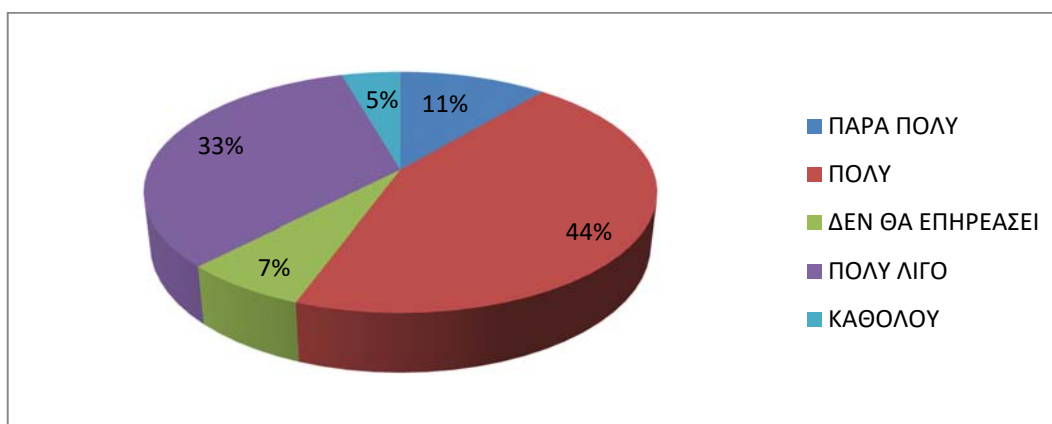
Αναγκαστήκατε να τερματίσετε την συνεργασία με πελάτες που ήταν ύποπτοι είτε αποδεδειγμένα συμμετείχαν σε δραστηριότητες ξεπλύματος βρώμικου χρήματος;

Στην ερώτηση αυτή το 25% δήλωσε ότι έχει τερματίσει την συνεργασία με πελάτες που πιθανόν να ήταν ύποπτοι με διαδικασίες ξεπλύματος. Οι διαδικασίες πλέον των τραπεζών σε θέματα καταπολέμησης του ξεπλύματος χρήματος είναι πολύ αυστηρές. Οι τράπεζες καλούνται όλο και συχνότερα να βελτιώσουν το χαρτοφυλάκιό τους και ταυτόχρονα να καθαρίσουν και να απαλλαγούν από προβληματικούς πελάτες που πιθανόν να σχετίζονται με ξέπλυμα χρήματος. Αυτό είναι αποτέλεσμα της αυστηρής πολιτικής που ακολουθείται στην Κύπρο από την κεντρική τράπεζα. Επίσης λόγω των κυρώσεων που έχουν επιβληθεί σε διάφορες χώρες, λόγω πολιτικών κυρίως αποφάσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον Ο. Η. Ε, τις Αμερικανικές αρχές και άλλα σώματα που μάχονται για την καταπολέμηση του ξεπλύματος, οι τράπεζες στην Κύπρο έχουν αναγκαστεί να κλείσουν αριθμό λογαριασμών. Από την άλλη το υπόλοιπο 75% δεν έχει εμπλακεί στην διαδικασία να κλείσει λογαριασμού πελατών που είναι ύποπτοι είτε εμπλέκονται σε ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

Ερώτηση 33.

Πόσο πιστεύετε ότι θα αυξησει το ποσό βρώμικου χρήματος που ξεπλένεται στην Κύπρο τα επόμενα χρόνια, η αναμενόμενη δημιουργία καζίνο στην Κύπρο;

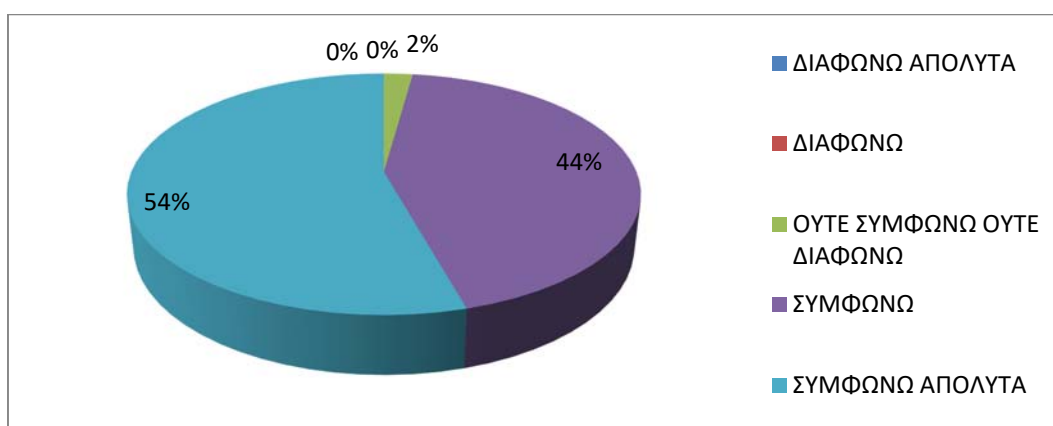

Σίγουρα τα καζίνο αποτελούν όπως έχουμε δει και σε προηγούμενο στάδιο της μελέτης ένα πολύ συνηθισμένο μέσο και όχημα ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Ένεκα της φύσης του να συναλλάσσεται μεγάλα ποσά σε μετρητά, τα καζίνο αποτελούσαν από παλιά τον παράδεισο του ξεπλύματος. Στην Κύπρο αναμένεται τα επόμενα χρόνια να λειτουργήσει το πρώτο καζίνο, έπειτα από σχετική άδεια που έδωσε η κυβέρνηση. Με την ερώτηση αυτή θα ήθελα να προσδιορίσω σε τι βαθμό νομίζουν οι τραπεζικοί υπάλληλοι θα επηρεάσει το ποσό βρώμικου χρήματος που ξεπλένεται στην Κύπρο. Οι απαντήσεις που έχω λάβει σε σχέση με άλλες ερωτήσεις καλύπτουν και τις 5 επιλογές, που είχαν οι υπάλληλοι και συγκεκριμένα το 11% υποστηρίζει ότι θα επηρεάσει παρά πολύ και ότι το ποσό του βρώμικου χρήματος που ξεπλένεται θα αυξηθεί. Ακολουθως το μεγαλύτερο ποσοστό που ήταν το 44% δηλώνει ότι θα αυξηθεί πολύ. Άρα το 55% προβλέπει μια αύξηση αυτού του ποσού λόγω της λειτουργίας του καζίνο. Από την άλλη ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 7% δήλωσε ότι δεν θα επηρεάσει πολύ, ενώ το 33% υποστηρίζει ότι θα επηρεάσει πολύ λίγο. Τέλος το υπόλοιπο 5% που είναι και το μικρότερο ποσοστό από τις 5 επιλογές δήλωσε ότι η λειτουργία καζίνο δεν θα επηρεάσει καθόλου. Είναι γεγονός ότι η λειτουργία καζίνο στην Κύπρο είναι κάτι πρωτόγνωρο και θα πρέπει να γίνει κατόπιν μεγάλης μελέτης και προετοιμασίας για να αποφευχθούν φαινόμενα ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Οι ανάδοχες εταιρείες που έχουν αναλάβει την διαχείριση του καζίνο είναι πολύπειρες και σίγουρα θα πάρουν τα κατάλληλα μέτρα για να αντιμετωπίσουν στο μέγιστο, τις προσπάθειες που θα γίνουν από τους

εγκληματίες, να ξεπλύνουν τα βρώμικα τους χρήματα. Θα πρέπει το καζίνο να εφαρμόζει τα δικά του μέτρα και διαδικασίες δέουσας επιμελείας για να γνωρίζει όσο το δυνατό περισσότερο τους πελάτες και ειδικά αυτούς που επισκέπτονται συχνά τις εγκαταστάσεις τους και στοιχηματίζουν μεγάλα πόσα.

Ερώτηση 34.

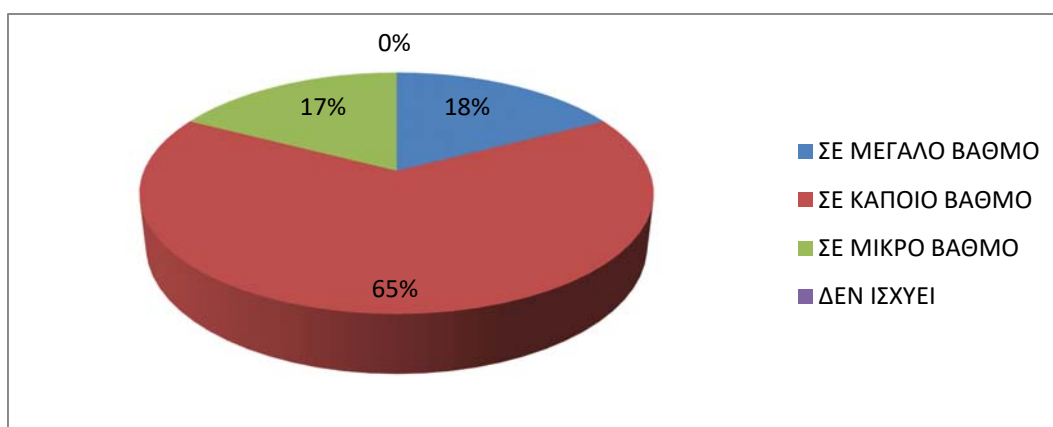
Συμφωνείτε ότι οι τράπεζες που συνεργάζονται με πελάτες καζίνο πρέπει να εφαρμόζουν ενισχυμένα μέτρα δέουσας επιμελείας και καθημερινής επίβλεψης;

Οι απαντήσεις στην ερώτηση αυτή είναι ταυτισμένες με τα ενισχυμένα μέτρα δέουσας επιμέλειας και την αυξημένη επίβλεψη. Οι υπάλληλοι καλούνται σε αυτή την ερώτηση να καταδείξουν εάν συμφωνούν ή όχι με αυτή την θέση. Το 54% των υπαλλήλων συμφωνεί απόλυτα με την εφαρμογή ενισχυμένων μέτρων ενώ με ποσοστό 44% επιλέχθηκε η απάντηση συμφωνώ. Είναι πολύ θετικό ότι το 98% των υπαλλήλων που απάντησαν συμφωνεί ότι πρέπει να λαμβάνονται ενισχυμένα μέτρα. Το υπόλοιπο 2% έχει δηλώσει ότι ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Όπως γίνεται αντιληπτό, από την στιγμή που τα καζίνο είναι εταιρείες υψηλού κίνδυνου για περιστατικά ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, όσες τράπεζες έχουν στο πελατολόγιο τους εταιρείες καζίνο, θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικές και οι λογαριασμοί να είναι κάτω από αυξημένη επίβλεψη και επιτήρηση. Λόγω των τεράστιων ποσών που διακινούνται σε μετρητά θα πρέπει να λαμβάνονται επίσης αυξημένα μέτρα δέουσας επιμελείας και οι τράπεζες θα πρέπει να γνωρίζουν πολύ καλά τον πελάτη. Όλες οι δραστηριότητες του πελάτη θα πρέπει να υποστηρίζονται από τις ανάλογες αποδείξεις.

Ερώτηση 35.

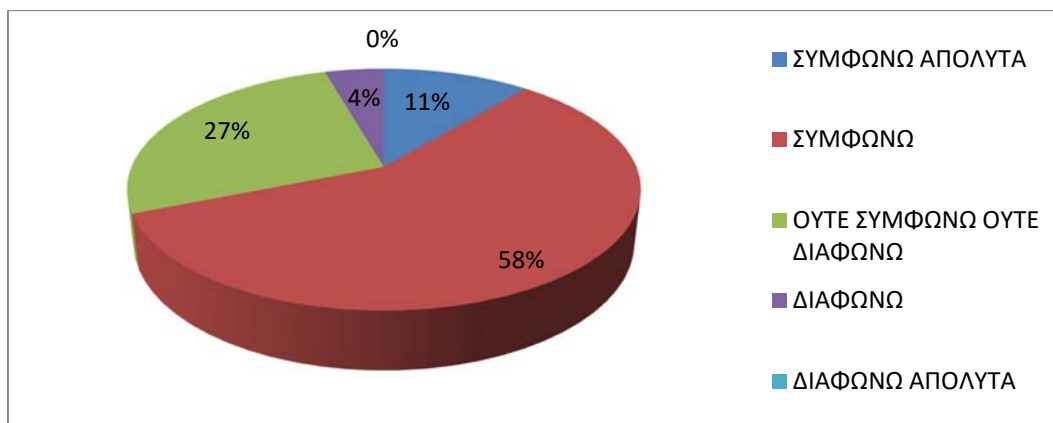
Η Κύπρος κατηγορείται συχνά σαν διαμετακομιστικός σταθμός για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι ισχύει αυτό;

Η παρούσα ερώτηση δεν άφορα εξ' ολοκλήρου τις τράπεζες αλλά γενικότερα την Κύπρο και οι υπάλληλοι πρέπει να απαντήσουν κατά ποσό ισχύουν οι κατηγορίες ότι αποτελεί η χώρα μας σταθμό για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Οι απαντήσεις έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και με το 17% να υποστηρίζει ότι οι κατηγορίες αυτές ισχύουν σε πολύ μεγάλο βαθμό. Εξίσου ανησυχητική είναι και η δεύτερη επιλογή των υπαλλήλων οπού ποσοστό 66%, οπού ήταν ήταν και το μεγαλύτερο, δήλωσαν ότι αυτό ισχύει σε κάποιο βαθμό. Θεωρώντας θετικές τις 2 αυτές απαντήσεις αυτό σημαίνει ότι το 83% των υπαλλήλων θεωρούν την Κύπρο ως κέντρο ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Το υπόλοιπο 17% υποστηρίζει ότι αυτό συμβαίνει αλλά σε μικρό βαθμό. Είναι άξιο παρατήρησης το γεγονός ότι καμία απάντηση δεν δόθηκε για την επιλογή ότι αυτό δεν ισχύει. Όλοι οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι αυτό συμβαίνει. Το φαινόμενο του ξεπλύματος παρατηρείται σε όλες τις χώρες, κάποτε σε μεγάλο και άλλοτε σε μικρότερο βαθμό. Το ξέπλυμα χρήματος είναι συνυφασμένο με το έγκλημα και τις παράνομες πράξεις. Είναι αποδεκτό μέχρι ενός σημείου ότι και στην Κύπρο πιθανόν να γίνεται ξέπλυμα αλλά κανένας δεν γνωρίζει τις διαστάσεις του προβλήματος. Δεδομένου των απαντήσεων το κράτος θα πρέπει να θεσπίσει αυστηρότερους νομούς και ποινές και πρέπει να ληφθέν περαιτέρω μέτρα σε κρατικό επίπεδο.

Ερώτηση 36.

Συμφωνείτε ότι στην Κύπρο λαμβάνονται τα μέγιστα δυνατά μέτρα για την καταπολέμηση του ξεπλύματος και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας;

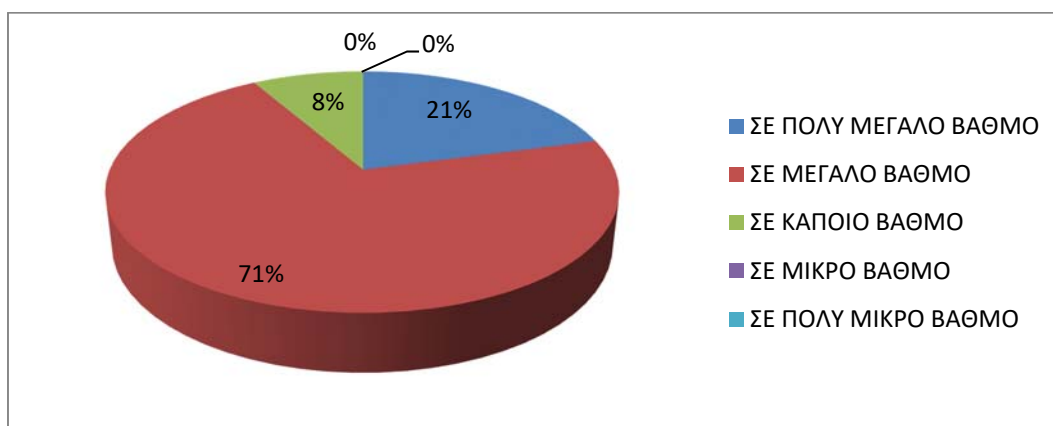
Ακόμα μια ερώτηση που παρουσιάζει πλουραλισμό στις απαντήσεις που δόθηκαν είναι η πιο πάνω. Με την παρούσα ερώτηση οι υπάλληλοι των τραπεζών καλούνται να συμφωνήσουν είτε να διαφωνήσουν με τη άποψη ότι στην Κύπρο λαμβάνονται τα μέγιστα δυνατά μέτρα για την καταπολέμηση του ξεπλύματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Το 11% συμφωνεί απόλυτα ότι στην Κύπρο λαμβάνονται τα μέγιστα δυνατά μέτρα για πάταξη του ξεπλύματος. Επίσης το 58% συμφωνεί με αυτή την άποψη, ενώ το 27% δηλώνει ότι ούτε συμφωνεί αλλά ούτε διαφωνεί. Τέλος το υπόλοιπο 4% δηλώνει ότι διαφωνεί με την άποψη αυτή. Εδώ παρατηρούμε ότι το 69% συμφωνεί ότι λαμβάνονται τα μέγιστα δυνατά μέτρα, αλλά ταυτόχρονα, έρχεται σε μεγάλη αντίθεση με την προηγούμενη ερώτηση, οπου όλοι λίγο ή πολύ υποστηρίζουν ότι οι φήμες που κατηγορούν την Κύπρο, ότι αποτελεί διαμετακομιστικό σταθμό για ξέπλυμα είναι αληθινές.

Όπως σε όλα τα κράτη λαμβάνονται μέτρα για την πάταξη και στην αντιμετώπιση αυτών των φαινομένων. Η Κύπρος σαν μέλος της Ευρωπαϊκής ένωσης, υιοθετεί πλήρως τις οδηγίες και νομοθεσίες της. Πέραν τούτου η Κύπρος είναι υποχρεωμένη να εφαρμόζει επίσης οδηγίες όπως αυτές ορίζονται από τους διάφορους οργανισμούς, καθώς και τα αλλιά κράτη. Για παράδειγμα η Αμερική υποχρεώνει τα υπόλοιπα κράτη και τις τράπεζες που δραστηριοποιούνται σε αυτά να εφαρμόζουν κάποιες διαδικασίες για αντιμετώπιση αυτών των φαινομένων. Εάν μια χωρά δεν συνεργάζεται είτε δεν εφαρμόζει τις οδηγίες τους, τότε διακόπτουν την συνεργασία με αυτές τις τράπεζες και τους απαγορεύουν να συναλλάσσονται στο νόμισμα τους το Αμερικανικό δολάριο. Επειδή όμως το δολάριο είναι το παγκόσμιο νόμισμα που χρησιμοποιείται κυρίως στις διεθνή εμπορικές συναλλαγές, η απαγόρευση αυτή

καθιστά τις τράπεζες ανήμπορες να εκτελέσουν διεθνή εργασίες και σταδιακά οδηγούνται σε πολύ μεγάλα προβλήματα.

Ερώτηση 37.

Σε τι βαθμό νομίζετε εφαρμόζεται το Willful Blindness δεδομένου ότι το ποσό βρώμικου χρήματος που ξεπλένεται παγκοσμίως κάθε χρόνο πιθανόν να φτάνει τα 2 τρισεκατομμύρια δολάρια;

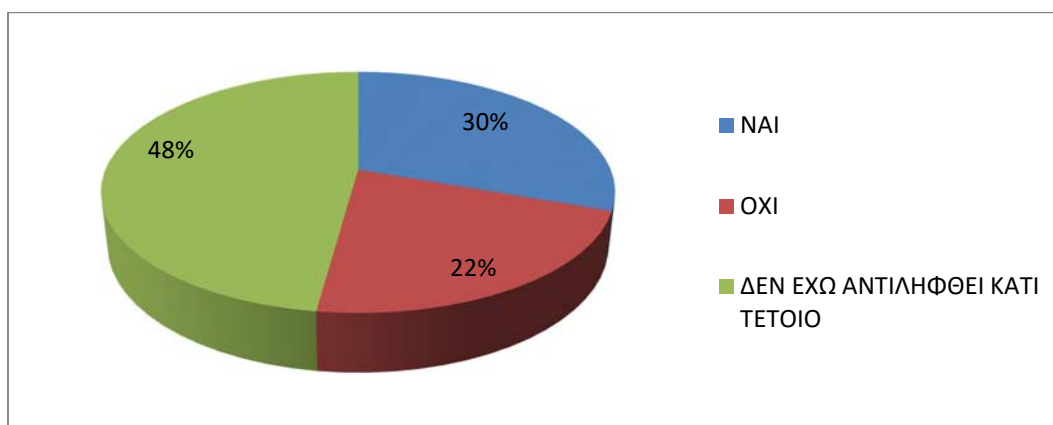

Το φαινόμενο του Willful Blindness (ηθελημένη - εσκεμμένη παράβλεψη) πρόκειται για νομική ορολογία που αφορά το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Σύμφωνα με το δικαστήριο το Willful Blindness αποτελεί το ίδιο με το να γνωρίζεις ότι γίνεται μια παράνομη πράξη αλλά να εθελουφλεις εσκεμμένα. Είναι διαφορετικά η παράλειψη των ενεργειών προς αποτροπή του ποινικού αδικήματος. Αυτό δεν απαλλάσσει τους εμπλεκόμενους στο ξέπλυμα από τις ευθύνες τους. Με δεδομένο ότι το ποσό του βρώμικου χρήματος που ξεπλένεται κάθε χρόνο, να φτάνει τα 2 τρισεκατομμύρια δολάρια σύμφωνα με τον Ο.Η.Ε, αυτό σίγουρα πρέπει να εμπλέκει το φαινόμενο του Willful Blindness, αφού πολύ λογικά κάποιοι εσκεμμένα εθελουφλούν. Κάποιοι υποβοηθούν τους παράνομους να επιτύχουν τους αθέμιτους σκοπούς τους. Οι απαντήσεις που πήρα σ' αυτή την ερώτηση έχουν ως ακολούθως: με ποσοστό 21% από τους υπάλληλους που απάντησαν, θεωρούν ότι το Willful Blindness εφαρμόζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό. Η πλειοψηφία των υπαλλήλων με ποσοστό 71% πιστεύει ότι εφαρμόζεται σε μεγάλο βαθμό, ενώ το υπόλοιπο 8% θεωρεί ότι συμβαίνει σε κάποιο βαθμό. Καμία απάντηση δεν δόθηκε για τις άλλες δυο επιλογές σε μικρό και σε πολύ μικρό βαθμό. Ουσιαστικά όλοι οι υπάλληλοι πιστεύουν ότι το Willful Blindness εφαρμόζεται και υποβοηθά σε πολλές περιπτώσεις τους παράνομους να ξεπλύνουν τα βρώμικα χρήματα τους. Το φαινόμενο αυτό πρέπει να καταπολεμηθεί στην ρίζα του και οι εμπλεκόμενοι θα πρέπει να αποφεύγουν να συνεργάζονται με τους παράνομους. Το φαινόμενο του Willful

Blindness στις τράπεζες αποτελεί πολύ σοβαρό παράπτωμα και οι εμπλεκόμενοι υπάλληλοι θα πρέπει να τιμωρούνται παραδειγματικά.

Ερώτηση 38.

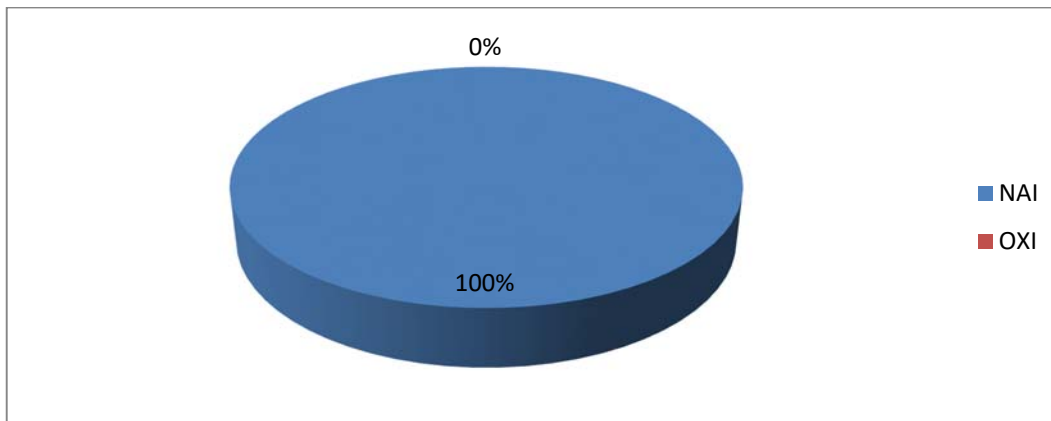
Θεωρείτε ότι στην τράπεζα που εργάζεστε παρουσιάζεται το φαινόμενο του Willful blindness;

Τα αποτελέσματα προκαλούν έντονο προβληματισμό αφού το 30% δήλωσε ότι το φαινόμενο του Willful blindness παρουσιάζεται στην τράπεζα όπου εργάζονται. Αντίθετα από αυτούς που απάντησαν θετικά στην ερώτηση αυτή, το 22% απάντησε ότι δεν παρουσιάζεται τέτοιο φαινόμενο στην τράπεζα τους ενώ το 48% που ήταν και το μεγαλύτερο ποσοστό είπε ότι δεν έχει αντιληφθεί κάτι τέτοιο στον εργασιακό του χώρο. Το ποσοστό που απάντησε θετικά είναι αρκετά μεγάλο και ανησυχητικό παράλληλα. Θα πρέπει οι δυο τράπεζες να επανεξετάσουν άμεσα τις σχέσεις που έχουν οι υπάλληλοι με τους πελάτες τους. Επίσης πρέπει να γίνου αυστηρές συστάσεις στους υπαλλήλους και να τύχουν να εκπαίδευσης που να άφορα τις επιπτώσεις αυτού του φαινομένου. Η αλλαγή τμημάτων σε υπαλλήλους που εργάζονται πολλά χρόνια στο ίδιο πόστο θα βοηθήσει να διακοπούν τυχόν συνδέσεις που έχουν υπάλληλοι με πελάτες. Απαιτείται μεγαλύτερος έλεγχος από πλευράς τμήματος προσωπικού αλλά και από το τμήμα εσωτερικού ελέγχου και κανονιστικής συμμόρφωσης. Θα πρέπει επίσης να αναζητηθούν και να αναλυθούν ταυτόχρονα οι συνθήκες κάτω από τις οποίες πραγματοποιούνται αυτές οι συναλλαγές με τις ευλογίες των υπαλλήλων. Άλλο θέμα που πρέπει να διερευνηθεί όπως προανέφερα σε προηγούμενη ερώτηση είναι κατά ποσό γίνεται με τις ευλογίες ανώτερων στελεχών είτε της διεύθυνσης.

Ερώτηση 39.

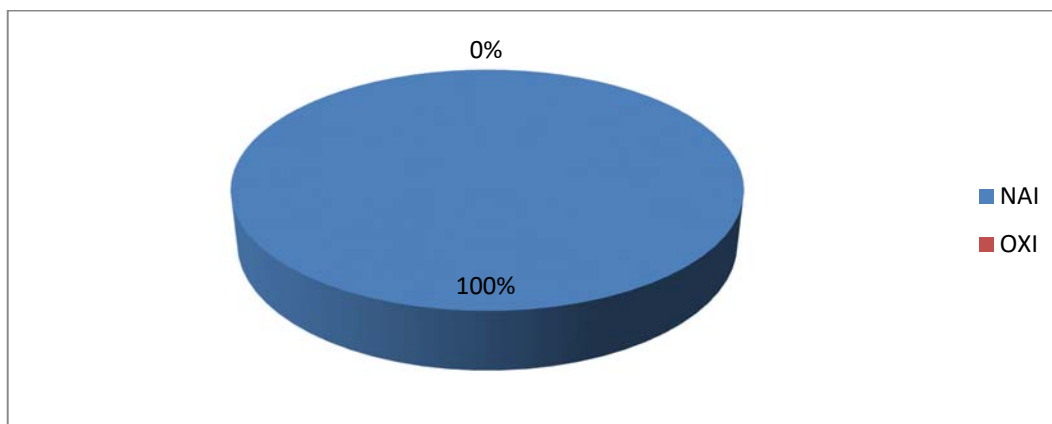
Αναγνωρίζετε ότι εφόσον εφαρμόζετε συνειδητά το willful blindness σε περιπτώσεις ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι έμμεση εμπλοκή και πιθανόν να κατηγορηθείτε ως συνεργοί στο αδίκημα;

Στην πιο πάνω ερώτηση οι απαντήσεις ήταν όλες θετικές, με τους υπάλληλους να επιβεβαιώνουν ότι αναγνωρίζουν και αντιλαμβάνονται το willful blindness είναι έμμεση εμπλοκή και ότι πιθανόν να κατηγορηθούν για συνεργεία στην παράνομη πράξη. Είναι θετικό ότι γίνεται αντιληπτό από όλους, αλλά θα πρέπει όπως είπα να ερευνηθούν τα αποτελέσματα της προηγούμενης ερώτησης, όπου το 30% απάντησε ότι το φαινόμενο του willful blindness υπάρχει στην τράπεζα. Πολύ πιθανόν να υπάρχει μια μερίδα υπαλλήλων που να προσπαθούν να μεγιστοποιήσουν το κέρδος με λανθασμένο και συνάμα επικίνδυνο τρόπο για την τράπεζα.

Ερώτηση 40.

Θεωρείτε ότι η νοοτροπία του willful blindness εφαρμόζεται – συναντάται γενικότερα στον τομέα των υπηρεσιών που σχετίζονται με πιθανό ξέπλυμα βρώμικου χρήματος στην Κύπρο;

Και σ' αυτή την ερώτηση οι απαντήσεις που έδωσαν οι υπάλληλοι ήταν με ποσοστό 100% ήταν το ναι, άρα συμφωνούν ότι το φαινόμενο του willful blindness συναντάται στον ευρύτερο τομέα των υπηρεσιών στην Κύπρο. Ο τομέας των υπηρεσιών στη Κύπρο που περιλαμβάνει κυρίως τις τράπεζες, τα δικηγορικά γραφεία και τα λογιστικά - ελεγκτικά γραφεία, έχουν κατηγορηθεί πολλές φορές στο παρελθόν για εμπλοκή σε ξέπλυμα παράνομου χρήματος και υποβοήθηση του φαινομένου. Η Κύπρος απέκτησε μια αρκετά μεγάλη κακή φήμη που θα πρέπει οπωσδήποτε να αλλάξει. Πολλοί υποστηρίζουν ότι η τραπεζική κρίση και η απογείωση καταθέσεων το 2013 να ήταν μια καλοστημένη τιμωρία των ισχυρών προς τη Κύπρο. Το φαινόμενο του willful blindness όπως πιστεύουν οι υπάλληλοι, παρουσιάζεται σ' αυτό τον τομέα των υπηρεσιών. Συνεπώς κάποιοι εθελουφλούν εσκεμμένα πιθανόν για τον λόγο ότι τα κέρδη από τις προσφερόμενες υπηρεσίες είναι πολλαπλάσια του κόστους που θα κλιθούν να πληρώσουν, αν τελικά αποδειχθεί ότι είναι ένοχοι στην κατηγορία του ξεπλύματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Γενικά Συμπεράσματα και Εισηγήσεις

4.1 Γενικά Συμπεράσματα Ερωτηματολογίου

Το πιο πάνω ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε με σκοπό να διερευνήσει τις απόψεις των τραπεζικών υπαλλήλων, που εργάζονται σε 2 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Κύπρου και ακολούθως να επεξεργαστεί και να αναλύσει τα αποτελέσματα. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε περίπου από τον ίδιο αριθμό ανδρών και γυναικών και το μορφωτικό επίπεδο των οποίων περιλάμβανε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης από απόφοιτους Λυκείου ως και κάτοχο διδακτορικού τίτλου. Σημαντικό ήταν το γεγονός ότι οι περισσότεροι υπάλληλοι είχαν σημαντική προϋπηρεσία, με σχεδόν τους μισούς να κατέχουν πάνω από 16 χρόνια εμπειρίας στα τραπεζικά. Το ποσοστό των ερωτηθέντων που είχαν κάτω από 5 χρόνια προϋπηρεσίας περιορίστηκε μόνο στο 11% και έτσι είμαι σε θέση να αναλύσω και στοιχεία από νέους υπαλλήλους.

- Εξαιρετικά μεγάλης σημασίας θεωρείται το ότι όλοι ανεξαιρέτως οι υπάλληλοι, δηλώνουν πως γνωρίζουν τι είναι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, δηλαδή το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.
- Σύμφωνα με τους υπαλλήλους, το ξέπλυμα είναι μια παράνομη πράξη η οποία συνιστά ποινικό αδίκημα σύμφωνα με την Κυπριακή νομοθεσία. Γίνεται απολύτως αντιληπτό στους υπαλλήλους ότι οποιαδήποτε εμπλοκή ή συμμετοχή στην διαδικασία του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, αυτό συνεπάγεται την ανάλογη τιμωρία, τόσο από την νομοθεσία όσο και από την εσωτερική πειθαρχική επιτροπή της τράπεζας.

- Στις μέρες μας το ξεπλύμα αποτελεί ίσως ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα με τα οποία έρχονται αντιμέτωπες οι τράπεζες. Οι μορφές όπως παρουσιάζεται το πρόβλημα είναι πάρα πολλές και πολύπλοκες.
- Σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών το μέγεθος του υπολογιζόμενου ποσού που ξεπλένεται κάθε χρόνο, ανέρχεται μεταξύ 800 δισεκατομμυρίων και 2 τρισεκατομμυρίων δολαρίων. Δυστυχώς οι περισσότεροι από τους μισούς υπαλλήλους, όταν τους έγινε η συγκεκριμένη ερώτηση απέτυχαν να απαντήσουν ορθά.
- Το 85% των υπαλλήλων υποστηρίζουν ότι τα τραπεζικά ιδρύματα τόσο στην Κύπρο όσο και παγκοσμίως, πιθανόν να χρησιμοποιούνται άμεσα είτε έμμεσα στην διαδικασία του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.
- Το 98% των υπαλλήλων απάντησε ότι έχει παρακολουθήσει σεμινάρια σχετικά με το θέμα του ξεπλύματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Σε ερώτηση σχετική με τον αριθμό των σεμιναρίων που παρακολούθησε ο κάθε υπάλληλος το 31% παρακολούθησε λιγότερα από 2 σεμινάρια. Το 57% απάντησε ότι έχει παρακολουθήσει λιγότερα από 5 σεμινάρια, αριθμός σεμιναρίων που μπορεί να θεωρηθεί σχετικά μικρός. Σε ερώτηση αναφορικά με την σημαντικότητα των σεμιναρίων σε σχέση με τις γνώσεις που προσφέρουν, το 96% απάντησε ότι βρίσκει τα σεμινάρια αυτά πολύ σημαντικά και πάρα πολύ σημαντικά. Είναι θετικό ότι σχεδόν όλοι οι υπάλληλοι αναγνωρίζουν την σημαντικότητα των σεμιναρίων. Ταυτόχρονα την εκπαίδευση του προσωπικού των τραπεζών στην Κύπρο σε θέματα ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, επικροτεί η Κεντρική τράπεζα που υποχρεώνει βασικά όσους υπάλληλους εργάζονται στα υποκαταστήματα των τραπεζών, να παρακολουθούν σχετικά σεμινάρια τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο.
- Με ποσοστό 87% οι πλείστοι υπάλληλοι απάντησαν ότι η εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα ξεπλύματος είναι πάρα πολύ σημαντική, ενώ το υπόλοιπο 13% υποστηρίζει ότι είναι πολύ σημαντική.
- Το 98% απάντησε ότι το καλά εκπαιδευμένο προσωπικό μπορεί σίγουρα (55%) ή πιθανόν να μπορεί (43%) να λειτουργήσει αποτρεπτικά σε πιθανές προσπάθειες χρησιμοποίησης της τράπεζας για σκοπούς ξεπλύματος χρήματος.
- Στην ερώτηση κατά πόσο οι υπάλληλοι είναι σε θέση να αναγνωρίσουν μια προσπάθεια ξεπλύματος οι απαντήσεις ήταν μοιρασμένες με το 23% να δηλώνει σίγουροι πράγμα που φανερώνει βεβαιότητα και αυτοπεποίθηση Το μεγαλύτερο

ποσοστό με 45% δηλώνει πιθανόν να μπορεί να αναγνωρίσει, που δείχνει ότι οι υπάλληλοι πιστεύουν στις γνώσεις και στις ικανότητες να το κάνουν. Επίσης με ποσοστό 23% οι υπάλληλοι υποστηρίζουν ότι δεν είναι σίγουροι αν μπορούν και οι υπόλοιποι μάλλον δεν μπορούν να το πράξουν.

- Το 21% των υπαλλήλων έχουν αναφέρει στο παρελθόν ύποπτες συναλλαγές που πιθανόν να εμπλέκονταν σε ξέπλυμα. Το ποσοστό από μόνο του θεωρείται ανησυχητικό, λόγω του ότι όπως φαίνεται γίνονται αρκετές προσπάθειες για να ξεπλύνει παράνομο χρήμα μέσω των τραπεζών. Από την άλλη μόνο ένας στους πέντε υπαλλήλους το έχει αναφέρει. Άρα ο αριθμός αυτών που δεν το ανέφεραν πιθανόν να είναι πολύ μεγαλύτερος και χρήζει διερεύνησης.
- Οι απαντήσεις στην ερώτηση εάν τους έχουν επιβάλει οι προϊστάμενοι τους να μην αναφέρουν περιστατικά που ήρθαν στην αντίληψη τους ήταν ιδιαίτερα ανησυχητικές, αφού το 13% που απάντησε θετικά. Αυτό το ποσοστό μπορεί να χαρακτηριστεί αρκετά μεγάλο. Αν σ' αυτό προστεθεί και το ποσοστό του 13% που απάντησε ότι επιθυμεί να μην απαντήσει σ' αυτή την ερώτηση, σημαίνει ότι πολύ πιθανόν το 26% των υπαλλήλων να δέχτηκε πιέσεις να μην αναφέρει πιθανές ύποπτες συναλλαγές.

Το ποσοστό αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αρκετά ψηλό και θα πρέπει να διερευνηθεί από τις διευθύνσεις των 2 τραπεζών αφού προφανώς υπήρχαν ή υπάρχουν ανεπίτρεπτες παρεμβάσεις από ανωτέρα στελέχη.

- Θετικό μπορεί να χαρακτηριστεί πως των 98% απάντησε ότι η τράπεζα που εργάζεται τηρεί τις διαδικασίες σχετικά με την παρεμπόδιση του ξεπλύματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Από την άλλη το υπόλοιπο 2% που απάντησε όχι, στην επόμενη ερώτηση η οποία ήταν συνέχεια την προηγούμενης, υποστηρίζει ότι αυτό γίνεται συνειδητά και εν' γνώσει της τράπεζας. Είναι πολύ σοβαρό η τράπεζα να παρανομεί συνειδητά. Εδώ θα πρέπει ίσως να εξεταστεί και κατά πόσο η απάντηση που δόθηκε είναι αποτέλεσμα εικασιών κάποιου υπαλλήλου.
- Επίσης ανησυχητική θα πρέπει να χαρακτηριστεί η άποψη του 70% των υπαλλήλων ότι η τράπεζα τους χρησιμοποιήθηκε για σκοπούς ξεπλύματος στο παρελθόν το αποτέλεσμα χρειάζεται μεγαλύτερη ανάλυση. Ταυτόχρονα πρέπει να κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου στις εποπτικές αρχές και τις ηγεσίες των τραπεζών, να διερευνήσουν αυτή την άποψη και αν αυτή βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα και εμπειρίες των υπαλλήλων.

- Σε άλλη ερώτηση για το επίπεδο των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων, που γίνονται για να διασφαλιστεί το ψηλό επίπεδο εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας που αφορά το ξέπλυμα, οι απαντήσεις της πλειοψηφίας με 91% δήλωσαν ότι στη τράπεζα τους γίνονται ικανοποιητικοί έλεγχοι για το ίδιο θέμα σε ερώτηση που έγινε το αν χρειάζεται μεγαλύτερος έλεγχος από την κεντρική το 72% απάντησε πως δεν χρειάζεται. Είναι γεγονός ότι μετά το 2013 οι έλεγχοι που γίνονται από την Κεντρική είναι πολύ συχνότεροι και θεωρούνται ικανοποιητικοί
- Η διαδικασία του ανοίγματος νέου λογαριασμού είναι πολύ σημαντική για κάθε τράπεζα και θα πρέπει να ακολουθείται αυστηρά η σχετική διαδικασία. Σε ερώτηση που αφορά την άποψη των υπαλλήλων αν λαμβάνονται όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα και πληροφορίες από την τράπεζα κατά την διαδικασία αυτή, το 98% απάντησε ναι, γεγονός που αποδεικνύει την σημασία που δίνουν οι τράπεζες.
- Ένα εξίσου σημαντικό εργαλείο – διαδικασία για τις τράπεζες αποτελεί η διαδικασία του KYC (Know Your Customer). Οι τράπεζες μέσω αυτής της διαδικασίας οφείλουν να γνωρίζουν τα πάντα που αφορούν τους πελάτες τους. Με αυτό θα μπορούν να εξετάζουν κάθε αίτηση του πελάτη για συνεργασία, γνωρίζοντας ακριβώς όλα τα στοιχεία που χρειάζονται που θα τους βοηθήσουν να λάβουν την ορθότερη απόφαση. Οι υπάλληλοι φαίνεται να συμφωνούν απόλυτα αυτή την διαδικασία αφού το 100% απάντησε ότι την βρίσκει πάρα πολύ σημαντική και πολύ σημαντική. Επίσης θεωρούν ότι στις τράπεζες που εργάζονται η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται πετυχημένα αφού το 94% επέλεξε τις απαντήσεις πάρα πολύ πετυχημένα και πολύ πετυχημένα.
- Οι υψηλού ρίσκου πελάτες όπως αυτοί προσδιορίζονται από την τράπεζα, τυγχάνουν αυξημένης επίβλεψης και παρακολούθησης. Το ίδιο ισχύει και για τα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα όπου σύμφωνα με τις οδηγίες της Κεντρικής πρέπει να τυγχάνουν αυξημένου ελέγχου και παρακολούθησης. Ο λόγος είναι ότι σε αυτά τα πρόσωπα υπάρχουν αυξημένα κρούσματα διαφθοράς.
- Το 98% των ερωτηθέντων απάντησε ότι πρέπει να λαμβάνονται αυξημένα μέτρα δέουσας επιμέλειας για τους πελάτες υψηλού ρίσκου και τα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα.
- Σε συνέχεια της σημαντικότητας της διαδικασία του ανοίγματος λογαριασμού και του KYC (Know Your Customer), εξίσου σημαντική χαρακτηρίζεται η διαδικασία ανανέωσης των στοιχείων των πελατών δηλαδή η επικαιροποίηση στοιχείων. Στη σχετική ερώτηση που έγινε στους υπαλλήλους πόσο σημαντική θεωρούν την συνεχή

διαδικασία ανανέωσης και επικαιροποίησης στοιχείων των πελατών από πλευράς τράπεζας, όλοι απάντησαν πολύ και πάρα πολύ σημαντική. Δείγμα του ότι οι υπάλληλοι υιοθετούν τις διαδικασίες.

- Σε επιπρόσθετη σχετική ερώτηση που αφορούσε την συχνότητα της ανανέωσης στοιχείων των πελατών που δεν ανήκουν στις ομάδες ψηλού κινδύνου απαντήσεις της πλειοψηφίας με 74% δήλωσαν κάθε 3 χρόνια ενώ το 22% κάθε 1 χρόνο.
- Το 93% των ερωτηθέντων είπαν ότι είναι διατεθειμένοι να αναφέρουν πιθανές ύποπτες συναλλαγές και πελάτες, αγνοώντας τις υποδείξεις και τις προτροπές των ανώτερων τους να μην το πράξουν. Αυτό είναι ένα σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος αφού πολλές φορές επηρεάζονται από τους ανωτέρους τους. Η αποφασιστικότητα όλων σε παρόμοιες περιπτώσεις είναι πολύ σημαντική και θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή πιέσεων από τους ανωτέρους τους.
- Η νέα απαίτηση της νέας 4^{ης} Ευρωπαϊκής οδηγίας σχετικά με την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, να έχει η τράπεζα πρόσβαση στον τελικό δικαιούχο UBO, υιοθετείται απόλυτα από τους υπαλλήλους με ποσοστό 98%.
- Το 41% έχει απορρίψει άμεσα είτε έμμεσα αίτημα πελάτη για άνοιγμα λογαριασμού λόγω μη ορθής ή άρνησης να προσκομίσει τα απαιτούμενα στοιχεία που απαιτεί η τράπεζα. Είναι πολύ σημαντικό να ακολουθείται η διαδικασία όπως έχω προαναφέρει. Οποιαδήποτε άρνηση του πελάτη να συνεργαστεί και να ακολουθήσει τις διαδικασίες που απαιτεί η τράπεζα, πρέπει να απορρίπτεται
- Ο τερματισμός της συνεργασίας με τους πελάτες που είναι ύποπτοι για ξέπλυμα πρέπει να εφαρμόζεται αμέσως. Ένας στους 4 υπαλλήλους δήλωσε ότι έχει τερματίσει λογαριασμό που ήταν ύποπτος για ξέπλυμα. Από την μια πλευρά αυτό το γεγονός προκαλεί ανησυχία και προβληματισμό για το μέγεθος του προβλήματος αλλά από την άλλη δείχνει χαρακτηριστικά την καθαρή πρόθεση των τραπεζών, να μην αναλάβουν το ρίσκο των πελατών αυτών, αφού οι τιμωρίες πιθανόν να είναι πολύ μεγαλύτερες του κέρδους που θα αποκομίσουν.
- Η δημιουργία καζίνο στην Κύπρο θα αυξήσει το ποσό του βρώμικου χρήματος που ξεπλένεται κάθε χρόνο πολύ και πάρα πολύ, υποστηρίζει το 55%, ενώ το 40% λέει ότι θα επηρεαστεί λίγο και πολύ λίγο. Το γεγονός ότι δεν υπάρχει προηγούμενο και σχετική εμπειρία στο θέμα του καζίνο στην Κύπρο δυσκολεύει κάπως την αντιμετώπιση του προβλήματος. Παρόλα αυτά οι υπάλληλοι θεωρούν με ποσοστό 51% ότι θα επηρεάσει πολύ και πάρα πολύ, ενώ το υπόλοιπο 49% λέει ότι δεν θα

επηρεάσει πολύ έως καθόλου. Οι απόψεις εδώ είναι μοιρασμένες και θα έχει μεγάλο ενδιαφέρον να δούμε στατιστικά μετά την λειτουργία του καζίνο. Η ανάληψη όμως της διαχείρισης του καζίνο από έμπειρες εταιρείες εξασφαλίζει ότι θα λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος.

- Στην συνέχεια σε ερώτηση σχετικά με το αν στις τράπεζες που συνεργάζονται με πελάτες καζίνο αν θα πρέπει να εφαρμόζονται ενισχυμένα μέτρα δέουσας επιμελείας και καθημερινής επίβλεψης, το 98% απάντησε ότι συμφωνεί και αυτό δείχνει την δυσπιστία που υπάρχει γύρω από τα καζίνο και τις εταιρείες ηλεκτρονικού τζόγου.
- Ακολούθως ρωτήθηκε η άποψη των υπάλληλων αν συμφωνούν με τις κατηγορίες ότι η Κύπρος κατηγορείται συχνά σαν διαμετακομιστικός σταθμός για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Οι απαντήσεις του ερωτηματολογίου θέλουν το 18% να υποστηρίζει την άποψη αυτή, το 65% να πιστεύει ότι ισχύει σε μεγάλο βαθμό, ενώ το υπόλοιπο 17% ότι ισχύει σε μικρο βαθμό. Με ποσοστό 83% η πλειοψηφία των υπαλλήλων θεωρούν την Κύπρο ως κέντρο ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Αυτό θα πρέπει να αλλάξει άμεσα και θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα γι' αυτό από τις τράπεζες και τις εποπτικές αρχές.
- το 69% συμφωνεί ότι λαμβάνονται τα μέγιστα δυνατά μέτρα για την πάταξη του φαινομένου του ξεπλύματος, αλλά ταυτόχρονα, έρχεται σε μεγάλη αντίθεση με την προηγούμενη ερώτηση, όπου όλοι λίγο ή πολύ υποστηρίζουν ότι οι φήμες που κατηγορούν την Κύπρο, ότι αποτελεί διαμετακομιστικό σταθμό για ξέπλυμα είναι αληθινές. Αφού λαμβάνονται τα απαιτούμενα μέτρα θα έπρεπε να υπάρχει και η ανάλογος βαθμός αποτροπής.
- Οι απαντήσεις στην ερώτηση σε τι βαθμό νομίζετε εφαρμόζεται το Willful Blindness δεδομένου ότι το ποσό βρώμικου χρήματος που ξεπλένεται παγκοσμίως κάθε χρόνο πιθανόν να φτάνει τα 2 τρισεκατομμύρια δολάρια, ήταν άκρως ανησυχητικές, αφού το 92% δήλωσε ότι αυτό συμβαίνει σε μεγάλο και άλλοτε σε πολύ μεγάλο βαθμό. Ουσιαστικά όλοι οι υπάλληλοι πιστεύουν ότι το Willful Blindness εφαρμόζεται και κάποιοι υποβοηθούν σε πολλές περιπτώσεις τους παράνομους να ξεπλύνουν τα βρώμικα χρήματα τους.
- Το 70% πιστεύει ότι στις τράπεζες που εργάζονται δεν εφαρμόζεται είτε δεν έχει υποπέσει στην αντίληψη τους ότι εφαρμόζεται το Willful Blindness. Το υπόλοιπο όμως 30% που θεωρείται ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό, υποστηρίζει ότι κάποιοι εθελουφλούν εσκεμμένα και με τον τρόπο τους υποστηρίζουν το παράνομο αυτό φαινόμενο. Παρόλα αυτά σε ερώτηση που ακολουθεί οι υπάλληλοι αναγνωρίζουν με

ποσοστό 100% ότι όπου εφαρμόζεται συνειδητά το willful blindness σε περιπτώσεις ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι έμμεση εμπλοκή και πιθανόν να κατηγορηθούν ως συνεργοί στο αδίκημα. Συνεπώς όλοι αντιλαμβάνονται από την μια την παρανομία αλλά από την άλλη το 30% υποστηρίζουν ότι αυτό εφαρμόζεται και στις τράπεζες που εργάζονται.

- Η τελευταία ερώτηση τους ερωτηματολογίου θεωρείται και η πιο ανησυχητική, αφού όλοι απάντησαν ότι η νοοτροπία του willful blindness εφαρμόζεται – συναντάται γενικότερα στον τομέα των υπηρεσιών που σχετίζονται με πιθανό ξέπλυμα βρώμικου χρήματος στην Κύπρο. Η άποψη που έχουν επαγγελματίες του τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στην Κύπρο σχετικά με το willful blindness, δείχνει ότι πρέπει να ληφθούν ακόμα πιο ισχυρά μέτρα σε όλους τους τομείς της οικονομίας για αποτροπή του φαινομένου αυτού.

4.2 Εισηγήσεις σχετικά με το Ερωτηματολόγιο

- Όλοι πρέπει να είναι ενημερωμένοι σχετικά με το πραγματικό μέγεθος του προβλήματος.
- Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι οι υπάλληλοι συμμετείχαν στην διαδικασία ξεπλύματος βρώμικου χρήματος στην τράπεζα, τότε είναι πολύ πιθανόν να τους επιβληθούν ποινές σε προσωπικό επίπεδο.
- Οι τράπεζες τόσο στην Κύπρο όσο και παγκοσμίως πιθανόν να χρησιμοποιούνται άμεσα είτε έμμεσα στην διαδικασία του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.
- Είναι εξαιρετικά μεγάλης σημασίας όλοι οι υπάλληλοι να παρακολουθούν συχνά εκπαιδευτικά σεμινάρια σχετικά με το θέμα του ξεπλύματος.
- Οι τράπεζες θα πρέπει άμεσα να διοργανώσουν εκπαιδευτικά σεμινάρια σχετικά με το θέμα και ταυτόχρονα να διασφαλίσουν ότι όλοι οι υπάλληλοι θα συμμετέχουν και έτσι θα εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους.
- Η εκπαίδευση του προσωπικού μιας τράπεζας σε θέματα αντιμετώπισης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος θεωρείται ότι είναι πάρα πολύ σημαντική.
- Για να είναι σε θέση όμως κάποιος υπάλληλος να αναγνωρίζει τις προσπάθειες των παρανόμων για ξέπλυμα, θα πρέπει πρωτίστως να έχει την κατάλληλη εκπαίδευση και τις απαιτούμενες γνώσεις.

- Η αβεβαιότητα μεταξύ των υπαλλήλων στο θέμα της πιθανής αναγνώρισης υπόπτων περιστατικών, θα πρέπει να αντικατασταθεί με την σιγουριά και αυτό επιτυγχάνεται μόνο με την σωστή εκπαίδευση.
- Είναι σημαντική υποχρέωση των υπαλλήλων να αναφέρουν αμέσως στην διεύθυνση της τράπεζας πιθανές προσπάθειες που γίνονται για να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα αποτροπής, να τερματιστεί άμεσα η συνεργασία με τους εμπλεκόμενους αν υπάρχει και τέλος να ληφθούν αποτρεπτικά μέτρα για την καταπολέμηση τους.
- Θα πρέπει άμεσα να ερευνηθούν ποιοι είναι οι λόγοι που τους οδήγησαν να μην αναφέρουν πιθανές προσπάθειες για ξέπλυμα.
- Οποιοσδήποτε παρεμβάσεις τυχόν γίνονται από ανώτερα στελέχη, με σκοπό να μην αναφέρουν οι υπάλληλοι ύποπτες συναλλαγές, αποτελεί συνεργασία με τους παράνομους με όλα τα συνεπακόλουθα.
- Όλες οι τράπεζες πρέπει να τηρούν τις διαδικασίες περί ξεπλύματος όπως ορίζονται από την Κεντρική και τις εποπτικές αρχές.
- Πολύ πιθανόν κάποιες τράπεζες να χρησιμοποιούνται στην διαδικασία του ξεπλύματος.
- Είναι υποχρέωση της κεντρικής τράπεζας και γενικότερα των εποπτικών αρχών να διενεργούν συχνότερους και αυστηρότερους ελέγχους στις εμπορικές τράπεζες.
- Οι τράπεζες οφείλουν κατά την διάρκεια του ανοίγματος νέου λογαριασμού να εξασφαλίζουν από τους πελάτες όλα τα απαιτούμενα στοιχεία και έγγραφα σύμφωνα με τις διαδικασίες.
- Η διαδικασία του KYC (Know Your Customer) είναι πολύ σημαντική τόσο κατά την έναρξη της συνεργασίας αλλά και για υφιστάμενους πελάτες.
- Όλα τα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα πρέπει να τυγχάνουν αυξημένης εποπτείας και παρακολούθησης και να ανανεώνονται τα προσωπικά τους στοιχεία κάθε χρόνο. Οποιοσδήποτε μεταβολές στα εισοδήματά τους πρέπει να ελέγχεται άμεσα.
- Τα στοιχεία των πελατών πρέπει να είναι ανανεωμένα και ορθά. Η διαδικασία ανανέωσης και επικαιροποίησης στοιχείων πρέπει να γίνεται κάθε 3 χρόνια.
- Τυχόν συνεργασία των τραπεζών με πελάτες που είναι ύποπτοι για ξέπλυμα πρέπει να τερματίζεται αμέσως γιατί θέτει την τράπεζα σε πολύ μεγάλο κίνδυνο.
- Οι τράπεζες που έχουν για πελάτες τους εταιρείες καζίνο θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικές και να χειρίζονται οι λογαριασμοί σαν ψηλού κινδύνου.
- Πρέπει να απαλλάξουμε την Κύπρο από κατηγορίες και κακές φήμες, ότι συχνά χρησιμοποιείται σαν διαμετακομιστικός σταθμός για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

- Θα πρέπει να καταπολεμηθεί το φαινόμενο του Willful Blindness (ηθελημένη παράβλεψη) τόσο στις τράπεζες όσο και στους άλλους τομείς της οικονομίας στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

4.3 Γενικά Σχόλια

Τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος και προτάσεις.

Οι κατηγορίες σε βάρος της Κύπρου για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος στις τράπεζες που δραστηριοποιούνται στο νησί, γίνονται ολοένα και περισσότερες. Αναμφίβολα οι τράπεζες αποτελούν τον κυριότερο στόχο των εγκληματιών για να διοχετεύσουν τα παράνομα χρήματα τους στην νόμιμη οικονομία. Άρα όλες οι τράπεζες από την στιγμή που εκτελούν συναλλαγές με πελάτες μπορεί, ανά πάσα στιγμή να χρησιμοποιηθούν στην διαδικασία του ξεπλύματος, χωρίς να το γνωρίζουν. Όσο υπάρχουν τα εγκλήματα που αποφέρουν έσοδα στους παράνομους, θα υπάρχει ταυτόχρονα και η μεγάλη ανάγκη να ξεπλυθούν αυτά τα τεράστια ποσά που σύμφωνα με τον ΟΗΕ πιθανόν να φτάνουν τα 2 τρισεκατομμύρια δολάρια. Άρα θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα που θα αποτρέπουν και ταυτόχρονα θα περιορίζουν αυτό το παράνομο φαινόμενο.

Παρακάτω παραθέτω ορισμένους τρόπους που θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος στην χώρα μας. Η προσπάθεια θα πρέπει να είναι συλλογική και φυσικά χρειάζεται όλα τα γρανάζια του μηχανισμού να λειτουργούν σωστά για να υπάρχει αποτέλεσμα.

Ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου σε θέματα ξεπλύματος, σαν η αρμόδια ρυθμιστική αρχή των τραπεζικών ιδρυμάτων, θα πρέπει:

- να λαμβάνει αυξημένα μέτρα επιτήρησης και ελέγχου των τραπεζών.
- να διασφαλίζει ότι υιοθετούνται και εφαρμόζονται πλήρως οι Ευρωπαϊκές οδηγίες σχετικά με το ξέπλυμα και ταυτόχρονα να διατηρεί συνεργασία με παγκόσμιες οργανώσεις και κεντρικές τράπεζες ξένων χωρών.
- Να πραγματοποιεί εξονυχιστικούς και συχνότερους ελέγχους στις τράπεζες καθώς επίσης να ελέγχει τακτικά την ποιότητα των χαρτοφυλακίων και των δανείων που δίνονται, κυρίως από τα τμήματα διεθνών εργασιών των τραπεζών.
- Να προωθεί την συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, γιατί μόνο με συλλογική προσπάθεια αντιμετωπίζεται το πρόβλημα.
- Επιπλέον θα πρότεινα να μειωθεί το προκαθορισμένο όριο κατάθεσης μετρητών που ισχύει μέχρι σήμερα στις περισσότερες Κυπριακές τράπεζες και είναι οι 15,000 Ευρώ. Σύμφωνα με την διαδικασία οι υπαλλήλοι πρέπει να ασκούν έλεγχο για την διασπίστωση της πηγής των μετρητών, για καταθέσεις που ξεπερνούν αυτό το ποσό. Θεωρώ πως το χρηματικό όριο που ορίζεται από την Κεντρική είναι πολύ ψηλό. Οι

εμπλεκόμενοι στο ξέπλυμα γνωρίζουν καλά αυτή την λεπτομέρεια και έτσι παρατηρείται το φαινόμενο να καταθέτουν ποσά που είναι οριακά πιο κάτω από το όριο, χωρίς να το ξεπερνούν. Με αυτό τον τρόπο καταφέρνουν να διοχετεύουν αρκετά μεγάλα ποσά που δεν στοιχειοθετείται η πηγή προέλευσης τους. Για να αντιμετωπίσουν οι τράπεζες αυτό το φαινόμενο, στη συνέχεια οι υπεύθυνοι λογαριασμών θα πρέπει να ενημερώνονται γι' αυτές τις συναλλαγές και να εξετάζουν την φόρμα δέουσας επιμέλειας των πελατών. Αν τέλος οι συναλλαγές αυτές, δεν συνάδουν με το οικονομικό προφίλ των πελατών θα πρέπει να τους ζητηθεί να προσκομίσουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά και στις περιπτώσεις που δεν ικανοποιηθεί η τράπεζα θα πρέπει να ενημερωθεί το τμήμα κανονιστικής συμμόρφωσης και να τερματιστεί η συνεργασία με τους συγκεκριμένους πελάτες. Τέλος θα πρέπει να οι υπαλλήλοι να βρίσκονται σε εγρήγορση και να απαιτούν επιπλέον αποδεικτικά στοιχεία και για καταθέσεις μετρητών που είναι μικρότερες των 15,000 Ευρώ.

Πέραν από τον έλεγχο και την επίβλεψη των τραπεζών από την Κεντρική, οι ίδιες οι τράπεζες από την πλευρά τους θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι εφαρμόζουν όλες τις οδηγίες και λειτουργούν πάντα εντός των πλαισίων του νόμου. Θα πρέπει να λαμβάνονται συνεχώς νέα αυξημένα μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ορισμένα μέτρα που πιστεύω ότι θα μπορούσαν να πάρουν οι τράπεζες είναι:

- Περαιτέρω βελτίωση της εκπαίδευσης και των γνώσεων των τραπεζικών υπαλλήλων, ούτως ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τυχών προσπάθειες που επιχειρούνται και να αντιμετωπίζεται το πρόβλημα σε αρχικά στάδια. Ακολούθως θα πρέπει να ενημερώνουν ανάλογα τους υπεύθυνους.
- Ανάπτυξη και καλλιέργεια κουλτούρας σε όλο το προσωπικό της τράπεζας γύρω από το θέμα του ξεπλύματος. Είναι σημαντικό να αντιληφθούν όλοι ότι ανεξαρτήτως θέσης και καθηκόντων θα πρέπει να γίνεται μια συλλογική προσπάθεια για να καταπολεμηθεί το πρόβλημα εντός της τράπεζας.
- Μεγαλύτερη έμφαση και σημασία στην διαδικασία του KYC (Know Your Customer). Ίσως αποτελεί το πιο σημαντικό εργαλείο στα χέρια των υπαλλήλων, αφού αν επιτευχθούν τα ψηλά επίπεδα ποιότητας του KYC οι τράπεζες θα είναι σε θέση να γνωρίζουν να πάντα γύρω από τον πελάτη της και το οικονομικό προφίλ του. Οπότε οποιαδήποτε συναλλαγή πέραν του λογικών και αναμενόμενων η οποία δεν θα

στοιχειοθετείται από τον πελάτη, πιθανόν να είναι ύποπτη και θα πρέπει να εξετάζεται αναλόγως. Πέραν όμως του KYC οι τράπεζες θα πρέπει να απαιτούν από τους πελάτες να εφαρμόζουν το γνώριζε τον συνεργάτη σου (Know Your Partner). Θα ήταν σωστό οι πελάτες όταν συναλλάσσονται με συνεργάτες και ειδικά όταν αυτοί βρίσκονται στο εξωτερικό, να γνωρίζουν τα πάντα γι' αυτούς. Ο κίνδυνος, να αποδειχθεί τελικά ότι ο συνεργάτης σου ήταν αναμεμειγμένος σε ξέπλυμα είτε σε χρηματοδότηση της τρομοκρατίας είναι πολύ μεγάλος, όταν δεν γνωρίζεις ουσιαστικά αρκετά γι' αυτό με ποιόν συναλλάζεσαι. Επιπλέον οι επαγγελματίες λογιστές και δικηγόροι που λειτουργούν σαν τρίτα πρόσωπα, που συστήνουν πελάτες στις τράπεζες για άνοιγμα λογαριασμού, προβλέπεται να γνωρίζουν τους πελάτες με τους οποίους συνεργάζονται και τους προτείνουν. Οι δραστηριότητες των πελατών τους πρέπει να είναι οποσδήποτε νόμιμες και να μην εμπλέκονται σε ύποπτες δοσοληψίες. Σε αντίθετη περίπτωση παρατηρείται το φαινόμενο του willfull blindness το οποίο θα αναλύσω στην συνέχεια την μελέτης μου.

- Από τα σημαντικότερα τμήματα που υπάρχουν σε κάθε τράπεζα είναι αυτά του εσωτερικού ελέγχου και της κανονιστικής συμμόρφωσης. Αυτά τα τμήματα θα πρέπει να είναι ικανοποιητικά στελεχωμένα και να γίνονται αυστηροί έλεγχοι για τα θέματα που αφορούν το ξέπλυμα.
- Πρέπει να ακολουθείται πιστά η διαδικασία του ανοίγματος λογαριασμού και να περιλαμβάνονται στον φάκελο του κάθε πελάτη σωστά συμπληρωμένα, όλα τα απαιτούμενα έγγραφα. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίνεται στην συμπλήρωση της φόρμας δέουσας επιμέλειας (Customer Due Diligence) όπου αποτελεί μια πλήρη περιγραφή του πελάτη και του οικονομικού του προφίλ. Ο πελάτης δεσμεύεται με την υπογραφή του, ότι δεν θα παρεκκλίνει από τα όσα έχει δηλώσει και ταυτόχρονα είναι υποχρεωμένος να ενημερώσει την τράπεζα για οποιεσδήποτε αλλαγές προκύψουν.

Οι τράπεζες καλούνται να διατηρούν στο χαρτοφυλάκιο τους, ανανεωμένους τους φακέλους των πελατών τους. Η διαδικασία της επικαιροποίησης στοιχείων θα πρέπει να γίνεται κάθε 3 χρόνια για τους πελάτες που δεν ανήκουν στις κατηγορίες των πελατών ψηλού κινδύνου και να μην είναι πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα. Στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει να γίνεται επικαιροποίηση στοιχείων κάθε χρόνο και ο λογαριασμός να τυγχάνει συστηματικής παρακολούθησης και επίβλεψης.

Ιδιαίτερη αναφορά σε αυτή την μελέτη θα πρέπει να γίνει στο φαινόμενο του (willfull blindness). Η Κύπρος δέχεται κατηγορίες για εφαρμογή της ηθελημένη παράβλεψης ειδικά απο Ρώσους πελάτες, που όπως ισχυρίζονται, έχουν μετατρέψει την Κύπρο σε ένα μεγάλο πλυντήριο. Με άλλα λόγια μας κατηγορούν ότι κλείνουμε τα μάτια στο προφανές και το αυτονόητο. Βασικοί εμπλεκόμενοι στις κατηγορίες είναι οι δικηγόροι και οι λογιστές που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σ' αυτούς τους πελάτες και τέλος οι τράπεζες, μέσω των οποίων ολοκληρώνεται το ξέπλυμα. Οι παράνομοι συχνά καταφεύγουν για επαγγελματικές συμβουλές σε λογιστές (Melnik, 2013) στους οποίους κάποιες φορές δεν αποκαλύπτουν την ιδιότητα τους, αντίθετα σε άλλες περιπτώσεις οι επαγγελματίες συμβουλεύουν συνειδητά τους πελάτες τους, πώς να πράξουν ώστε να αποφύγουν τους ελέγχους των τραπεζών και πώς να αποκρύψουν την πραγματική φύση των εισοδημάτων και των δραστηριοτήτων τους. Καλούνται άρα οι δικηγόροι και λογιστές, να εξετάζουν ενδελεχώς και να ερευνούν τις τυχών υποψίες που προκύπτουν για τους πελάτες τους, προτού τους παρουσιάσουν στις τράπεζες για συνεργασία. Ο Σύνδεσμος Εγκεκριμένων λογιστών Κύπρου καθώς και ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος θα πρέπει να διενεργούν συχνούς ελέγχους στα μέλη τους και να επιβάλλουν αποτρεπτικές ποινές σε όσους εμπλέκονται. Στις περιπτώσεις που ισχύουν οι κατηγορίες ότι συνειδητά είναι ενήμεροι για τις παράνομες εργασίες των πελατών τους αλλά εξακολουθούν να τους καλύπτουν, είναι συνεργοί στην παρανομία και θα πρέπει να τιμωρούνται με διαγραφή από τις μητρώα και να τους αφαιρείται η άδεια άσκησης επαγγέλματος.

Το willfull blindness είναι δυνατόν να χρησιμοποιείται σε όλες τις τραπεζικές εργασίες, από τις πιο απλές μέχρι τις πιο πολύπλοκες. Η συναλλαγή πραγματοποιείται και ο απώτερος σκοπός είναι να αποφέρει το ανάλογο κέρδος στον πελάτη και κατ' επέκταση στην τράπεζα, όπου με την σειρά της θα εισπράξει μεγάλες προμήθειες. Σε πολλές περιπτώσεις οι πελάτες γνωρίζοντας την παράνομη πράξη που επιχειρείται να μεταμφιεστεί σε νόμιμη, δέχονται αδιαμαρτύρητα τις εξωφρενικές χρεώσεις τόσο των τραπεζών αλλά κυρίως των δικηγόρων και λογιστών τους. Η μεγάλη και εύκολη κερδοφορία δεν πρέπει να αποτελεί αποτρεπτικό λόγο για να τερματιστεί η συνεργασία με ένα τέτοιο πελάτη. Πιθανόν οι επιπτώσεις εάν αποδεικτεί η παράνομη πράξη, να είναι καταστροφική για την φήμη της τράπεζας ή του δικηγόρου - λογιστή.

Θεωρώ πως είναι ιδιαίτερα ανησυχητικά τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου στην ερώτηση αυτή, αφού όλοι απάντησαν ότι το φαινόμενο αυτό παρουσιάζεται στον τομέα των υπηρεσιών στην Κύπρο, και σχετικά μεγάλο ήταν το ποσοστό που δήλωσε ότι το blindness παρουσιάζεται και στην τράπεζα που εργάζεται.

Θα πρέπει να ληφθούν αυστηρά και αποφασιστικά μέτρα εντός των τραπεζών που να προνοούν ακόμα και την άμεση απόλυση των εμπλεκόμενων υπαλλήλων σε περιπτώσεις

willfull blindness. Οσον αφορά τις τράπεζες τα πρόστιμα που θα επιβάλει η Κεντρική να πρέπει να είναι τόσο μεγάλα που πραγματικά να λειτουργούν αποτρεπτικά και παραδειγματικά για όλες τις τράπεζες. Για παράδειγμα τον Φεβρουάριο του 2016 η Fincen επέβαλε ποινή³² 4 εκατομμυρίων στην Florida Gibraltar Private Bank για εσκεμμένη καταπάτηση των κανονισμών περί ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Τέλος το willfull blindness αν και νομικά αποτελεί ξεκάθαρα παράνομη πράξη εντούτοις πάνω σ' αυτό στηρίζονται ολόκληρες οικονομικές πράξεις και τα κέρδη πολλών εταιρειών. Η αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού πιστεύω είναι εξαιρετικά δύσκολη. Θα πρέπει να γίνει με την καλλιέργεια κουλτούρας και αλλαγή της ανθρώπινης νοοτροπίας ώστε να μην επιτρέπει να κλείνουμε τα μάτια στο προφανές.

Έπειτα από την ανάλυση του όρου willfull blindness εύκολα διαπιστώνεται ότι για να να μπορεί να υπάρχει αυτός ο όρος εντός των τραπεζων, θα πρέπει κάποιοι υπάλληλοι να είναι εμπλεκόμενοι και να λειτουργούν σαν συνεργοί των εγκληματιών, που προσπαθούν να ξεπλύνουν βρώμικο χρήμα. Το θέμα των ύποπτων υπαλλήλων θα πρέπει να απασχολήσει έντονα το τμήμα προσωπικού. Οι υπάλληλοι θα πρέπει να ελέγχονται και αυτοί για τυχόν ύποπτες συναλλαγές που δεν συνάδουν με το οικονομικό προφίλ τους και τα εισοδήματα τους. Η άμεση λήψη μέτρων που να φτάνει ακόμα και στην απόλυση, είναι ίσως το πιο δραστικό μέτρο που πρέπει να ληφθεί στην κάθε τράπεζα. Επιπρόσθετα θα πρέπει σαν μέτρο πρόληψης να ενημερώνονται οι υπαλλήλοι για τον κίνδυνο που διατρέχουν με την εμπλοκή τους και τις πιθανές συνέπειες που θα έχουν τόσο οι ίδιοι αλλά και η τράπεζα. Τέλος όπως έχω προαναφέρει σε προηγούμενο κεφάλαιο θα πρέπει οι υπαλλήλοι ν' αλλάζουν πόστο μετά από ένα χρονικό διάστημα, για να μην δημιουργούν στενούς επαγγελματικούς δεσμούς με πελάτες.

³² <https://www.fincen.gov/news/news-releases/fincen-penalizes-floridas-gibraltar-private-bank-willful-anti-money-laundering>

Παράρτημα Α

ΑΚΡΩΝΗΜΙΑ

AML Anti-money laundering

BCS Bulk cash smuggling BNI Bearer negotiable instruments

CDD Customer due diligence

CFT Countering the financing of terrorism

CVIT Cash/Valuables in Transit

EC European Commission

ECB European Central Bank

FSRBs FATF-Style Regional Bodies

GAFILAT Financial Action Task Force of Latin America

IMF International Monetary Fund

MENAFATF Middle East and North Africa Financial Action Task Force

MSB Money service business

UNODC United Nations Office on Drugs and Crime

UPU Universal Postal Union

WCO World Customs Organization

Παράρτημα Β

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥ (ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ)

ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΕΠΙΛΕΓΕΤΕ ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΡΩΤΗΣΗ.

• 1

ΦΥΛΟ;

1. Αντρας
2. Γυναίκα

• 2

ΗΛΙΚΙΑ;

1. < 30
2. 31 - 40
3. 41 - 50
4. > 50

• 3

ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΟΡΦΩΣΗΣ;

1. ΛΥΚΕΙΟ
2. ΚΟΛΛΕΓΙΟ
3. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
4. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ
5. ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ
6. ΑΛΛΟ (ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΤΕ)

7.

• 4

ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ;

1. < 5 ΕΤΗ
2. 6 - 15 ΕΤΗ
3. > 16 ΕΤΗ

• 5

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ);

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 6

ΣΥΜΦΩΝΕΙΤΕ ΟΤΙ Η ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ) ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΠΡΑΞΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 7

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΣΑΣ ΕΠΙΒΛΗΘΟΥΝ ΠΟΙΝΕΣ (ΚΥΡΩΣΕΙΣ) ΣΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΑΝ ΑΠΟΔΕΙΧΘΕΙ ΟΤΙ ΜΕ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΤΡΟΠΟ ΕΙΤΕ ΜΕ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΑΣ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΤΕ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ
3. ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

• 8

ΠΟΙΟ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΟ ΠΟΣΟ ΠΑΡΑΝΟΜΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΞΕΠΛΕΝΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ;

1. \$800K - \$2 MILLION
2. \$800 MILLION - \$2 BILLION
3. \$800 BILLION - \$2 TRILLION

• 9

ΣΥΜΦΩΝΕΙΤΕ ΟΤΙ ΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΟΣΟ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΟΣΟ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΑΜΕΣΑ ΕΙΤΕ ΕΜΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ
3. ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΠΩ ΜΕ ΣΙΓΟΥΡΙΑ

• 10

ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΕΜΠΟΔΙΣΗ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 11

ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΙΟ ΠΑΝΩ ΕΡΩΤΗΣΗ (ΑΡΙΘΜΟΣ 10) ΕΙΝΑΙ ΝΑΙ, ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΠΟΣΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΧΕΤΕ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΘΕΜΑ;

1. <2
2. 3 - 5
3. 6 - 9
4. >10

• 12

ΠΟΣΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΑΥΤΑ ΤΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑΣ ΓΝΩΣΕΩΝ;

1. ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ
2. ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ
3. ΚΑΠΩΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ
4. ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ
5. ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ

• 13

ΠΟΣΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ;

1. ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
2. ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
3. ΚΑΠΩΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

4. ΛΙΓΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
5. ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

• 14

ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΤΟ ΚΑΛΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕΙ ΑΠΟΤΡΕΠΤΙΚΑ ΣΕ ΠΙΘΑΝΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΓΙΑ ΣΚΟΠΟΥΣ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ;

1. ΣΙΓΟΥΡΑ
2. ΠΙΘΑΝΟΝ
3. ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ ΣΙΓΟΥΡΟΣ
4. ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ
5. ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ

• 15

ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΕΙΣΤΕ ΣΕ ΘΕΣΗ ΝΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΤΕ ΜΙΑ ΠΙΘΑΝΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΣΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑ;

1. ΣΙΓΟΥΡΑ
2. ΠΙΘΑΝΟΝ
3. ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ ΣΙΓΟΥΡΟΣ
4. ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ
5. ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ

• 16

ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΑΝ ΕΧΕΤΕ ΑΝΑΦΕΡΕΙ ΠΟΤΕ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΥΠΟΠΤΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΕΙΤΕ ΠΕΛΑΤΕΣ ΠΟΥ ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 17

ΣΑΣ ΕΧΕΙ ΤΥΧΕΙ ΝΑ ΣΑΣ ΥΠΟΔΕΙΞΟΥΝ ΕΙΤΕ ΝΑ ΣΑΣ ΕΠΙΒΑΛΟΥΝ ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΙ ΣΑΣ, ΝΑ ΜΗΝ ΠΡΟΧΩΡΗΣΕΤΕ ΣΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΥΠΟΠΤΟΥ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ ΠΟΥ ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΕΜΠΛΕΚΕΤΑΙ ΣΕ ΞΕΠΛΥΜΑ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ
3. ΕΠΙΘΥΜΩ ΝΑ ΜΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΩ

• 18

ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΟΤΙ Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΕΣΑΙ, ΤΗΡΕΙ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥΣ ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΟΠΩΣ ΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ; ΑΝ ΕΠΙΛΕΞΑΤΕ ΤΟ ΝΑΙ ΣΑΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΠΑΡΑΚΑΛΩ ΠΡΟΧΩΡΗΣΤΕ ΣΤΗΝ ΕΡΩΤΗΣΗ 20.

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 19

ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΙΟ ΠΑΝΩ ΕΡΩΤΗΣΗ (ΑΡΙΘΜΟΣ 18) ΕΙΝΑΙ ΟΧΙ, ΘΕΩΡΕΙΣ ΟΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΥΝΕΙΔΗΤΑ ΚΑΙ ΕΝ ΓΝΩΣΕΙ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 20

ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΠΙΘΑΝΩΝ ΝΑ ΕΧΕΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΙ Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΣΚΟΠΟΥΣ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 21

ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ, ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΤΕΙ ΤΟ ΨΗΛΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 22

ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΥΧΝΟΤΕΡΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ
3. ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΙΝΑΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ

• 23

ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΕΝΔΕΙΚΝΥΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΟΣ ΝΕΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 24

ΠΟΣΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΥC (KNOW YOUR CUSTOMER);

1. ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
2. ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
3. ΚΑΠΩΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
4. ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
5. ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

• 25

ΠΟΣΟ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΑ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΥC (KNOW YOUR CUSTOMER) ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΑΣ;

1. ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΑ
2. ΠΟΛΥ ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΑ
3. ΚΑΠΩΣ ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΑ
4. ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΑ
5. ΚΑΘΟΛΟΥ ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΑ

• 26

ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΔΕΟΥΣΑΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΕΛΑΤΕΣ ΥΨΗΛΟΥ ΡΙΣΚΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΕΚΤΕΘΗΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ
3. ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΕΛΑΤΗ

• 27

ΠΟΣΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ;

1. ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
2. ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

3. ΚΑΠΩΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
4. ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ
5. ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ

• 28

ΚΑΘΕ ΠΟΣΑ ΧΡΟΝΙΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ Η ΤΡΑΠΕΖΑ, ΝΑ ΑΝΑΝΕΩΝΕΙ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ ΤΗΣ, ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΕΚΤΕΘΕΙΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ;

1. 1 ΧΡΟΝΟ
2. 3 ΧΡΟΝΙΑ
3. 5 ΧΡΟΝΙΑ
4. ΠΟΤΕ

• 29

ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΕΑΝ ΕΙΣΤΕ ΔΙΑΘΕΤΗΜΕΝΟΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΠΙΘΑΝΕΣ ΥΠΟΠΤΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΠΕΛΑΤΕΣ ΑΓΝΟΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΤΡΟΠΕΣ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΣΑΣ ΝΑ ΜΗΝ ΤΟ ΠΡΑΞΕΤΕ;

1. ΝΑΙ ΘΑ ΤΟ ΑΝΑΦΕΡΩ
2. ΟΧΙ ΔΕΝ ΘΑ ΤΟ ΑΝΑΦΕΡΩ
3. ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

• 30

ΣΥΜΦΩΝΕΙΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ 4ης ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΙΣΗ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ, ΝΑ ΕΧΕΙ Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟΝ ΤΕΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟ - UBO (ULTIMATE BENEFICIAL OWNER) ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ ΤΗΣ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 31

ΕΧΕΤΕ ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΣΤΟ ΟΠΟΥ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΠΟΡΡΙΨΕΙ ΑΙΤΗΜΑ ΠΕΛΑΤΗ ΓΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΛΟΓΩ ΜΗ ΟΡΘΗΣ Η ΑΡΝΗΣΗΣ ΝΑ ΠΡΟΣΚΟΜΙΣΕΙ ΤΑ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙ Η ΤΡΑΠΕΖΑ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ
3. ΕΧΩ ΣΥΜΒΑΛΕΙ ΕΜΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΠΕΛΑΤΗ

• 32

ΑΝΑΓΚΑΣΤΗΚΑΤΕ ΝΑ ΤΕΡΜΑΤΙΣΕΤΕ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΠΕΛΑΤΕΣ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΥΠΟΠΤΟΙ ΕΙΤΕ ΑΠΟΔΕΔΕΙΓΜΕΝΑ ΣΥΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 33

ΠΟΣΟ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΘΑ ΑΥΞΗΣΕΙ ΤΟ ΠΟΣΟ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΞΕΠΛΕΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ, Η ΑΝΑΜΕΝΩΜΕΝΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΖΙΝΟ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ;

1. ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
2. ΠΟΛΥ
3. ΔΕΝ ΘΑ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΠΟΛΥ
4. ΠΟΛΥ ΛΙΓΟ
5. ΚΑΘΟΛΟΥ

• 34

ΣΥΜΦΩΝΕΙΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΠΕΛΑΤΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΚΑΖΙΝΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΔΕΟΥΣΑΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ;

1. ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
2. ΔΙΑΦΩΝΩ
3. ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ
4. ΣΥΜΦΩΝΩ
5. ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

• 35

Η ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙΤΑΙ ΣΥΧΝΑ ΣΑΝ ΔΙΑΜΕΤΑΚΟΜΙΣΤΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ. ΣΕ ΠΟΙΟ ΒΑΘΜΟ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΑΥΤΟ;

1. ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ
2. ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΒΑΘΜΟ
3. ΣΕ ΜΙΚΡΟ ΒΑΘΜΟ
4. ΔΕΝ ΙΣΧΥΕΙ

• 36

ΣΥΜΦΩΝΕΙΤΕ ΟΤΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΤΑ ΜΕΓΙΣΤΑ ΔΥΝΑΤΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ;

1. ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
2. ΣΥΜΦΩΝΩ
3. ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ
4. ΔΙΑΦΩΝΩ
5. ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ

• 37

ΣΕ ΤΙ ΒΑΘΜΟ ΝΟΜΙΖΕΤΕ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΤΟ WILLFUL BLINDNESS ΔΕΔΟΜΕΝΟΥ ΟΤΙ ΤΟ ΠΟΣΟ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΞΕΠΛΑΝΕΤΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΦΤΑΝΕΙ ΤΑ 2 ΤΡΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΔΟΛΛΑΡΙΑ;

1. ΣΕ ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ
2. ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ
3. ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΒΑΘΜΟ
4. ΣΕ ΜΙΚΡΟ ΒΑΘΜΟ
5. ΣΕ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΟ ΒΑΘΜΟ

• 38

ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΕΣΤΕ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ (WILLFUL BLINDNESS);

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ
3. ΔΕΝ ΕΧΩ ΑΝΤΙΛΗΦΘΕΙ ΚΑΤΙ ΤΕΤΟΙΟ

• 39

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ ΕΑΝ ΚΑΙ ΕΦΟΣΟΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΣΥΝΕΙΔΗΤΑ ΤΟ WILLFUL BLINDNESS ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΕΜΜΕΣΗ ΕΜΠΛΟΚΗ ΚΑΙ ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΗΘΕΙΤΕ ΩΣ ΣΥΝΕΡΓΟΣ ΣΤΟ ΑΔΙΚΗΜΑ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 40

ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ Η ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ ΤΟΥ WILLFUL BLINDNESS ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ - ΣΥΝΑΝΤΑΤΑΙ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΠΙΘΑΝΟ ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ;

1. ΝΑΙ
2. ΟΧΙ

• 41

ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ.

Βιβλιογραφία

- (Combating Money Laundering and Terrorist Financing: . (2016). *A Model of Best Practice for the Financial Sector, the Professions and other Designated Business, Second Edition* .
- Demetriades, G. (2016). "Is the person who he claims to be?" old fashion due diligence may give the correct answer! *Journal of Money Laundering Control; London*, 79-91.
- Farina, M. (January 2016). Online gambling ,. *Salem Press Encyclopedia*.
- Garvey, J. I. (2016). Targeted Sanctions: Resolving the International Due Process Dilemma. *Texas International Law Journal, 2016/04/01, Vol: 50, p551, 385-388*.
- Jimmy, G. (2017). Utilizing Secondary Sanctions to Curtail the Financing of the Islamic State. . *Georgetown Journal of International Affairs. Winter/Spring2017, Vol. 18 Issue 1, p36-42. 7p., 36*.
- Kathleen A. Lacey, B. C. (2003). Crackdown on Money Laundering: A Comparative Analysis of the Feasibility and Effectiveness of Domestic and Multilateral Policy Reforms. *Northwestern Journal of International Law & Business, 2003/01/01, Vol: 23, p263, 283-285*.
- Kruisbergen, E. K. (2015). Profitability, Power, or Proximity? Organized Crime Offenders Investing Their Money in Legal Economy. *European Journal on Criminal Policy & Research; Jun2015, Vol. 21 Issue 2, p237-256, 20p, 4 Charts, 237-256*.
- McCormick Roger, D. T. (2016). Seven deadly sins: "retrospectivity, culpability and responsibility". *Law & Financial Markets Review; Mar2016, Vol. 10 Issue 1, p27-37, 11p, 1 Chart, 10 Graphs, 27-29*.
- McDowel, a. G. (2001). The consequences of money laundering and financial crime, " by John McDowell and Gary Novis, U. S state department publication "Economic perspectives" May 2001, World bank and international monetary funds "Reference guide to Anti money laundering (A. *Economic Perspectives • An Electronic Journal of the U.S. Department of State • Vol. 6, No. 2, May 2001, 6-8*.
- Melnik, S. C. (2013). ACCOUNTANTS' ANTI-MONEY-LAUNDERING RESPONSIBILITIES. . *CPA Journal. Dec2003, Vol. 73 Issue 12, , 50-51*.
- Small, S. (2015). BITCOIN: THE NAPSTER OF CURRENCY. *Houston Journal of International Law* .
- Thanasegaran, H., & Shanmugam, B. (2008). Exploitation of the insurance industry for money laundering: the Malaysian perspective. *Journal of Money Laundering Control; London11.2 , 135-145*.
- TSCHIRHART, B. R. (2015). A Statistical Diagnosis of Customer Risk Ratings in Anti-Money Laundering Surveillance. *Statistics & Public Policy. 2015, Vol. 2 Issue 1, p12-24. 13p., 12-24. azvoj; Dec2015, Vol. 17 Issue 3, p347-366, 20p, 353*.

ZELENOVIĆ, V. V. (2015). MONEY LAUNDERING IN SERBIA . *Economic Development / Ekonomiski Razvoj* , 347-366.

Zwartjesb, S. K. (2015). Regulating money laundering for terrorism financing: EU–US transnational policy networks and the financial action task force. *Contemporary Politics* , 342.

ⁱ (Bhojnarine R. RAMBHARAT and Andrew J. TSCHIRHART 2015:12-24) A Statistical Diagnosis of Customer Risk Ratings in Anti-Money Laundering Surveillance